

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Անթիք

371

II^s
28

2004

ՔԵՐԴՈՒԱԾՔ

ՂՈՒՆԿԻԱՆՈՍԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ

12

ՍԵՐԵ
371

այ.

ՔԵՐԴՈՒԱԾՔ

ՂՈՒՆԿԻԱՆՈՍ ԵՐԳՁԻ

ԿԱՐՆԵՑԻՈՅ

ՀԱՅԵՐԷՆ

442

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ

1886

38274 ան.

ՂՈՒՆԿԻԱՆՈՍ ԵՐԳԻԶ

Քաղաքի Բազմալեզու Հանդիսարան, 1883 ամիս, էջ 97:

Փութանք օր մ'առաջ 'ի զիր աւանդելու հայ հանճարոյ անմշակ՝ բայց բեղուն մտաց չքնաղ յիշատակներէն մին, քանի որ դեռ ժամանակին աւերիչ և տապալիչ ձեռքն՝ մոռացութեան խաւարին մէջ զայն չէ գործեր թաղեր: Ծանօթ են մինչև ցայսօր Շիրակայ և Բարձր Հայոց ազգայնոց ընտանեկան երգերուն մէջ բազմաթիւ պատմական և մանաւանդ հոգևոր և կրօնական տաղեր, հայացի և կամ տաճիկ բարբառով, Ղունկիանոս Երգեցողի մ'անուամբ, թէպէտ և բազմաց անծանօթ է՝ անոնց հեղինակին ո՛վ կամ ինչպիսի կեանք՝ ունեցած լինէր: Հետեւեալ համառօտ տեղեկութիւնքն իւր վարուց վրայ՝ մերձաւորապէս զինքը ճանաչող անձերէ քաղելով՝ կ'աւանդեմք հայրենի յիշատակս յարգող բանասիրաց և երգեցողաց:

Ղունկիանոսի ծննդեան որոշ թուականն չի գիտցուիր, բայց կ'երևի որ բաւական երկար ապրած պիտի լինի, որ երգերէն մէկուն մէջ իւր նեղութիւնները յիշելով՝ կը գրէ այսպէս.

Կերպ կերպ խաչեր, վիշտ, նեղութիւնք, - Կարիք չի հասնիր կրբելու.
Հէմ ծերացայ, թափէ ընկայ. - Ի՞նչ յոյս մընաց ալ ապրելու:

Ուստի մերձաւոր հաշուով 55-60 տարուան հասակին մէջ վախճանած լինելով 'ի 1841 ամին, ծննդեան տարին կը թուի ընդ մէջ 1781-1786 ամաց: Հայրը կը կոչուէր Աճէմ Յարութիւն Աղա, և մայրը Սրմա-Խաթուն, բայց անշուշտ իւր քաղցրախօսիկ լեզուին և բարուց պատճառաւ՝ այլազգիք կ'անուանէին զինքը Շէքէր-Խաթուն: Ղունկիանոս Կարնոյ մէջ ծնողացը քով իւր մանկական դաստիարակութիւնն ընդունեցաւ, և դեռ փոքրիկ հասակին մէջ հօրը հետ գնաց 'ի Պարսկաստան, ուր յաջողեցաւ քիչ ատենէն յառաջադէմ զարգանալու՝ նոյն ժամանակի դպրոցաց մէջ աւանդուած ուսմանց նախնական տարերաց մէջ, և մանաւանդ յուսումն ֆաղսի լեզուին: Տեսնելով ծնողաց՝ տղուն յաջողակութիւնն ուսանելու մասին և մանաւանդ առանձնական կենաց բերումն, ուղարկեցին Լիբանանու Սնտոնեանց վանքը՝ կրթութիւն և քահանայանալու: Բայց Լիբանան ուղարկուելէն առաջ՝ Պարսիցու մէջ իւր մանկութեան օրերն նշանաւոր եղան բարեգործութեամբ մի: Հօրը հետ խանի մը մէջ կ'օթևանէին 'ի Պաւրիզ, ուր իրենց մերձաւոր սենեակը կը բնակէր պարսիկ մը, որոյ քով կը գտնուէր հայազգի Ալան անուամբ տղայ մը, որ Պարսից և Վրաց մէջ տեղի ունեցող հայազգի Ալան անուամբ տղայ մը, որ Պարսից և Վրաց մէջ տեղի ունեցող

*

(21222 - 60)

(4459
41)

28 369

նեցած մարտակուռի մը ժամանակ գերի ինկած էր, և իր չքնաղ գեղեցկութեան համար՝ Խանը ետևէ էր որ Պարսկն զտղան իրեն վաճառէ. բայց սա միշտ մերժեք էր նորա խնդիրն, և կը կասկածէր մի գուցէ օր մը Խանն նենգութեամբ զտղան իր ձեռքէն յափշտակէ: Ասլան շուտով մտերմացաւ Ղունկիանոսի հետ, որոնք ամբողջ օրն իրարու քով կ'անցընէին խաղալով և մանկական զբաղանք: Օր մ'ալ Ղունկիանոսի հօրը, Յարութիւն Աղայի, բացակայ եղած ատեն, առևտրոյ համար հայադգի կտրիճ երիտասարդ մի կը մտնէ 'ի խանն, և կը գտնէ զտղաքն իրենց սենեկին մէջ 'ի միասին, որոնք երկուքն ալ իրենցմէ հեռու գտնուող մօրերնուն յիշատակաւ՝ սրտերնին ելած կու լային: Կը սկսի երիտասարդն սփոփել զիրենք. Ղունկիանոս կ'առաջարկէ կտրճին՝ որ եթէ յանձն առնու լինի հնարք մը գտնել և զԱսլան փախցընելով ազատել, բոլոր ընդունած պարգևներն, զորս մէկդի դնելով պահէր էր, իրեն կը շնորհէ: Երիտասարդն 'ի սկզբան կը տարակուսի գործոյն յաջողութեան վրայօք, բայց յետոյ քաջալերելով ինքզինքը և գուժ ձգելով Ասլանի վրայ, կը պատուիրէ իրեն որ գիշեր ատեն ծածուկ խանիս փոքր դռնէն այս ինչ ժաման դուրս ելնէ, և անկէ վերջն ապահով կրնայ լինել իւր ազատութեան վրայ: Նոյն գիշերը յափշտակելով այս կերպով զտղան, քանի մ'օր քաղաքին մէջ կը պահէ, մինչև որ Պարսկէն և Խանէն չորս դին ուղարկուած խնդրակներն յուսահատելով այլ ևս գտնելու զտղան՝ ետ կը դառնան: Եւ երբ ժամանակ վրայ անցնելով խնդիրը կը մոռցուի, գաղտնի կը հասցընէ երիտասարդն զԱսլան իւր ծնողաց քով 'ի Շիրակ: Յետոյ ժամանակաւ երբ Ղունկիանոս Շիրակ գաւառը կ'երթայ, կը հարցընէ թէ կը գտնուի արդեօք հոն Ասլան անուամբ անձն, և կը տեղեկանայ որ երկու տարի առաջ մեռած էր Բամբակու Ղարա-Քիլիսէ գեղին մէջ:

Ղունկիանոս աւելի ձգնաւորական առանձնացեալ կենաց յարմարագոյն էր, քան թէ ժողովրդեան մէջ աշխատող քահանայի վարուց, զոր ցոյց տուաւ Լիբանանու վանաց մէջ, զբաղելով միշտ հոգեւոր մտածմանց և աղօթից. որով կարծես իրեն նպատակ դրած էր աւելի Ս. Անտոնի ձգնազգեաց վարուցն հետևել յառանձնութեան, քան գործունեայ և ուսումնական եկեղեցւոյ պաշտօնէի մը կենաց պատրաստուիլ. թերևս նաև միւս կողմանէ՝ բնատուր խոնարհութեամբ ինքզինքն անարժան համարելով այնպիսի գերագոյն վիճակի մի, և անոր հետեանք պատասխանատուութենէն վախնալով՝ հրաժարեցաւ վանքէն: Եւ երբ վանականը զինքն 'ի Կարին կ'ուղէին դարձնել, ուր վերադարձեր էր նոյն ատեն Պարսկաստանէն իւր հայրն, իրեն թախանձանաց զիջանելով՝ ուղարկեցին զինքն յԵգիպտոս, ուր կը գտնուէր այն ժամանակ իր քեռայրն Ղարա Օղլան (Ղարայեան) Պետրոս Աղա: Հոն քիչ ատենի մէջ իր փեսին քով ուսաւ ամենայն յաջողութեամբ արարեքէն կարգալ, գրել և խօսիլ. և Պետրոս Աղայի միջնորդութեամբ, որ բարեկամ էր Եգիպտոսի Իպրահիմ փաշային, վերջնոյս քով ժամանակ մը գրադրութեան արուեստի պարապեցաւ: Այս արուեստով ըստ բաւականին բարեկեցիկ կեանք մ'անցընելով հանդերձ, կազմեց գրամագրութիւն մը, և վաճառականի մ'ընկերանալով բաւական միջոց յաջող ելք ունեցաւ գործերնին: Բայց Մէհմէտ Ալիի՝ Յունաց հետ մղած պատերազմին ժամանակ, Եգիպտոսից կը կորսնցընեն իրենց նաւերուն և զօրաց մի մասն, զորս Յոյնը կը յաջողին 'ի ծով ընկղմել. այս պատճառաւ կը զրկուին իրենց շահէն և ստացուածէն նաև

շատ մը վաճառականներ, որոց առևտուրն կապակցեալ էր լոկ եգիպտական բանակին հետ: Այս վաճառականներէն մին էր նաև Ղունկիանոս, որ կորսընցընելով իւր գրամագրութիւնը, կը ստիպուի անցնիլ 'ի Հալէպ, և քիչ մ'ատեն կ'օթեանի հոն տեղի Լիբանանցւոց միաբան՝ եպիսկոպոսի մը քով, որոյ նաև առաջուրնէ ծանօթ էր: Այսպէս ահա Ղունկիանոսի հանճարոյ երկանց միջոցով ստացած բարեկեցիկ կեանքն՝ զիպուածական ձախորդ ելք մ'ունեցաւ, ձգելով զինքը վերստին տառապալից նեղութեանց մէջ: Կարծես այս յանկարծակի փոփոխութեան արգասիք է իր երգոց մէջ գտնուած Հանճարոյ և Բախտի վրայ տրաւ մաքանական դէմ առ դէմ զրուցատրութիւն մի, որ իրեն անշուք պարզութեամբ հանդերձ՝ կը բացատրէ ըստ բաւականին երգողին առաջնովն ճոխացեալ և երկրորդէն զրկուած գտնուիլն. (Տէս էջ 91):

Քիչ մը ժամանակ Հալէպ կենալէն յետոյ, 1828ին Ղունկիանոս կ'անցնի անտի 'ի Խրիմ, ուր երկու տարիի չափ կը կենայ վաճառականի մը քով, որոյ նաև մեծ բարիք մը կը պատճառէ, անոր խառնաբնդոր հաշուետետրը կարգի դնելով, որովհետև թուաբանական և վաճառականական գործողութեանց մէջ մեծ վարժութիւն ունէր: Երկար ատեն Ղունկիանոս թափառական, անօգնական, տառապանաց մէջ անցուց իւր օրերն, զորս ստէպ կը յիշէ երգերուն մէջ¹ սրտառու բացատրութեամբ, մերթ առ Ս. Կոյսն պաղատելով, թէ

Ղունկիանոսին հասցընէիր աւետեաց խապար մը նոր,
Աղատէիր պըտըտուելէն դաշտ ու բլուր, սար ու ձոր . . .
Կեանքըս անցաւ ցըրտով, ձրմուով. չըտեսայ գարուն, ամառ,
Տէրութը շառաւիղներ յարուց, ցաւերս եղաւ խիտ անտառ.
Տուն մը չունիմ, ետրտ մը չունիմ, եղեր եմ թափառական,
Բընաւեր հաւքերու նըման՝ կը թըռտատեմ ծառէ ծառ:
Տառապանաց սըլաքներուն՝ վահանի պէս դէմ կեցայ.
Զըրիս էրի համբերութիւնը, կերպ կերպ վըշտաց դիմացայ.
Ղունկիանոսն եմ, դառնութիւնով, նեղութիւնով արբեցայ,
Հողիս, Սուրբ Կոյս Աստուածածին, տէ՛ եկէ՛ ան, եկէ՛ ան:

Մերթ ևս իր զգայուն սիրտը չկրնալով ժուժել, յետին անձկութեանց մէջ արտասուքն իրեն միայնակ սփոփիլ կը գտնէր. ինչպէս ուրիշ տեղ կը հառաչէ.

Ո՛հ, կը կըրեմ ես սաստիկ սուգ, ամէն օր, ամէն գիշեր,
Կը թափեմ աղի արտասուք, ամէն օր, ամէն գիշեր.
Կարծես դիս վառ բուրվառի մէջ ձրգեր՝ կը ծըխացընեն.
Կ'այրիմ որպէս խունկ ու կընդրուկ, ամէն օր, ամէն գիշեր:

¹ Ղունկիանոսի լեզուն խառն է Կարնեցւոց և Շիրակացւոց ոճերով և բառերով, 'ի բաց առեալ ժամանակին հայերէնի մէջ գործածական եղած օտարազգի բառերն և գործածածներն: — Ղունկիանոսի ամէն երգերուն մէջ ոտանաւորի կազմութեան միակ կանոնն է՝ տողերուն զուգաթիւ վանկեր ունենալն, առանց անդամատուութեան կանոնաց ուշ դնելու. որ ոչ Ղունկիանոսի միայն, այլ ժամանակին քերթողաց սեփական և ընդհանուր ոճն է:

Դարձեալ ուրիշ երգի մը մէջ նոյն խմատները կրկնելով՝ ուրիշ կերպով կը գրէ .

Այս կենցաղըս նեղութիւններ չըկըրածըս՝ չըմընաց . . .

Կը պըտըտեմ քաղքէ քաղաք, գեղէ գեղ,

Չունիմ հանդարտութիւն մէկ երկիր, մէկ տեղ .

Աչքիս անձրեւներէն պըրծեր է հեղեղ .

Կը մօրմոքամ, գիշեր կու լամ, դօր կու լամ :

Դառն էր յերաւի Ղունկիանոսի աղքատութեան մէջ քաշած տառապանքներն, այլ դառնագոյն կ'ընծայէին զայն իւր ունեցած թափառական կեանքն . վասն զի պանդուխտն չունի իրեն վշտաց հետ կարեկից սրտերու մխիթարութիւնն անգամ, և կամ հիւանդ ժամանակ գէթ գաւաթ մը ջուր մատուցանող, մինչև կը ստիպուի զայն ևս իրեն սիրելի Մօրէն խնդրել, ըսելով .

Կը վառուի թոք ու լերդ, կեանքիս բերդին հետ .

Մօտեցիր սիրովըդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր . և այլն :

Հուսկ ուրեմն գլխով իր այսպիսի թշուառ վիճակին վրայ Խրիմ գտնուող աղգայիներ՝ իրեն համար աղերսագիր մը կը գրեն առ վեհափառ կայսեր վարչութիւնն, խնդրելով նորին գլխութիւնն 'ի չնորհա այսպիսի ազնիւ ընտանեաց վերաբերեալ անձի մը, որ իւր ստացուածքը կորուսեր, և յետին աղքատութեան մէջ կը գտնուէր : Վարչութիւնէն 'ի Պետրբուրգ կոչուելով, և հոն առատաւոր տաց օգնութիւնն գտնելով, անկէ դարձաւ 'ի Տփղիս : Բայց երբ լսեց որ Կարնեցիք մեծաւ մասամբ՝ Ռուսաց բանակին քաղաքէն ելնելու ժամանակ, անոնց հետ գաղթեր են 'ի Շիրակ գաւառ, ուղի ընկաւ նաև ինքն ալ երթալու գտնելու իւր հայրենակիցքը . և գտաւ գաղթելոց մէջ բոլոր իւր ընտանեացմէ ողջ մնացող անձինքն, այսինքն իր քոյրերն և կրօնը Յակովբ Եղբայրն, և վերջնոյս ամուսինն Թադուհի Տուտու, որ էր քոյր ծանօթ ազնիւ Կարնեցոյ մը՝ Յակովբ Աղայի Ղոնտախճեան, որոնք Պետրոս Աղայի՝ իւր քեռառն հետ Կարնէն՝ Շիրակայ Լուռի գաւառն անցնելով, առ ժամանակ մի իրենց բնակութիւնն հաստատուեալ էին Սարգապետ գեղին մէջ : Հոն Ղունկիանոս կ'երէի որ եկար աստն ստիպուած լիւնի գիւղացի տղոց դաստիարակութեան պաշտամամբ իւր օրական ապրուստը ձաբել . և իր կենաց այս մասին նկատմամբ քանի մ'երգերու մէջ հետեւեալ յիշատակութիւնքն կ'ընէ, խօսելով առ Սուրբ Կոյսն .

Ի՞նչպէս չըլամ. հայրենական երկըրէս եմ զըրկըլամ ,

Մնախորական , ողորմի , քէօշէները մընացած .

Ձեռքս ծոցս , չըլիքքս ծուռ , խեղճ աղքատ մ'եմ մօրորած ,

Տար գիս քո պայծառ քաղաքըդ , գեղի կարօտ մի՞ թողուր :

Իրաւ մեծ վարճք ալ ունի , բայց ընկած վախտս է կ'ուսցընեմ .

Ստուած պաշտութեան ծաղիկը գըպրոց պախչան բուսցընեմ ,

Գիտեմ , Մայր սուրբ , որ կ'ընդունիս , քեզի ընծայ հասցընեմ .

Վարպետութեան վարճք առնելու տըղի կարօտ մի՞ թողուր :

Դարձեալ ուրիշ տեղ մը կը յայտնէ , որ քաղցր է իրեն առանձնութեան տեղերը՝ այս պատճառաւ միայն՝ որ կրնար հոն հանգիստ կերպով Տիրամօր (որոյ շատ տեղ իր երգոց մէջ Սուլթան կոչումն կը սեփականէ) վրայ մտածել .

Ինչու համար կ'առանձնանամ գեղերուն քէօշէները . —

Ըզմայլելի լուսադարձեալ ան Սուլթանը կը սպասեմ :

Այս ժամանակիս մէջ յօրինած է գողտրիկ երգ մը, Չեռասուն աշակերտիս ճիւղանդուրիւնը վերնագրով, զոր Գրիգոր կ'անուանէ, ինչպէս նաև աշակերտին առ ինքն տուած տացոյ (տիրացոյ) կոչումն՝ կը ցուցնեն թէ սրբան սիրելի էր նա Ղունկիանոսի, և ոչինչ նուազ նաև իւր դպրոցական ընկերաց, որոց վրայ խելփի, այսինքն հսկող գրուած էր . կ'արժէ իր փափկութեանն համար որ հոս ամբողջապէս գնէնք զայն . (Տէս էջ 90) :

Այս դաստիարակութեան զբաղած միջոցին՝ գրեց Ղունկիանոս իրեն բանաստեղծութեանց մեծագոյն մասն, որք քիչ ատենի մէջ ժողովրդական երգեր դարձան, ոչ միայն Կարնեցի գաղթականաց և կամ բնիկ տեղացւոց մէջ, այլ և տարածուեցաւ շուտով 'ի Կարնի և 'ի Պօլիս, և չըմալայ գաւառաց մէջ : Այս երգերէն շատը կը գրէր ձրիաբար այլոց խնդրանք և նիւթոյ առաջարկութեամբ, ինչպէս ինքնին կը յիշէ իր երգերէն մէկուն մէջ, թէ

Ղունկիանոսը փառք կու տայ քեզ, Բարերար .

Բերանըս գիւթ է, սըրտիկըս տէֆտար ,

Լեզուս այլ զըրիշ եղեր է, անգագար

Խօսք ու խըրատներ կը գըրէ անըստակ :

Իր երգոց մեծ մասն հիմա կորուսեալ կը համարուի, և ձեռքերնիս հասածներն են գլխաւորապէս առ Սուրբ Կոյսն գրած գեղեցիկ նուագներն, որոնք երկու հատորիկ կը ձևացընեն, հայերէն և տաճկերէն լեզուաւ . ունէր նաև սրտամական տեսողներ, որոց դարձեալ օրինակ չունիմք ձեռքերնիս :

Կոյնպէս երգերու յօրինմանց կը պարապէր Ղունկիանոս նաև երբ ընտանեօք Լուիէն գաղթեցան Ախալքէլէքի վարեան գեղը, ուր անցուց նա իւր կենաց մեծագոյն մասը . ուսկից դանադան անգամ հանապարհօրդելով 'ի Պօլիս, ծանօթացաւ հոն գտնուող աղգային Կարնեցի ազնուատոհմ Ս. Լլահիճիւրտեան ընտանեաց, որոնք և շատ անգամ հրաւիրեցին զՂունկիանոս օթելու իրենց տանը մէջ . բայց նա չէր ուզեր յանձն առնուլ, նախամեծար համարելով իւր առանձնական կենաց խաղաղութիւնը . և կը բնակէր այրած տան մը ստորերկրեայ մաղաղայի մը մէջ, ուր կը զբաղէր գրելով բազմաթիւ նուագներ և շատ մ'իրեն զիմուաց աղերսագիրներ տաճկերէն լեզուաւ :

Կ'երեւի որ Պօլսոյ մէջ ալ ոչ սակաւ նեղութիւն կրած լինի Ղունկիանոս, և մանաւանդ երբ աղքատութեան և օտարութեան վիճակն իր վրայ կը ծանրանար օրէ օր . որով կը ստիպուէր զիմել երբեմն երբեմն աղգային կարեկից սրտեւրու օգնութեանն : Այս նպատակաւ ահա գրուած են կրկին աղերսագրերն առ ազնուազարմ Տիկինն Տիւղեան Յակովբ Չէլէպոյ . (Տէս էջ 93, 94) :

Հաւանական կ'երեւի որ Ղունկիանոս քաշուած և առանձնացեալ կենաց մէջ անգամ՝ չէ կրցեր ազատ մնալ չար նախանձու հարուածներէն, մինչև երբեմն ստիպուէր է թողուլ իր բնակած վայրն, և այնպիսեաց աչքէն հեռանալով առ իթ չտալ իր վրան խօսելու : Իւր այս զգացմունքը յայտնած է իր երգերէն մէկուն մէջ, երբ անշատման ժամանակ՝ կու տայ իւր սիրելեաց հրաժարականն .) Տէս էջ 89) :

Երբեմն ալ հարկ կը լինէր Ղունկիանոսի այսպիսի առիթներու մէջ յիշեցնել անուշ գանգատանօք իր հին բարեկամացը, անոնց առանց պատճառի իւրեն հետ խռոված լինելնին. և փոխադարձ անոնց շարախօսութեանցն՝ երջանիկ կենաց մաղթանօք կը հեռանար, ըսելով.

Աղնիւ սիրելիք, իմ գանգատս է ձեզ տէն.

Ի՞նչ պատճառի խեղճիս աչքէ ձըգեցիք. (Տէս էջ 89):

Ղունկիանոս վերջին անգամ մ'ալ գառնալով Պօլսէն յԱլլիցիսա, հոն ժամանակ մը պարապեցաւ դարձեալ տղայոց դաստիարակութեան. յետոյ անցնելով 'ի Վարեւան՝ կնքեց երջանիկ մահուամբ իւր կեանքը, Մուկ Մանասի (Մկրտտիչ Մանասէի) տանը մէջ, սրբութեան համբաւ ձգելով 'ի չրջակայ գիւղօրէս: Մահուան անկողնոյն մէջ անգամ զուարթ հանդարտութեամբ կը մնչէր մեղմիկ իւր երգերուն մէջ առ Ս. Կոյսն գրած աղերսանքներն, առ որ իւր բովանդակ կենօքն եռանդուն պաշտօնատար եղած էր:

Նոր իմաստ մը չէ յիշուի այս խօսքս՝ թէ ամէն զգացումն իւր սեփական լեզուն ունի. սակայն ինչպիսի՞ լեզու պիտի գործածէ եռանդուն սիրոյ զգացումն, որ ամէն կրից աղբիւր է. ինչպիսի՞ սիրալիր ոճ մը պիտի բանեցնէ Ղունկիանոս Ս. Կուսին հետ խօսած ատեն, որոյ սրտին միակ սփոփիչ և զանձ անկորուստ նա միայն համարեալ էր, առ որ կը գոչէր ստէպ.

Թա՛հ պըզտիկուց Ղունկիանոսին սէրն ու սէվտան դու եղար:

Եւ ուրիշ տեղ մը.

Սէր իմ, սուրբ Կոյս, գիրքըս, սաղմոսս, աւետարանըս՝ դու ես:

Կը խնդրէր Ղունկիանոս շատ անգամ՝ որ մ'առաջ մահուամբ հասնելու առ Ս. Կոյսն, զոր և իրեն երկրորդ Աստուածը կ'անուանէ, յայտնելով առ նա ստէպ ստէպ իւր սիրով վիրաւորեալ սրտին վէրքերը, թէ

Ղունկիանոսն եմ, սիրոյ նըշան՝

Վէրքեր ունիմ տասը քըսան.

Ես ժուռ կու դամ խեղճ փէրուշան,

Քանի առ սէրն իմ քովս կայ նէ:

Ղունկիանոսն եմ, երբ որ կ' յիշեմ սուրբ անունդ

Կը թալկանամ, յօղուանքներս կ'ելլէ թունդ.

Սոսկ մէկ նայուածքովդ գեղեցիկ ըռուեստ,

Փըլած սըրտիս չէնքին՝ ոսկի սիւն կու գայ:

Յայտ է՝ որ այսքան վառ սիրոյն փոխարէն՝ չէր կարող Սիրոյ Մօր սիրտն անըզգայ լինել. այլ իմանալի ձայնիւ կը խօսէր միշտ Ղունկիանոսի սրտին, և կարծեմ առանց չափազանցօրէն զրուցելու կրնանք ըսել թէ երբեմն նաև իւր դիմաց տեսութեան արժանի կ'ընէր. ինչպէս, կարծես, ակնարկել կ'ուզեն հետեւեալ քանի մը առ Ս. Կոյսն ուղղեալ տողերն.

Եկար յերկնուց Ղունկիանոսին մըլիթարիչ ըլլալու . . .

Խայալներդ Ղունկիանոսին կերպ կերպ տեսիլքներ ցըցուց,

Սիրաբորբոք վառուած սիրտս կարօտով գալարեցուց: . . .

Յոյս իմ քաղցրագութ Մարիամ, ես չըսիր մի ինձի դու,

Քեզ ապաստան տէր կը կենամ, ես չըսիր մի ինձի դու . . .

Վախտն է, խոստմունքդ կատարէ, բաղձանքին հետ եղկելուս . . .

Հոգիդ առնելու ես կու դամ, ես չըսիր մի ինձի դու: . . .

Կարձեալ զանազան երգերու մէջ կը յիշէ Աստուածածնէն առ ինքն եղած խոստմունքները, և իր տառապանաց մէջ այն խոստումներն յիշեցնելով անուշիկ կերպով կը գանգատի առ նա՝ ըսելով.

Ես դու իմս ես՝ ինձի չըսիր.

Տենչալուդ եմ ծառայ եէսիր: . . .

Ըսի. Լըսէ, դըխոյ փառաց.

Ըսաց՝ թէ Ի՞նչ, ի՞նչ կը խընդրես:

Ըսի. Քու սուրբ տեսութիւնդ.

Ըսաց՝ թէ Քեզ կ'երևամ ես: . . .

Այսպէս Ս. Կուսին ձեռքով առաջուրնէ ապահովցուցեր էր Ղունկիանոս իր ապագայ կենաց երանական վիճակը, և արքայոշքեան վրայ գրած երգերուն մէջ կը զմայլէր նաև երկրիս վրայ հոն վայելելիք բերկրութեամբ. ինչպէս լի յուսով կը զրուցէ նաև ինքնին, թէ

Յանկարծակի յարքայութիւն մըտնալ մըտքէս կ'անցնի.

Իմ նազելի Փըրկիչըս հոն գըտնալ մըտքէս կ'անցնի . . .

Ես անթառամ պըսակներուն իրաւ որ չեմ արժանի,

Յընձալ սըրբոց հետ միատեղ. ատալ մըտքէս կ'անցնի:

Աղնիւ և միանգամայն գերագոյն սիրոյ իղձ մ'ալ ունէր Ղունկիանոս, որոյ հասնելու ճար չեղաւ իրեն, այն է՝ դիւցազնական սիրոյ պատարագաւ՝ իր սիրելոյն համար արիւնը հեղու . . . մարտիրոսանալու. կը յայտնէ նաև թէ ուստի՞ ծագեր էր իր սրտին մէջ այս եռանդն. (Տէս էջ 7. ԺԷ):

Սրբոց վարուց վրայ ունեցած վառ եռանդեան արգասիք կրնան համարուիլ իւր բազմաթիւ երգերն առ Սուրբս և Սրբուհիս, առ որս իւր նեղութեանց ժամանակ օգնութիւն գտնելու կը դիմէ:

Թէպէտ և Ղունկիանոս իւր նեղութեանցը մէջ քիչ կարեկից սրտից ձեռքն տուութեան հանդիպեցաւ, սակայն ինքն 'ի բնէ բերեալ էր ամէն ցաւելոց հետ ցաւակից լինելու, և ձեռքէն եկած օգնութիւնն հասցընելու. միևնույն ժամանակ, կամ արտասուելու այն թըշուառ սրտերուն հետ, որոնք չէն ուզեր բաժնուիլ իրենց սիրելեաց վերջին յիշատակներէն՝ 'ի գերեզմանաց: Այսպիսի առթիւ յօրինած է նաև մի քանի երգեր. (Տէս էջ 88):

Իբրև քերթողական խաղ՝ կրնանք յիշել նաև իւր գրաչար ըսուած վանկերով կազմուած տողերը, ինչպէս են հետեւեալներն.

Խիստ զըթած ես աղէխորով Մարիամ

Դու եղիր ինձ որբուս՝ մեն ու այբ ու բէ (մար, մայր):

Չունիմ սիրելի մը, ոչ բարեկամ մը,
 Ըստ որում՝ ընկեր եմ վե՛վ ու այբ ու բէ (վար) . . .
 Չըդիպիլի ոտքերուս քէ ու այբ ու բէ (քար) . . .
 Վերջապէս ինձ քովըդ տիւն ու այբ ու բէ (տար) : . . .
 Դու միշտ ինձ օգնութիւն գեմ ու այբ ու սէ (գաս) ,
 Մըխիթարութիւն մը տիւն ու այբ ու սէ (տաս) ,
 Ճընչեմ անձըս, բըռնեմ պէ ու այբ ու սէ (սրս) ,
 Ունենամ սըրբոց հետ մեն ու այբ ու սէ (մաս) :

Ղունկիանոսի մտաւորական և հոգեկան ճրից համեմատ էր նաև արտաքին կերպն. Լուրջ և վայելուչ էր դէմքով, սեպուի, երկայնահասակ և բարակիկ, նայուածքն հանդարտ ու աղու, ձայնը չափաւորապէս քաղցր: Վարմանը մէջ յետին աստիճանի զգուշաւոր էր և համեստ. կրօնական պարտուցը մէջ փոյթ-եռանդն և երկիւղած: Ի բնէ՝ քիչ խօսել կ'ախորժէր. իւր սիրելի զբաղանքն էին բանաստեղծել և աղօթել. բայց այսու հանդերձ ընտանի էր բնաւորութեամբ, և ամենուն սիրելի իւր վարմամբը, մանաւանդ ռամիկ ժողովրդեան, որոց անդադար բնածիր աշխուժով՝ հոգեւոր պատմութիւններ կը պատմէր: Սիրելի և յարգելի էր նաև Տաճկաց առջև, որոնք իրեն Ղալիմէն-Շախր, այսինքն Բաւհիշուն բանաստեղծ կոչուին կու տային. և յիրաւի, շատ աւելի աջողակ էր տաճկերէն գրելու՝ քան թէ հայ լեզուաւ: Իր տաճկերէն երգերուն մի մասն նախ արաբիկ և պարսիկ լեզուի խառն և բարձր ոճով գրած էր, բայց յետոյ այլոց աղաչանօք դարձուց զանոնք՝ ի հասարակ լեզու Տաճկաց, ամենուն դիւրահաս-կանալի լինելու համար. և այս իր տաղերն, ինչպէս այն ատեն, այսպէս նաև մինչև հիմա կը լսուին շատ սրճանոցներու և հասարակաց ուրախութեանց մէջ: Փափաքելի էր մեզի բովանդակ իր երգերուն հաւաքումն տպագրութեամբ ընծայել. բայց ինչպէս վերն յիշեցինք, բաց ի իւր հոգեւոր երգերէն, չունինք ուրիշ երգերու օրինակն. ուստի կը խնդրեմք զայնս յազգայնոց, և մանաւանդ ի Կարնեցոց. որոց վեմափայլ ձիւնագագաթն լերանց, և աղբերաշատ դալարի բլրոց ծոցէն ծաւալած, մեղմիկ և գողտրիկ միշտ պիտի հնչեն իրենց քաղաքացի Ղունկիանոս Երգչին քերդողական քնարին թրթռումներն:

Հ . Ս . Թ .

ԳՈՎԱՍԱՆՔԻ ԳՐԻՈՅՍ

Ջըւարճալի է, ուժ կու տայ կենաց Բզբօսանք Հոգւոյ,
 Սիրտ կը բանայ՝ երբ որ կ'ելլայ դիմաց Բզբօսանք Հոգւոյ.
 Մէկ ծաղկալի գաշտի նըման կը հըրճուին շատ ծաղկունաք,
 Խիստ քաղցր անուշ հոտ կը բուրէ քըմաց Բզբօսանք Հոգւոյ:
 Ճերմակ, գեղին, կարմիր վարդեր, նէրկիղ, նոնուֆար, շուշան,
 Միշտ իրարու սիրահարուած՝ մէկը մէկու գուն կու տան.
 Փթըթեր է բըրաբիոն, նարդոս, բըրբում, բալասան.
 Ճեմէ սիգալով տո՛ւր կամաց կամաց Բզբօսանք Հոգւոյ:
 Ուրախ կ'առնէ տըրտմեալները, հըզօր զօրութիւն ունի,
 Սնճառելի երանութեան անշուշտ կ'անէ արժանի.
 Ջեռքերէն բըռնելով շիտակ յարքայութիւն կը տանի,
 Աւաջնորդ կը լինի երկնուց փառաց՝ Բզբօսանք Հոգւոյ:
 Գին չի հասնի. գարմանալի եաքութ, գըմրութ գուհար է,
 Դըթոխաց չար ցանկութիւնը բոլորովին կը մարէ.
 Լոյս կը ցըցնէ աստուածային. ձեռք բերելու ճար աս է.
 Դարձ կու տայ կը անդեղջ մեղաւորաց Բզբօսանք Հոգւոյ:
 Ասկէ գալած բարութիւնը՝ չի հասկընար ամէն մարդ.
 Մէկ մօտեցիր, տես թէ ինչպէս կ'ըլլաս ուրախ ու զըւարթ.
 Դովքը լեզուի կ'առնուի մի. պըճներ է խիստ գեղազարդ,
 Կը փարատէ տըրտմութիւն, սուգ, կոծ, լաց, Բզբօսանք Հոգւոյ:
 Տես, թէ քեզ ինչ փափաքներով փընտռել կու տայ քո Տէրըդ,
 Կարօտութիւնը կը քաշես՝ սաստիկ եռալով սէրըդ.
 Քեզի զըղջումի՝ մ'կը ձըգէ, կու լաս, կ'ողբաս մեղքերըդ,
 Կու տայ աչքերուդ հեղեղ անձրեաց Բզբօսանք Հոգւոյ:
 Այս պըտղալի այգւոյն մէջը զըւարճանալ ո՞վ չուզեր.
 Մըքերնիդ կը բարձրացնէ, դէպ ի յերկինք կ'ելլէ վեր.
 Աստուածածնայ սիրոյ բոցով կը հըրդեհէ սիրառ ձեր,
 Շատ օգտաւոր բաներ կու տայ իմաց Բզբօսանք Հոգւոյ:
 Տիւանի ու Էճէմիներ, Խաշիներ կայ գըրուն,
 Տէստէն, Շէքի, Ղէէնտէրի, Տիւպէյիթներ խիստ նիրուն.
 Ղունկիանոսին ընծայն է սա քաղցրածայն եղբայրներուն,
 Հըրամեցէք, ձեզ համար միշտ բաց է Բզբօսանք Հոգւոյ:

ՔԵՐԴՈՒԱԾՔ

ՂՈՒՆԿԻԱՆՈՍԻ ԵՐԳՁԻ ԿԱՐՆԵՑԻՈՅ

ՏԻՎԱՆԻՔ

Ա.

Սաստիկ կարօտովդ եմ եղեր ուշագընաց, Մարիամ.
Ե՛րբ սուրբ դէմքիդ պայծառութեան վայելմանն արժանանամ.
Գեղեցիկ ես դու նազելի, եկո՛ր սըրտիս ցընծումը.
Մարմինըս զո՛հ մատուցանեմ, հոգիս ի քեզ ընծայ տամ:
Կըրակի պէս սուրբ սէրըս իմ սիրտս է թափեր, Մայր կենաց,
Այլ չեմ կըրնայ զիմանար, ո՛հ, քաղցըր տեսուդ տենչանաց.
Ղունկիանոսին արտասուքը հեղեղատ դարձաւ զընաց.
Քանի՛ մէկ ես ահ ու վահով կարօտութեան մէջ մընամ:

Բ

Արդեօք պիտոր տեսնամ մի գեղեցիկ, սուրբ Կոյս, երեսըդ,
Տըրտմեալ սըրտիս ցընծումն է արփի պայծառ լոյս երեսըդ.
Ես անպատում կարօտներով կիզեալ անբոց այրեցայ,
Երեցիր որ ուժ տայ իմ թալկացած հոգւոյս երեսըդ:
Զուարթածաղիկ է հասակըդ, կեանքս կու տամ տեսնելուն,
Հայրն Աստուած ինքն է զարդարեր անճառ զարդով գունդգուն.
Ղունկիանոսը սուգն է մըտեր քեզմէն հեռու ընկնելուն,
Հերիք է լայ, ցոյց տուր փարատիչ տարակոյս երեսըդ:

Գ

Նարդոս քըրքում ես, Տիրուհի, վարդերու թեղ երեսըդ.
Հիացուցեր է սերովքէք արփիագեղ երեսըդ.
Զայնըդ քաղցր է, խօսքերդ անուշ, գեղեցկութիւնդ աննըման,
Միշտ կը ցընծայ Աստուածորդուդ հետ միատեղ երեսըդ:
Խայալներդդ Ղունկիանոսին կերպ կերպ տեսիլքներ ցըցուց,
Սիրաբորբոք վառուած սիրտըս կարօտով գալարեցուց.
Սըխրալի գէմքդ ըստ որում հըրեշտակք ըզմայլեցուց.
Սաղ կը մընայ մի տեսնողը արդեօք մէկ հեղ երեսըդ:

Դ

Մեր սրբախն խննտումը դու ես մըխթարանք, Մարիամ,
Ինչ հնար է առանց քեզ փրկութիւն գտնանք, Մարիամ.
Զըքնաղ դէմքըդ ցըցուր մեզի քաղցրահայեաց Որդուդ հետ,
Վըտանգալի այս աշխարհէս երբ որ ելլանք, Մարիամ:

Արդ մեծազօր ամենագութ շնորհիւ քո զօրացո՛ւ,
Վառէ դիս սիրուդ կըրակով, բոցըս յերկինք ցոլացո՛ւ.
Ղունկիանոսը դու անթառամ պըսակաց արժանացո՛ւ,
Անճառ փառացի յարքայութեանն էրա՛ ժառանգ, Մարիամ:

Ե

Պայծառ տրե լոյս երեսըդ ցոյց տուր մէկ հեղ, Մարիամ,
Ճաճանչազեղ չամչրաղ աչկերըդ է կանթեղ, Մարիամ.
Խեղճ չէ թողեր իմ գըլուխըս, կաթօտութիւնդ ինձ մաշեց,
Տուր տեսութիւնդ խոցուած սրբախն օշարակ դեղ, Մարիամ:
Բոլոր աշխարհ ինձ պաշխեն նէ՛ ես չեմ ուղեր, չէ, չէ, չէ.
Զըւարճութիւն անցաւորիս՝ փրկութեանըս մեծ խոչ է.
Ղունկիանոսն աս մարմնոյ բանտէն աղատէ շուտ, կ'աղաչէ,
Պատրաստէ իւր զըրախտին մէջ մէկ պըղտի տեղ, Մարիամ:

Զ

Սէր իմ, Սուրբ Կոյս, գիրքըս, սաղմոսս, աւետարանըս դու ես,
Տըխուր սըրտիս ուրախութիւն դեղ ու դարմանըս դու ես.
Դէմքըդ փայլուն լոյս կը ցոլայ, ինքըդ ծաղիկ անթառամ
Հոտ կը բուրես անմահութեան, վարդ, ըռէհանըս դու ես:
Վէրքերըս խորունկ բանեցաւ, հանդիպայ սիրուդ սըրուն,
Սաստիկ փախաբով կը բաղձամ անպատում անճառ բարուն.
Յանկալի երջանկութեանը արքայութեան փառքերուն՝
Ղունկիանոսը հասցընելու ու մնալ կիւմանըս դու ես:

Է

Զուր զովացուցիչ, Մարիամ, մխիթար վըշտացըս դու ես,
Եղիւր պաշտպան պարտաւորիս, քաւիչ մեղացըս դու ես.
Դու ես նազելի գունն երկնից, ճանապարհ արքայութեան,
Անոր համար քեզ կը փրնտրեն, զօր գիշեր լացըս դու ես:
Բացվեր ես լոյս զըրախտին մէջ հոտով անուշ կարմիր վարդ,
Բընակարան Հոգւոյն Սրբոյ, պայծառ պըսակ մարտազարդ.
Ղունկիանոսն եմ, խիստ կ'աղաչեմ, յիս հայեաց քաղցրը գըւարթ,
Քանդի յոյսըս, ապաւենըս, իմ դեղ վիրացըս դու ես:

Ը

Դերտովըդ լըցուայ, Տիրամայր, եա չըսի մի ես քեզի,
Սիրտս է եղեր ցաւոց ամպար, եա չըսի մի ես քեզի.
Տեսութեանըդ կը թալկանամ, օրը հեղ մը խըզճա՛ դիս,
Այլ քո սիրուդ չեմ գիմանար, եա չըսի մի ես քեզի:
Դադրեցու թախած արցունքըս, հերիք անեմ ողբ ու լաց,
Դառն աշխարհի բանտի մէջ եմ, աչկերս երկինք մընաց.
Ղունկիանոսը քովդ առնելու արքայութեան գուռը բաց,
Զօր գիշեր կ'անէ տատ հաւար. եա չըսի մի ես քեզի:

Թ

Յոյս իմ, քաղցրագութ Մարիամ, եա չըսի մի ինձի դու,
Քեզ ապաստան տէր կը կենամ, եա չըսի մի ինձի դու.
Մէջ զըրախտին պայծառ թագիդ մարդարտի հետ դարդարեմ,
Խօս ծաղկունաք, վարդ անթառամ, եա չըսի մի ինձի դու:
Վախտն է, խոստմունքըդ կատարէ. բաղձանքին հետ եղկելու՝
Յերկինք հասաւ ձէնն ողորմուկ հեղձամըղձուկ իմ լալուս.
Ղունկիանոսն եմ, հիւանդացայ, այլ յոյս չըկայ ապրելուս.
Հոգիդ առնելու ես կու գամ, եա չըսի մի ինձի դու:

Ժ

Բռնկեր եմ տերտովըդ, տես, ոչ զօր ունիմ, ոչ գիշեր.
Տեսէդ կարօտ մեղքը չեմ ես, ոչ զօր ունիմ, ոչ գիշեր.
Երբ քեզ ինքըս սէր կապեցի, Աստուածածին, ցանկալուս,
Ան յաւուրէն խեղճս առեր ես, ոչ զօր ունիմ, ոչ գիշեր:
Յարտասուքէս ըլլամ ազատ, երբ պիտոր խընտամ ես այ,
Ամէն սուգըս կը փարատի՛ թէ մէկ, Սուրբ Կոյս, քեզ տեսայ.
Դու նազելիդ՝ Ղունկիանոսին բերէք իմ քովըս՝ ըսա՛.
Ինչուան աս կերպ գութ չըւարճես՝ ոչ զօր ունիմ ոչ գիշեր:

ԺԱ

Ո՛հ, կը կըրեմ ես սաստիկ սուգ ամէն օր, ամէն գիշեր,
Կը թախեմ աղի արտասուք, ամէն օր, ամէն գիշեր.
Կարծես դիս վառ բուրվառի մէջ ձըգեր կը ծըխացնեն,
Կ'այրիմ որպէս խունկ ու կընդրուկ ամէն օր ամէն գիշեր:
Մայր ցանկալուն կարօտովը խեցեր եմ, խենդըցեր եմ,
Կը վառվեմ սիրուն կըրակով, անձիս տոչորեմ, կ'երեմ.
Ո՛վ Սըրբունաք, այս ցաւալի Ղունկիանոսը ձեզ բերեմ,
Մըխթարեցէք զանի գուր՝ ամէն օր, ամէն գիշեր:

ԺԲ

Ո՛վ Տիրուհի, պիտոր հանեն մէկ օր դատաստան մեզի,
Մեղաւորքըս արգարացուր, եղիր փաստաբան մեզի.

Շունը դըժոխոց վրանիս չըթափին խածնէն խածխընէն,
Հուր գեհնէն զերծո՛ւ, էրա՛ դըրախտին արժան մեզի:

Ղունկիանոսը փաթըթուեր է հըզօր փըրկական խաչին,
Քանգի թըշնամիքն անդադար զօր գիշեր կը մարտընչին.

Սուրբ անուանըդ զօրութենէն հալածին դէք կորընչին,
Մանաւանդ մահուան ատեննիս հասիր օգնական մեզի:

ԺԳ

Մայր սուրբ, ամէն աղղ ու աղինք երանի կու տան քեզի.

Գեղեցիկ ես, զըրախտին մէջ չի գըտուիր նըման քեզի.

Գունը խառ վարդէն ես առեր, անուշ հոտը կընդդուկէն,

Սըրբեր կուտանք դէմըդ կեցած եղեր են հայրան քեզի:

Անըմանիդ կը վայելէ փառք պատիւ համանգամայն,
Զէ, չէ՛ լըսուած ողորմածիդ դիմօղն յետ դառնայ ունայն.

Փըրկութիւնըս քեզմով կ'ըլլայ, դու ես յոյսըս մի միայն.

Եւ չըսէ՛ մի Ղունկիանոսը՝ իմ կեանքըս զուրպան քեզի:

ԺԴ

Տըրտում անձըս, մայր Մարիամ, զօրացու զըւարճացու,

Որդուդ կենարար արընէն խեղճիս խըմցու, արբեցու.

Ծարաւի եմ, կը դովանամ, ո՛վ կուսածին Սըրբուհի,

Քու կուսական կաթէդ կաթ մը իմ բերանըս կաթեցու:

Կարօտըդ զիս հալեց մաշեց, եղեր եմ խիստ խըղճալի,

Վառ կըրակով սէրըդ սիրտըս լըցուցեր ես լիութի.

Ղունկիանոսն հիւանդացեր է տերտովըդ, տես տենչալի,

Թըշնամիքը չըխընտացած՝ դեղ հասու առողջացու:

ԺԵ

Բաղմագուծ Կուսին կարօտով տըրտմութեան ըզգեստ հագայ,

Սուգն եմ մըտեր, խեղճուկ՝ հոգիս կու լայ ու կը մորմոքայ.

Միտքըս ելեր է երկինքը, կը մըրցի աստղերուն հետ,

Բացուեցաւ դուռը զըրախտին, ինքը արդեօք երբ կու գայ:

Ո՛վ աղբիւր գթութեան, տես ինձ թախտիդ առջև խոնարհած,

Տէ՛, խընամ տար, ջահս է մարուած, լոյս արեւըս խաւարած.

Դու գանձարան շընորհաց ես ըսքանչեւի ողորմած,

Զեռք քաշես նէ Ղունկիանոսէն՝ հոգը ո՛վ պիտոր հոգայ:

ԺԶ

Քանի որ ես կենդանի եմ, հեղէ՛ վրտանդ կայ յահէ,

Դուռն երկնից դու, Սըտուածածին, ինձ համար այ բաց պահէ.

Գամ քեզ գըտնամ, ո՛վ Թագուհի, ցանկալի Որդուդ հետը,

Ուրախ երջանիկ ըլլալըս ան վախտն հաստատ էսսէհ է:

Փրկութեանըս մըտմըտութիւն երբ որ ես խորը մըտայ,

Դեղ կենացըս, դեղ վիրացըս, անճախ մէկ հատ քեզ գըտայ.

Ինչի՛ Ղունկիանոսն ոտքերըդ փաթըթուեր է թող չի տայ,

Յոյս մը չըլլալ հէ՛ջ առանց քեզ՝ դատապարտութիւն մահ է:

ԺԷ

Սըրտիս մէջ սէր մը կը վառուի, կարօտս առնել չըկըրցայ.

Քաղածներըս մըթերել ու միտքըս առնել չըկըրցայ.

Շատ կարդըցի շատ լսեցի մաքուր վարքը Սըրբերուն,

Ի՞նչպէս չօղբամ որ ես անոնց ճամբան բռնել չըկըրցայ:

Ղունկիանոսն եմ ցանկանալով ցանկացայ տանջանքներու,

Ճար չըգտայ, միւնքիւն չեղաւ բաղձանքըս կատարելու.

Դըժբախտ չեմ՝ մի, թըշուառ չեմ՝ մի, արժանի չեմ՝ մի լալու,

Սըրտնս Յիսուսիս արընին հետը խառնել չըկըրցայ:

ԺԸ

Յիսուս, փափաքեմ սուրբ տեսուդ, տէ, ինչ կարօտըս լըցու.

Զօրացու յոյսըս, հաւատըս՝ միտքըս առ քեզ զարթեցու.

Պարգէէ սոսկ սէրդ ինձ միայն, որ ըլլայ աղքատս հարուստ,

Զարդարէ շընորհքներովըդ, տըգեղըս գեղեցկացու:

Միայն հաճոյ ըլլամ՝ ի քեզ, թող աշխարհ քամահրէ՛ զիս,

Ղեմ չէ հէ՛ջ անպատուութիւնս, թագաւորըդ սիրէ՛ զիս.

Ինձ խառնէ սըրբոց սիրելեաց, հրեշտակներ պարէ՛ զիս.

Գըթութիւնըդ Ղունկիանոսին վըրայ ցոլմամբ ցօղացու:

ԺԹ

Մըտածեցի չար վարքերըս, ամօթի հարայ, կու լամ,

Մերկացուցեր եմ շընորհաց՝ խեղճ հոգուս վըրայ կու լամ.

Կըսկիծք թա՛հ սիրտս է անցեր, զիս կը մորմոքեցընէ,

Գաղտնի նետիւք խոցոտուեր եմ, ունիմ՝ մեծ եարայ, կու լամ:

Ապըստամբ մարմինըս գըլխուս ի՛նչ վտանգներ բերեր է.

Աշխարհս ալ զիս գերի մաշեց, անկից ալ սիրտս էրեր է:

Ղունկիանոսը չըփոթեր է, չալմեր է, չըւարեր է,

Ինձի մէկ ճար վէրքերուս դեղ, Յիսուս, դուն արա, կու լամ:

Ի

Օգնեալ ինձ, Տէր, քաղցրը Աստուած, անձրս քեզ փառաբանէ,
Տէրաք 'ի սիրտըս կ'իջևանին, մի թէ սա ցաւոյ խան է:
Ազգ արարէք հըզօր Կուսին, ով սըրբուհիք, սըրբունաք,
Գայ ձեռք զարնէ իմ վէրքերուս, դեղ անէ դարման անէ:
Ողորմած թագուհիդ, դու մէկ գըթած սըրտով տես գընայ,
Քեզ գովաբանողն հիւանդ է, ի մէջ ախտից չըմընայ:
Անուշ ձայնդ լըսել տաս նէ՝ կը սաղնայ, կ'առողջանայ,
Ղունկիանոս՝ քո աղքատ ծառադ՝ ճամբադ կէօղէթմիջ կ'անէ:

ԻԱ

Ողորմածութիւնով լըցուած, քաղցրութիւնով անճառ ես,
Յոյս ապաւէն մեղաւորաց, հոգւոց փրկութեան կառ ես,
Թագուհի ես երկնի երկրի, պարծանք ազգի մարդկային,
Խիստ մաքուր անրիժ անարատ որպէս լոյս յօդ անխառ ես:
Ղունկիանոսին հասցընէիր աւետեաց խապար մը նոր,
Ազատէիր պարտուելէն դաշտ ու բլուր սար ու ձոր:
Միշտ յաւիտեան քեզ սիրելոյ ես եղեր եմ պարտաւոր,
Ինչու որ ուրախութեանըս, փրկութեանըս պատճառ ես:

ԻԲ

Կեանքըս անցաւ ցըրտով, ճըմռով, չըտեսայ դարուն, ամառ,
Տէրուք շառաւիղներ յարուց, ցաւերս եղաւ խիտ անտառ:
Տուն մը չունիմ, եուրս մը չունիմ, եղեր եմ թափառական,
Բընաւեր հաւքերու նըման՝ կը թըռտատեմ ծառէ ծառ:
Տառապանաց սըլաքներուն՝ վահանի պէս դէմ կեցայ,
Ջըրխ էրի համբերութիւնը, կերպ կերպ վըշտաց դիմացայ:
Ղունկիանոսն եմ, դառնութիւնով, նեղութիւնով արբեցայ,
Հոգիս, սուրբ Կոյս Աստուածածին, տէ՛, էկէ առ, եկէ առ:

ԻԳ

Ես կարօտով սուղն եմ մըտեր, սըրտիկըս միշտ տըխուր է,
Գար նազելիս, երևնար ինձ, մըխիթարէր, ախ, ո՛ր է:
Իմ խընաուսն ես, Աստուածածին, կենդանութիւնըս դու ես,
Քեզնէն անուշ անմահական քաղցրը հոտեր կը բուրէ:
Ո՛ր կողմն երթամ, ո՛ր տեղ գըտնամ բաղձանքով փընտըրտածըս,
Խընդրեմ, յինէն մի ծածկըւիր, հըզօր երկրորդ Աստուածըս:
Տեսցուր քեզի՝ որ զօրանայ տէրտով տըկարացածըս,
Մի՛ լացըներ Ղունկիանոսին, եկոր գըզուէ գուրգուրէ:

ԻԴ

Կեան սուղը սըրտիս կորսընցուց, կեան զըմըր գըտցուց սէրդ,
Կեան կատարեալ խնլքի հասցուց, կեան ցընորեցուց սէրդ:
Ո՛վ թագուհի, ով բացեց իմ մունջ լեզուիս կապանքները,
Կեան աշխարհի ինձ լալ ցըցուց, կեան ձօխ զըրցեցուց սէրդ:
Ղունկիանոսը գովասանքիդ ֆարադա միշտ կ'աշխատի,
Պէտք է մէկ հըրեշտակային նոր լեզու՝ քո գըրուատի:
Հիմա որ քեզնէն հեռու եմ, մէկ օր մը գըտնամ պիտի:
Կեան զիս լացուց ու տըրտմեցուց, կեան խիստ խընտացուց սէրդ:

ԻԵ

Սիրտըս նեղուած, ինքըս ընկած, ամէն տեղս այ կը ցաւի:
Պէլքի ասով գըթայ Աստուած, անթիւ յանցանքըս քաւի:
Գեղեցիկ չէնքիս չինուածքը խախտեցաւ փըլփըլեցաւ,
Մահը գայրի դաֆտի չի գար, ինձ գերեզման կ'երևի:
Ես զաղրալի մեղաւորըս միշտ կը տապիմ, տագնապիմ,
Սսկէ ետե պէտք է զըղմամբ հոգևորի պարապիմ:
Սըբայութեան փափաքեր եմ, չուտ հասնելու կ'ըշտապիմ,
Ղունկիանոսն եմ, զըզուելով զըզուեր եմ կեանքէս իրաւի:

ԻԶ

Աստուածածին, քեզ կը սիրեմ ես, օտար սէր չեմ ուզեր,
Բոլոր աշխարհի անեն զիս թագաւոր, տէր, չեմ ուզեր:
Սիրտս եմ տըւեր լոյս գըրախտին, աչք ունիմ հոն երթալու,
Փառք պատիւս աս ըլլայ, ուրիշ օգուտ ու խէր չեմ ուզեր:
Գութըդ Ղունկիանոսին վըրայ արեւի պէս փայլեցուր,
Մըտցուր, մըտցուր յարքայութիւն, պայծառ դէմքիդ մայլեցուր,
Յիսուս փըրկիչ Աստուածորդիդ՝ ինձի մէկ անգամ ցըցուր,
Այլ ասկէց մեծ գանձ ու տէօվէթ, ընծայ, նըւէր, չեմ ուզեր:

ԻԷ

Ջըզըտայ դեղ և ոչ մէկէմ, վիրաւոր եմ, Սըրբուհի,
Սիրուդ վէրքն է, շատ տարի է որ կը կըրեմ, Սըրբուհի:
Խենդըցեր եմ տեսութեանդ, ինչ էնելըս չեմ գիտեր,
Քո կարօտով տես, մաշեցայ, սիրահար եմ, Սըրբուհի:
Ջօր ու գիշեր ախուժախով հալէ ելայ, ինչ որ այ,
Ո՛վ ողորմի ինձ եղիկելուս, ո՛վ գութ շարժէ իմ վըրայ:
Ճարըս հատաւ, մեռցուր, սաղցուր, ինչ կ'անես նէ գու էրա:
Ղունկիանոսին ձեռքէն բըռնեմ քեզ կը բերեմ, Սըրբուհի:

ԻԸ

Դըշխոյ փառաց, սուրբ անուանդ կեանքս ֆիտաւատ ունիմ,
Անըմանիդ տեսութեանը կարօտութիւն չատ ունիմ:
Չեմ գիմանայ, կեանքէս կ'ըլլամ, լոյս երեսըդ եկ ցըցու,
Սիրտըս մէկ բաց՝ աչքովդ ալ տես, քո հընցած ետրադ ունիմ:
Քաղցրութեանըդ համն առնողը կըրնայ մնայ աննիադ,
Ես կը փընտուեմ զօր ու գիշեր ախ կը քաշեմ հանապաղ.
Ղունկիանոսը տէյ չը գըտնէ՝ հէջ կու գայ մի քեզնէ վաղ,
Մայր ցանկալուդ լաւ բըռնելու՝ ինձ տըրուած խըրատ ունիմ:

ԻԹ

Վիրօք լըցուած թափառական, Մայր սուրբ, մէքեան մը չունիմ,
Սիրովդ ես ինձի մաշեցի, մէկիմ գիտն մը չունիմ:
Այս ցաւալի սըգաւորիս մըխիթարանք ըլլալու
Մէկ հոգեւոր խոհեմազարդ բարի ետրան մը չունիմ:
Ղունկիանոսն եմ, քո կարօտով սիրտըս խորունկ խոցեր եմ,
Անցաւոր ուրախութեանը իմ աչքերըս գոցեր եմ:
Գըթութեանըդ դըռանն առջև ճիտըս ծըռեր կեցեր եմ,
Ա՛ռ ինձ քովդդ, աս է լացըս, ուրիշ չիվան մը չունիմ:

Լ

Տըխուր սիրտըս, Տիրուհի, ցընծացընել քեզտէն կ'ուզեմ,
Յազարակի ծածկեալ գանձն ինձ գըտցընել քեզտէն կ'ուզեմ:
Աղաչանքս հաճոյ ըլլար, սլարէ մուրառս առնէի,
Յիսուս փըրկչիս սուրբ երեսը տեսցընել քեզտէն կ'ուզեմ:
Ղունկիանոսն եմ, ողորմելի, խեղճ, անտէր, անտիրական,
Վըրայէս չըսկանցընեմ քաղցըր գութըդ մայրական.
Լըսեմ աւետարեք ձայնըդ յերկինք հըրաւիրական,
Անտըրտում հըրճուանաց մէջ զիս մըտցընել քեզտէն կ'ուզեմ:

Ա Ճ Է Մ Ի Ք

Ա.

Մեծասքանչ տնունդդ քո, Մարիամ,
Յընձութիւն է սըրտի, մեղր 'ի բերանի.
Կը սլարգեէ հըրճուանք, սէր, մըխիթարանք,
Ու լըսելեաց քաղցրաձայնութիւն ունի:
Դեղ վիրաց է, բըժըշկութիւն հիւանդաց,
Վըշտացելոց խընտում, յոյս մեղաւորաց.
Հոտ կը բուրէ աստուածային շընորհաց,
Կ'անէ մարդուս մաքուր, սուրբ, առաքինի:
Հիւանդ Ղունկիանոսը փափաքով կ'էրուի.
Կ'ըսէ՝ հոգուս, սըրտիս, լեզուիս թող գըրուի.
Անտարակոյս արքայութիւն կը տարուի՝
Ո՛վ ոք որ միշտ կ'յիշէ ու կ'ապաւինի:

Բ

Ոչ ես հանգիստ ունիմ, ոչ օրըս օր է.
Գիշերներն այ ոչ աչքերըս քուն կու գայ.
Յանկարծ տեսնամ հըրեշտակաց թաղուհին՝
Դեղնած գէմիս բռնել կու գայ, դուն կու գայ:
Իմ մըխիթարանքս ես, սուրբ Աստուածածին,
Ե՛կ զովացուր քու սիրովդդ ծարուածին.
Թէ երևնաս դու մէկ ինձ ցընորածին՝
Միտքըս կը բուրբի, խելքըս տուն կու գայ:
Քեզ գըտնալու ունիմ փափաք չատ հաւաս.
Մաքրազարդեալ կուտանքներովդ ինձի գաս.
Աս հալին մէջ թէ զիս թողուս ուշանաս՝
Թիփու կը բըռնըւիմ, կարկուտ, ձուն կու գայ:
Ղունկիանոսն եմ, երբ որ կ'յիշեմ սուրբ անունդ՝
Կը թալկանամ, յօղուանքներս կ'ելլէ թունդ.
Սոսկ մէկ նայուածքովդդ գեղեցիկ ըռունտ՝
Փըլած սըրտիս շէնքին՝ ոսկի սիւն կու գայ:

Գ

Մայր աղքատաց մեղաւորաց, Մարիամ,
Աս խեղճ ողորմելուս ո՛վ գըթայ պիտոր.
Լըցուցեր է տէֆտէրները տէրտեքըս.
Ողորմած թագուհիդ երբ կարգայ պիտոր:
Կարօտովդ խոցուած տես սըրտիս եարան,
Յանկալիդ տեսնելու ինձ տեսիլք տարան.
Յարգոյ թախտ յօրինեմ, դաս հանգչիս վըրան,
Գունըզզուն ծաղկունքով խաս վարդ այ պիտոր:
Կը սիրեմ նազելիդ՝ իմ աչքերէս վեր.
Ե՞րբ լըցուի արդեօք, երբ այս կարօտը մեր.
Մէկ մարդ մ'որ ընկեր է յօտար երկիրներ,
Հայրենիքն երթալու միշտ փութայ պիտոր:
Իմ արեւ այ, կեանքս այ՝ ղուրպան քեզ ըսի.
Երբ հոգիս մարմնէս քաղուիլ կը սկըսի,
Ե՛կ երկնաւոր ուղեկցութեանքս հասի.
Ղուսկիանոսն առանց քեզ ո՛ւր երթայ պիտոր:

Դ

Ո՛վ աղբիւր գըթութեան, Մարիամ սուրբ կոյս,
Անտէր, անճար, անօգնական մընացի.
Ոչ որ չըխըղճաց զիս, թագուհի երկնից,
Չեօք, ոտք չըթողի՝ որ չըհամբուրեցի:
Նեղութիւնքն աշխարհիս կըսկըծցուց ետրաս,
Մի թողուր թըշնամիք դան խընտան վըրաս.
Դու ինձ համբերութեան շընորհքները տաս.
Խիստ դառն է բաժակը որ ես խըմեցի:
Անկըրելի է իմ խեղճուկ հալըս, տես,
Կը կորընչիմ եթէ ինձի դու չօգնես,
Բաց 'ի քէն այլ չունիմ յոյս ումուտ մը ես,
Վասն որոյ ցաւալի սիրտըս քեզ բացի:
Ղուսկիանոսը ծանրը վըշտաց թեթեցու,
Սէրըդ, գութըդ, ողորմութիւնըդ ցըցու.
Ինձ անդին սըրոց հետ խառնէ, խընտացու,
Քանդի ես աս աշխարհի մէջ շատ լացի:

Ե

Ո՛վ տիրուհի Աստուածածին ցանկալի,
Քո սիրուդ պողպատով՝ սիրտըս տաղուած է.

Ընկըղմեր եմ տեսուդ մըտածմունքներուն,
Կարծես թէ իմ հոգիս մարմնէս քաղուած է:
Օսկէզօծ պալատիդ դըռները մէկ բաց,
Երեցիր, աչքերըս յերկինքը մընաց.
Յանկալի Սըրբուհիդ, թագուհիդ փառաց
Չըտեսնալու՝ աշխարհ գըլխուս նեղուած է:
Տէրտերուս տէֆտարը առջևդ բերեմ,
Տես, ինչ կերպ կերպ ծանրը խաչեր կը կըրեմ.
Չիւնրի քէզնէն կարօտ՝ սըզով կեցեր եմ,
Աս պատճառաւ վըրաս մոխիր մաղուած է:
Անաղնալի եղաւ վէրքերըս, հընցաւ,
Չեմ կըրնայ զիմանալ, սէրըդ սաստկացաւ.
Կեանքըս ախուժախով ողբալով անցաւ,
Ղուսկիանոսը տէրտ ու ցաւով շաղուած է:

Զ

Աս ի՛նչ խեղճութիւն է՝ որ ես կը կըրեմ.
Ա՛խ, սուրբ Աստուածածին, իմ հալըս ի՛նչ է.
Խառնըւեցան իրար կարօտդ ու սէրըդ,
Ողորմուկ ձայներով կոծ լալըս ի՛նչ է:
Ես ընկեր եմ պիւլպիւլի պէս ֆիրեատի,
Այլեւո՞ճեալ սիրտըս հէջ չի հանդարտի.
Ինձի յարբայութիւն մըտցընես պիտի.
Հաւատով յուսով առ քեզ դալըս ի՛նչ է:
Թըշնամիքս հըզօր են հոգուս հակառակ,
Օգնեա՛ ինձ որ չըլլամ առակ նըշաւակ.
Զարգարէ գըլուխըս անթառամ պըսակ,
Քեզի սաստիկ սիրով սիրտ տալըս ի՛նչ է:
Ղուսկիանոսն եմ, շատցաւ օրէ օր տէրտըս,
Յիսուսըս գըտնալու կ'ըշտալի սիրտըս.
Աս մասին մեռնիլը ըլլայ իմ պարտըս.
Հարամ է աշխարհս, ա՛լ մնալըս ի՛նչ է:

Է

Դու ես իմ ցընծալից ուրախութիւնըս,
Մայր Յիսուսի, ո՛վ թագուհի շընորհաց.
Կարօտըդ քաշելով, սիրովդ էրուելով,
Յընորհցայ, գըլուխըս խելք չըմընաց.
Սիրտըս անմարելի կըրահով կ'երի,
Եղայ տառապանաց նեղութեանց գերի.

Իմ բաղմադէմ ամայութիւնըս յերկրի՝
 Զըղուեցուց կենցաղուս վըշտալի կենաց։
 Գըթա՛ գորովագութ Մարիամ սուրբ կոյս,
 Իմ միայն նաղելի և մի միայն յոյս։
 Սիրոյ ձեռքէն քաշած վիշտը եղկելոյս՝
 Հեղձամըղձուկ լաց կը շարժէ տեսողաց։
 Ես եկ Ղունկիանոսին մէկ ումուտ մը տուր,
 Ես տար յարքայութիւն կարօտը լըցուր։
 Օղի պէս անխառն ես, լուսի պէս մաքուր։
 Ե՛րբ ըլլամ բերկրալի տեսոյ քո զիմաց։

Ը

Մէկ օր կեանքիս ծառը կըտրի ու կ'ըյնի,
 Սև ու ճերմակ դանկով տաշեմ կը հէլպէթ։
 Աս երկիւղով դողամ ու կը սարսափիմ,
 Ահու՜վահու՜վ կեանքըս մաշեմ կը հէլպէթ։
 Կոյս գըթած, ընկեր է հոգուս տունը փուտ,
 Եկու սիրով, սըրտիս մէկ սենեակը մնւտ։
 Պայծառափայլ դէմքիդ գեղազարդ տեսուդ
 Սաստիկ կարօտութիւն քաշեմ կը հէլպէթ։
 Տէրտովդ դեղնեցաւ երեսիս գունը։
 Անշուշտ կու գայ աս ձմըրւան գարունը։
 Մնճառելի փառքին վայելչութիւնը՝
 Մէկ օր գըրախտին մէջ քըլեմ կը հէլպէթ։
 Ղունկիանոսն եմ, ողորմածէդ յոյս առայ,
 Սիրտըս կը գալարի, սէրըս կը եռայ։
 Ըստ որում ես քեզի գըրուած եմ ծառայ՝
 Շընորհքներ քո ձեռքէդ կ'աշեմ կը հէլպէթ։

Թ

Խիստ գըթած ես, աղէխորով, Մարիամ,
 Դու եզիր ինձ որբուս մեն ու այբ ու բէ(մայր)։
 Չունիմ սիրելի մը, ոչ բարեկամ մը,
 Ըստ որում ընկեր եմ վե՛վ ու այբ ու բէ(վայր)։
 Շուտ հասիր տըկարիս, չուտ բըռնէ վերցուր։
 Ախտածետիս առողջարար դեղ մը տուր։
 Ո՛վ Թագուհի, ինձի ձեռքէ մի թողուր,
 Զըղիպչի ոտքերուս քէ ու այբ ու բէ(քար)։
 Կը կըռուին ինձ հետ անկըրեղե ցաւեր,
 Կեանքիս բերդն է փըլած, քաղաքն է աւեր։

Ի՛նչ հնար է, չառ կ'աշխատիմ չի բըռնեմ
 Սիրուդ ճեղքած սիրտըս՝ կեն ու այբ ու բէ(կար)։
 Ա՛յն պատուէ, փառքէ՛ հըրածարեցայ,
 Յանկալիդ իմ, քեզ գիմեցի, քեզ դարձայ։
 Ղունկիանոսն եմ, դառն աշխարհէս գըղուեցայ,
 Վերջապէս ինձ քովդ տիւն ու այբ ու բէ(տար)։

Ժ

Մայր Յիսուսի, այս իմ վըշտացած անձիս՝
 Մըխիթարութիւն մը տիւն ու այբ ու սէ(տաս)։
 Խիստ է պատերազմըս 'ի չար թըշնամեաց,
 Դու միշտ ինձ օգնութիւն գիմ ու այբ ու սէ(գաս)։
 Փորձանք կ'յարուցանեն իմ կարիքէս վեր,
 Զի բաւեր, Մայր հըղօր, տըկար ուժը մեր։
 Տուր աղօթքի քեզ յուսալու շընորհքներ,
 Հընչեմ անձըս, բըռնեմ պէ ու այբ ու սէ(պաս)։
 Շատ կը վախեմ սարսափելի գըթոխքէն,
 Պահէ ինձ յարածամ մահացու մեղքէն։
 Զըղըրկըլիմ երկնից աննըման քաղքէն,
 Ունենամ սըբոց հետ մեն ու այբ ու սէ(մաս)։
 Մարիամ, մըխիթար ցաւալի սըրտիս,
 Ես սաստիկ նեղութիւնք քաշեցի աստիս։
 Զի թողուր Մայր սուրբը՝ դու դատապարտիս,
 Ղունկիանոս, հերիք է լիւն ու այբ ու սէ(չաս)։

ԺԱ

Ըսի. Սուրբ Կոյս, ես խոցուած եմ սիրովդդ։
 Ըսաց. Թէ՛դ մը կը սաղցընեմ քո եարադ։
 Ըսի. Սա՛յ կենցաղըս վըտանգի մէջ եմ։
 Ըսաց. Դըրեր եմ իմ ձեռքըս քո վըրադ։
 Ըսի. Ի՞նչպէս կ'ըլլամ երբ որ հոգիս տամ։
 Ըսաց. Ա՛ն վախտը չուտ օգնութիւն կու գամ։
 Ըսի. Սըղեօք կ'առնեմ պըսակն անթառամ։
 Ըսաց. Կը ընծայեմ, մի հոգ աներ աղ։
 Ըսի. Դատաստանէս խիստ կը վախենամ։
 Ըսաց. Զէ՛ մի ունիմ քու վըրադ խընամ։
 Ըսի, Թէ՛ Յիսուսիս ի՛նչ պատասխան տամ։
 Ըսաց. Կ'անցնեմ հաճոյ քո էրած մեղադ։
 Ըսի. Ղունկիանոսն եմ, այլ հէրիք է լամ։
 Ըսաց. Մէկ օր կը խընտաս ալ, միւժտէ տամ։

Լսի. Մօտեցեր եմ՝ աշխարհէս կ'ելլամ:
Լսաց. Կ'ըլլաս ուրախ ու կ'առնես մուրատ:

ԺԲ

Լսի. Սիրուդ չեմ դիմանար, Սըրբուհի.
Լսաց. Փափարդդ լըցուելու կ'անեմ ճար:
Լսի. Որդիդ բեր 'ի սիրտըս հանգչեցու.
Լսաց. Պէտք է դու ալ ըլլաս սուրբ տաճար:
Լսի. Կարօտներդ սաստիկ կը կըրեմ:
Լսաց. Զերմեռանդըս ես այ կը սիրեմ:
Լսի. Ես խիստ ողորմելի անճար եմ:
Լսաց. Կ'ըլլամ որբուդ սըրտի սիրով մար:
Լսի. Ո՛ւր տեղ զըտնամ ըսքանչելիդ իմ:
Լսաց. Յարքայութիւն՝ երբ որ քեզ տանիմ:
Լսի. Անկըրելի մեծ ցաւեր ունիմ:
Լսաց. Թէ Որդեակըս, խաչըդ սիրով տար:
Լսի. Ղուկիւնոսը քուկդ է, դու գիտես.
Լսաց. Մօտ օրերըս դութըս կը տեսնես:
Լսի. Անճառ փառքին խիստ կը բաղձամ ես.
Լսաց. Պատրաստեր եմ անի քեզ համար:

ԺԳ

Նեղած անձն իմ, գըթած Կուսին մօտեցիր,
Ուրախութեամբ քեզ լըցընէ անըստակ.
Քո սըրտիդ աղմուկին, մըտքիդ ցընդմանը՝
Հանգաւորութիւններ զըտցընէ անըստակ:
Կը տեսնայ որ յոյսը իրան զըրեր ես,
Յիսուս որդին պատուեր՝ սըրտանց սիրեր ես,
Կարօտութիւնն՝ անպատմելի կըրեր ես,
Սուրբ երեսը կը ցըցընէ անըստակ:
Զի զըրկեր զըրախտէն, սըրբոց տաճարէն,
Հըրեշտակաց դասէն, յարգարոց պարէն.
Պիտոր ատ քո ողբ ու լացիդ փոխարէն՝
Անուշ ձէներ լըսեցընէ անըստակ:
Երբ, Ղուկիւնոս, արդարութեամբ քալես կոր,
Ախ հառաչով սիրտդ ու հոգիդ հալես կոր,
Արքայութեան դուռը հասեր՝ չալես կոր,
Բանայ ու ներս կը մըտցընէ անըստակ:

ԺԴ

Կարօտովդ, ով Տիրուհի, խոցուած եմ,
Վէրքերուս դու մէհէմ կ'ըլլաս կը հէլպէթ.
Թէ որ խեղճութիւնըս տեսնես մասնաւոր,
Հէջ չէ նէ՝ տէրտերըս կիսես կը հէլպէթ:
Ուրախարար աստղ ծովային կ'յիշուիս դուն,
Հալեցայ, մաշեցայ, աչքըս չըկայ քուն.
Ես այ խառնուրդ եմ ախտածէտներուն,
Ինծի ալ անոնց հետ կ'յիշես կը հէլպէթ:
Անուշ ճայնդդ ես երբ պիտոր իմանամ,
Անէջ վառուած սիրով օր կողմը գընամ.
Այսչափ որ քեզ գիմեր՝ կու լամ ու կ'ողբամ,
Մէկ օր մը իմ լացըս լըսես կը հէլպէթ:
Զօրացու տըկարըս զէպի քեզ դալու,
Բաց 'ի քէն չունիմ որ ինձ յոյս մը տալու,
Ղուկիւնոսը յարքայութիւնդ առնելու,
Աս ալ իմ ծառաս է՝ կ'ըսես կը հէլպէթ:

ԱՃԵՄԻՔ, ՈՐԲ ԿՈՉԻՆ ՏԵՆՏԵՏԵՊԱՂ, ԿԱՄ ԵՖԲԹԱ:

ԺԵ

Դու մըխիթար վըշտացելոց, Մարիամ,
Մի թողուր զիս նեղութեան մէջ, սըգի մէջ.
Սիրով վառուած ուշաթափեալ տըխրեր եմ.
Մի թողուր զիս նեղութեան մէջ, սըգի մէջ:
Ըստ որում գութ ունիս ինձ մեղաւորիս,
Փըրկութեանըս բաղձալով կը հընարիս.
Կը թախանձեմ՝ տէ եկ չուտով քովդ առ իս.
Մի թողուր զիս նեղութեան մէջ, սըգի մէջ:
Ի՞նչ կը փընտռես՝ Ղուկիւնոսին մէկ հարցուր,
Քեզ ցանկալիդ, քեզ աչքերուս երեցուր.
Եմ կարօտ քո տեսուդ, փափաքըս լըցուր,
Մի թողուր զիս նեղութեան մէջ, սըգի մէջ:

ԺԶ

Ես որ ընկայ Մայր ցանկալուն սէվտային,
Կը մօրմըքամ, զիչեր կու լամ, զօր կու լամ:

Փընտըռտելով թափէ ընկայ հոգնեցայ,
Կը մորմոքամ, գիշեր կու լամ, զօր կու լամ:

Դէպի յարքայութիւն միտքս է սըլացած.
Կարծեմ թէ նաղելիս գիմացս է կեցած.

Սէրը վառ կըրակով սըրտիկս է լըցած,
Կը մորմոքամ, գիշեր կու լամ, զօր կու լամ:

Կը պըտըտիմ քաղքէ քաղաք, գեղէ գեղ,
Չունիմ հանդարտութիւն՝ մէկ երկիր, մէկ տեղ.

Սէքիս անձրեններէն պըրծեր է հեղեղ,
Կը մորմոքամ, գիշեր կու լամ, զօր կու լամ:

Սաստիկ կըտկիծներու տըւեր եմ տեղիք,
Ո՛վ սըրբուհիք, սըրբունաց հետ մէկ եղիք,

Եկէք Ղունկիանոսին ցաւակից եղիք,
Կը մորմոքամ, գիշեր կու լամ, զօր կու լամ:

ԺԵ

Ե՛կ փարատէ տըխուր սըրտիս ամպերը,
Ողորմած Մայր, քաղցրագութ Մայր, գըթած Մայր.

Դէմ ինձ կու գան փայլակներով կայծակով,
Ողորմած Մայր, քաղցրագութ Մայր, գըթած Մայր:

Խորհուրդներու ալիքներով կը ծըփամ,
Սըգաւորիս տես, խընամ տար, հերիք լամ.

Մերձ լեր խաւարելոյս որ պայծառանամ,
Ողորմած Մայր, քաղցրագութ Մայր, գըթած Մայր:

Ո՛վ գու յոյս իմ ե ապաւէն բարերար,
Այս վըշտալի կենցաղոյս մէջ մի մոռնար.

Միշտ յիշէ զիս՝ որ չըլլամ անմըխիթար,
Ողորմած Մայր, քաղցրագութ Մայր, գըթած Մայր:

Ո՛հ, թագուհիդ մեղաւորիս գըթայ նէ,
Սմէն կասկածներէս ապահով կ'անէ.

Ղունկիանոսն առ, փէշիդ տակը պահպանէ,
Ողորմած Մայր, քաղցրագութ Մայր, գըթած Մայր:

ԺԸ

Ի՛նչպէս չայրիմ Աստուածուհւոյն սիրովը,
Նայուածքը խօշ, զըրուցքը խօշ, տեսքը խօշ.

Անի է իմ տըխուր սըրտիս ցընծումը.

Նայուածքը խօշ, զըրուցքը խօշ, տեսքը խօշ:

Կը թափանամ՝ երբ որ կ'յիշեմ անունը.

Կարմիր վարդէն առեր է պայծառ գունը.

Սըրբերը կը վայրեն գեղեցկութիւնը.

Նայուածքը խօշ, զըրուցքը խօշ, տեսքը խօշ:

Կարօտը ճըգեց զիս մէջ ահի վահի,

Խոցուայ հոգէտընէս, կը մեռնիմ սահի.

Չէնը քաղցըր, ինքն ողորմած թագուհի,

Նայուածքը խօշ, զըրուցքը խօշ, տեսքը խօշ:

Ղունկիանոսն յանձներ եմ օրհնեալ կամացը,

Որ հաղորդ առնէ իւր անճառ փառացը.

Սէթիւ կուսանք ձեռք կապեր են դիմացը.

Նայուածքը խօշ, զըրուցքը խօշ, տեսքը խօշ:

ԺԹ

Եկաւ յերկնուց Հըրեշտակաց թագուհին,

Լեզուն անուշ, խօսքերն անուշ, ինքն անուշ.

Երբ խօսեցաւ՝ ձէնն որ առի՝ թալկացայ,

Լեզուն անուշ, խօսքերն անուշ, ինքն անուշ:

Հըրեշտակներ սանդուրներով, սաղերով,

Երգ երկնային կը երգէին նաղելով.

Տեսայ սիրուն մարգարտաշար մաղերով,

Լեզուն անուշ, խօսքերն անուշ, ինքն անուշ:

Պայծառափայլ դէմքին սիրահարեր եմ,

Այս կարօտը չամ մի պիտոր ես կըրեմ.

Թափէ ընկայ, անպատմելի կը սիրեմ,

Լեզուն անուշ, խօսքերն անուշ, ինքն անուշ:

Իմ սիրելիս՝ մէկ իմ ցաւըս իմանայ,

Որ ալ հոգիս մարմնուս մէջ չի մընայ.

Ղունկիանոսը ինչպէս սիրուն գիմանայ,

Լեզուն անուշ, խօսքերն անուշ, ինքն անուշ:

Ի

Լոյս արեն ես արքայութեան՝ տենչալուդ,

Չըբաղձամ մի, չըխընդրեմ մի, չըլամ մի.

Տեսութիւնըդ փառք է, պարծանք, փըրկութիւն,

Չըբաղձամ մի, չըխընդրեմ մի, չըլամ մի:

Ճառագայթէդ կուր աչքերըս կ'առնէ լուս,

Քեզ թագուհիդ երկու ձեռք բռններուս.

Տանջանքներով սուրբ անուանըդ մեռնելուս՝

Չըբաղձամ մի, չըխընդրեմ մի, չըլամ մի:

Սղաջանքըս հաճոյ ըլլար, Մայր տիրուդ,

Ձիս խառնէիր մարգարդեալ սըրբերուդ.

Անճառելի տեսութեանը փառքերուդ՝
 Զըբաղձամ մի, չըխնդրեմ մի, չըլամ մի:
 Ղունկիանոսը՝ տեսուդ արժան ըլլալու,
 Պայծառ դէմքիդ միշտ յաւիտեան զմայլելու,
 Անտըրտում խընտումը եա ձեռք բերելու՝
 Զըբաղձամ մի, չըխնդրեմ մի, չըլամ մի:

ԻԱ.

Գու հուսանաց, հըրեշտակաց ցընծումը,
 Եկուր, սուրբ Կոյս, եկուր տեսնամ, եկուր մէկ.
 Բացուի սըրախ ծաղկըները, վարդերը,
 Եկուր, սուրբ Կոյս, եկուր տեսնամ, եկուր մէկ:
 Այլոց հայ սիրելի, սիրուն ազգական,
 Անոնց հետ կը հըրճուին, կը զըւարճանան.
 Ես քեզ ունիմ մըխիթարանք սոսկ միայն,
 Եկուր, սուրբ Կոյս, եկուր տեսնամ, եկուր մէկ:
 Զըւարթ, պայծառ, ուրախ դէմքդ երբ տեսայ,
 Ղուրսան կ'անեմ բոլոր կեանքս այ, գըլուխս այ.
 Զօր գիշեր կը քաշեմ զըմբը ու զուսայ.
 Եկուր, սուրբ Կոյս, եկուր տեսնամ, եկուր մէկ:
 Ղունկիանոսն եմ, ծառադ, ըզքեզ խիստ սիրող,
 Իմ կարօտըս լըցընելու ես կարող.
 Երեցիր, աս տըխուր սիրտըս ճըխայ թող.
 Եկուր, սուրբ Կոյս, եկուր տեսնամ, եկուր մէկ:

ԻԲ.

Տեսութեամբդ հըրաշագեղ թաղուհի,
 Ինձ խընտացու, զըւարճացու, ցընծացու.
 Մըտածմունքըս, խելքս ու միտքըս քեզ հետ է.
 Ինձ խընտացու, զըւարճացու, ցընծացու:
 Ո՛վ դու անուշ, քաղցըր անուն Մարիամ,
 Քեզ տեսողաց հաղար երանի հու տամ.
 Խանդակաթեալ զիմեր եմ առ քեզ կու գամ.
 Ինձ խընտացու, զըւարճացու, ցընծացու:
 Ղունկիանոսը նաղելուդ է խիստ կարօտ.
 Քո ցանկալիդ եթէ գըտուի ինձի մօտ,
 Մութ գիշերըս կ'ըլլայ պայծառ առաւօտ.
 Ինձ խընտացու, զըւարճացու, ցընծացու:

ՏԻԻՊԷԻԹՔ

Ա.

Քո սիրուդ, ո՛վ Կոյս սըրբազնեալ,
 Զի դիմանար հէջ մէկ մարդ, մարդ.
 Անըման ես յոյժ գեղեցիկ,
 Հոտով գունով կարմիր վարդ, վարդ:
 Ինձ ախով կարօտով լըցիր,
 Քեզ սիրելոյ զարթեցուցիր.
 Թագ սըսակ փառքեր ցըցուցիր,
 Ու պայծառ լոյս անճառ զարդ, զարդ:
 Ես դու իմն ես՝ ինձի չըմիր.
 Տենչալուդ եմ ծառայ եէսիր.
 Ղունկիանոսին թէզ թէզ հասիր.
 Կեանքէն կ'ըլլայ խկոյն արդ, արդ:

Բ.

Տիրուհի Կոյս, դու ես, դու ես
 Պայծառ աստղ առաւօտեան.
 Խաւարին վերջ, լուսոյ ըսկիզբ,
 Անպատում հըրաշք գեղազան:
 Ողորմութեամբդ ծովացար,
 Անուշ հոտով տարածուեցար.
 Յարքայութեան մէջ բացուեցար,
 Շընչական վարդ, խօսուն չուշան:
 Կը հըրճուիս հետ ծաղկըներուն,
 Զորս կողմդ առին հուսանք սիրուն.
 Ես չըսեմ մի ան աչքերուն
 Հաղար երնէկ՝ որ քեզ տեսան:
 Ինչո՞ւ ես ընկեր եմ նըկուն,
 Սէրդ սիրտըս կապեր է բուն.
 Պայծառ դէմքիդ քաղցըր տեսուն՝
 Տէ՛ էրա Ղունկիանոսն արժան:

Գ.

Ըսի. Լըսէ, զըշխոյ փառաց.
 Ըսաց. թէ Ի՞նչ, Ի՞նչ կը խընդրես:
 Ըսի. Քու սուրբ տեսութիւնը.
 Ըսաց. թէ Քեզ կ'երեւամ ես:
 Ըսի. Խօսքէդ զըւարճացայ.
 Ըսաց. Ունիս սէր, հասկըցայ:
 Ըսի. Գիտցար որ վառուեցայ.
 Ըսաց. Թէզօք զիս կը գըտնես:
 Ըսի. Իմ սապրըս կըտրեցաւ.
 Ըսաց. Օրերդ ալ լըցուեցաւ:
 Ըսի, թէ Երկինք բացուեցաւ.
 Ըսաց. Պիտոր գաս ներս մըտնես:
 Ըսի. Բաղձալի ես նո՞ճ ծառ.
 Ըսաց. Եղիր միշտ սիրով վառ:
 Ըսի. Տէ, եկ՝ Ղուկիանոսն առ.
 Ըսաց. Քեզ լաւ պատրաստեր ես:

Դ.

Ըսի. Կ'ողբամ, կ'աղերսեմ, Կոյս.
 Ըսաց. Տէրտըդ, ցաւըդ Ի՞նչ է:
 Ըսի. Որք եմ աշխարհի մէջ.
 Ըսաց. Զիս քեզի մայր ճանչէ:
 Ըսի. Յոյսըս այլ ո՞ւմ մընաց.
 Ըսաց. Կը խըղճամ ցաւալեաց:
 Ըսի. Զարհուրիմ կը չարեաց.
 Ըսաց. Ինձ օգնութիւն կանչէ:
 Ըսի. Գըթութեամբ նայէ մեզ.
 Ըսաց. Եղիր խոնարհ ու հեզ:
 Ըսի. Երգով գովեմ կը քեզ.
 Ըսաց. Քաղցըր, անուշ հընչէ:
 Ըսի. Ղուկիանոսն առ քու քով.
 Ըսաց. Եկուր բարի վարքով:
 Ըսի. Խիստ յոգնած եմ հոգով.
 Ըսաց. Մէջ գըրախտին հանգչէ:

Ե.

Կերպ կերպ խաչեր, վիշտ, նեղութիւնք,
 Կարիք չի հասնիր կըրելու.

Հէմ ծերացայ, թափէ ընկայ.
 Ի՞նչ յոյս մընաց ալ ապրելու:
 Մայր աղքատաց, ո՞վ թագուհի,
 Իմ սիրտս է միշտ 'ի մէջ ահի.
 Հիւանդութիւն մը պատահի,
 Զի գըտուիր մարդ մը ջուր տալու:
 Սիրով նայէ, խըղճա՛մ մէկ հեզ.
 Աշխարհ եղեր է ինձի նեղ.
 Կը պըտըտեմ գեղէ 'ի գեղ,
 Տեղ մը չունիմ բընակելու:
 Անձըս խիստ կը տանջի տապի,
 Ո՞վ նազելիդ, ինձի հըպի.
 Ղուկիանոսը շատ կը շտապի
 Յարքայութիւն չուտ հասնելու:

Զ.

Հըրեշտակաց թագուհին՝ թէ
 Սուրբ ձեռքը իմ վըրաս դընէ,
 Ուրախ կ'ըլլամ ամէն կերպիւ,
 Զիս սէլամէթը կը հանէ:
 Ան կողմէն հողմը յիս գալուն՝
 Կը հըրգեհէ անչէջ սիրուն.
 Մէղէթն ընկայ, բէհ զարնելուն՝
 Աւելցընէ ինքը գընէ:
 Յանկարծ յարքայութիւն մըտնամ,
 Անտեղ իմ սիրելիս գըտնամ,
 Ի՞նչպէս իրան զուրպան չըլլամ,
 Երբ որ աս չընորհքը անէ:
 Ղուկիանոսն եմ, սիրոյ նըշան,
 Վէրքեր ունիմ տասը քըսան.
 Ես ժուռ կու գամ խեղճ փէրուշան,
 Քանի աս սէրն իմ քով կայ նէ:

Է.

Ա՛խ, նազելի Սատուածածին,
 Քեզ կը փընտռեմ սաստիկ սիրով.
 Այս իմ սէրս յայտնել անկար է
 Լեզուով, թըղթով, գըրչով, գըրով:
 Գոնեա Սատուած այսպէս գըթար,
 Լըսէր ձայնըս, խընդիրքըս տար.

Ըստաննէին զիս քեզ համար,
Հաղար կերպ կերպ տանջանքներով:
Հրեշտակք չորս կողմնս տունէին,
Թեւերուն վերայ ընդնէին,
Մարադարդ սրբոց խառնէին,
Մեծ խնդութեամբ, հըրճմամբ, պարով:
Երնէկ կ'ըլլար Ղունկիանոսին,
Այս կերպ հասնէր Մօրն Յիսուսին.
Քաշած կարօտըս սուրբ կուսին՝
Կեանքըս անցուց ահիզարով:

Ը

Տեսուդ կարօտովը, Մայր սուրբ,
Կ'էրիմ ու կը վառիմ անբոց.
Սիրուդ երկասյրին բացեր է
Սըրտիս վերայ անհամար խոց:
Պանդըխտութիւնըս երկընցաւ,
Արտասուքըս հեղեղ դարձաւ.
Քեզի համար զըրցընցաւ
Մըխիթարիչ վըշտացելոց:
Ե՛րբ զիս պիտոր մըխիթարես,
Այլ չեմ կըրնայ զիմանար ես.
Խիստ ողորմած գըթած մայր ես,
Շուտ կը հասնիս դու նեղելոց:
Ղունկիանոսին եկուր հասիր,
Փըրկարար ձեռքըդ վըրան զիր.
Էրա իրեն քեզ որդեգիր,
Անցուր սլայծաւ կարգը սըրբոց:

Թ

Մօլորելոց ճանապարհ ես,
Խաւարելոց լոյս, Մարիամ.
Մըխիթարիչ ես նեղելոց,
Մեղաւորաց յոյս, Մարիամ:
Գովըրդ կ'երգեմ, շարական, տաղ.
Խիստ սիրուն ես տեսեամբ չըքնաղ.
Փակեալ պարտէզ ու կընքեալ պաղ,
Զուարթածալիկ բոյս, Մարիամ:
Եթէ խըղճաս, ինձի մօտիս,
Մէհէմ կ'ըլլաս ամէն տէրտիս.

Ուրախութիւն տըրտեալ սըրտիս
Ես դու, ամբիժ կոյս Մարիամ:
Ղունկիանոսը գըլորեցաւ
Սնկըրելի ցաւէ 'ի ցաւ,
Դու ես փրկութիւնը՝ զիտցաւ,
Զեռք տուր անկելոյս, Մարիամ:

Ժ

Բոլոր աշխարհի ես ցընծում,
Դու, Մարիամ, մայր Աստուծոյ.
Պայծառ արե մը ծագեցար,
Լոյսըդ արփի ծաւալելոյ:
Քեզնով կըրնանք, ո՛վ յոյսըդ մեր,
Գործել առաքինութիւններ.
Զօրացու՝ վարդեր, ծաղկըներ
Սըրտիս պաղջան բուսցընելոյ:
Հոգիս կը հեծէ, հառաչէ,
Կարօտդ ինձի խիստ մեծ խաչ է.
Կեանքըս զուրպան քեզի՝ քիչ է,
Արժանի ես հաղար պատուոյ:
Ղունկիանոսն եմ, շատ կը բաղձամ՝
Տեսնայի դէմքըդ միանգամ,
Արդեօք պիտոր արժան ըլլամ՝
Հոգիս ձեռքըդ աւանդելոյ:

ԺԱ.

Ողորմէ, Մայր սուրբ, կը սպասեմ,
Իմ կարօտըս լըցընելու.
Կամբ ընես նէ՝ դըժուար չէ քեզ
Յիսուսիս հետ տեսցընելու:
Դու ես ծաղկալի բուրաստան,
Սըրբեր, կուսանք հետ քեզ ցընծան.
Եղեր է ինձ բանտ ու զընտան,
Այս աշխարհս է քամահրելու:
Սիրտըս խոցեց սիրուդ նետը,
Վաղեցուց աչքերուս գետը.
Երբ գըտնամ քեզ Փըրկիչիս հետը՝
Այլ խօսք մը չունիմ ըսելու:
Փափաքս խկոյն կը կատարուի.
Տես, ի՞նչ խընտում ինձ կը տըրտի.

Ղուկկիանոսը վառուի կ'երուխ:
Մէկ անգամ ձէնըդ լըսելու:

ԺԲ

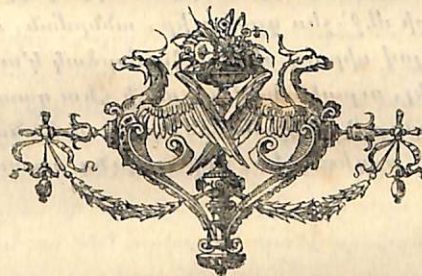
Սուրբ Կոյս, տէրտուղ եմ խօթացած,
Զիս բըժըշկէ, առողջացուր.
Մըխթարիչ ես նեղելոց,
Աս տըրամեալըս ուրախացուր:
Թա՛հ պըզտըկուց քեզ սիրեցի,
Դու ցանկալիդ, իմ քով կեցի.
Գոնեա հըրաչքով մօտեցի,
Սըրտիս նեղութիւնը վերցուր:
Մի նայիր իմ անարդ վարքին.
Կարօտ եմ քո առատ տուրքին.
Մէհլէմ մը գիր սիրուդ վէրքին.
Ինձի՛ յանկարծ քեզի գըտցուր:
Հէրիք է քո ճամբադ աշեմ,
Կարօտութիւնըդ ալ քաշեմ.
Ի՛նչ ցաւ կը զգամ՝ երբ քեզ կ'յիշեմ,
Եկուր Ղուկկիանոսին հարցուր:

ԺԳ

Զե՛ս մի գիտեր, աննըմանիդ
Սիրահար եմ ես բընական.
Ա՛շտ, դու մէկ ինձ երեւոյիր,
Տեսիլքով մը առանձնական:
Սէրըդ սիրտըս թափեր ես հուր,
Զեմ մոռնայ քեզ երթամ նէ ուր.
Գոնեա քաղցըր ձայն մը ինձ տուր,
Լամ, յօրինեմ երգ ողբական:
Մըխթարուիմ ասով պարի,
Զիւնքի տէխիւէս՝ կ'անցնի տարի,
Պաղի պաղի քովըս արի,
Ճի՛ի մի թողուր անօգնական:
Քեզ կարգալու լեզուս վարժ է.
Կեանքըս տամ մէկ տեսուդ՝ կ'արժէ.
Ղուկկիանոսին գութըդ չարժէ,
Յանկալի Մայր իմ սիրական:

ԺԴ

Քաղցըր աչքով նայէ ինձի,
Աղէխորով Մայր ցանկալի.
Կարօտովդ, վառ սիրովդ
Հիւանդ եմ, սիրտըս եարալի:
Դու ես անգին ջէուահիր, դանձ,
Պայծառափայլ, յոյժ գերազանձ.
Ունի՛մ յաւէտ բարի նախանձ,
Սիրել, քեզ ըլլալ սիրելի:
Ղուկկիանոսին ցաւը գիտես,
Սիրտը մէկ բաց, աչքովդ ալ տես.
Պոյիտ զուրպան հայրան եմ ես.
Քեզ կ'ուզեմ՝ կեանքէս աւելի:

ՂԷԼԷՆՏԵՐԻՔ

Ա.

Միտքըս քեզ հետ է, խեղճըս առեր ես դու Սիրունըդ,
Զի հըրեշտակըք կ'ափշեցընէ գեղեցկութիւնըդ:
Դու կ'ելլէ սիրտըս, ցանկալի Կոյս, ուչքըս կը վերնայ
Իսկոյն՝ լըսելուս հըրաշալի քաղցըր անունըդ:
Կարօտութեանըդ ողբ ու լացով՝ հալեր մաշեր եմ:
Ե՛կ մըխթարէ, կըտրէ լացըս, դու Մայր Տիրունըդ:
Սաստկագոյն սէրըդ Ղունկիանոսին փէրուշան էրաւ,
Պանդուխտ ծուռ կու գայ, առ ընդունէ քո պայծառ տունըդ:

Բ

Վերջին վախճանիս ինձի հասուր դու տըւող մուրատ,
Հըրեշտակաց ես ցանկալի խիստ, անբիծ, անարատ:
Անունդ է քաղցըր, Մարիամ Կոյս սուրբ, ինքըդ հըրաշք:
Երկինք, յերկրի մէջ՝ չես գըտնուիր, անըման, մէկ հատ:
Յոյսըս գընելով սիրուդ վըրայ համարձակ կ'ուզեմ,
Տեսքըդ վայելել, ուրախանալ ես քեզի հետ դատ:
Փափաքը լըցուր Ղունկիանոսին, քեզնով խընտացուր:
Իղձը կատարէ, որդեսէր ես, գըթութիւնդ առատ:

Գ.

Չեմ կըրնայ առնիւր իմ կարօտըս գեղազարդ Կուսէն,
Մարդ չ'իտէ տէրտըս, բըռնկեր եմ, կ'այրիմ կը ներսէն:
Կարծիք չի մընայ՝ այս ցաւերով կեանքէս ըլլալու,
Եթէ չըհասնի ինձ օգնութիւն գըթած Յիսուսէն:
Սըրտիս բաղձանքը՝ տեսածիս պէս՝ իսկոյն կը լըցուրի:
Ըսայ մի պիտոր պայծառանամ երեսին լուսէն:
Մէկ օր կ'ողորմի, կ'առնէ քովը, հէջ կը թողնու խեղճ:
Հէլպէթ ծառան է, կ'անցընի մի Ղունկիանոսէն:

Դ.

Սըրբունհէդ զատ՝ ուրիշ մէկի մ' սիրտ չեմ տար, սիրերի,
Ոտքերուդ տակը՝ երեսներս եմ կոխելու գըրերի:
Հէջ մի հընար է մէկ սահաթ մը նազելիդ մոռնալ,
Սիրուդ կըրակը սէրն աշխարհիս չի կըրնայ մարերի:
Ո՛վ կըրնայ բաժնել ինձի քեզնէն, սո՛ւրբ թէ մահը:
Մեռցընեն ալ նէ՝ մեծ ցընծում է, հէջ դէմ չեմ կըրերի:
Այս իմ նըւէրըս առ ընդունէ՝ անարդ ալ է նէ,
Սրդ Ղունկիանոսը քեզի ծառայ ընծայ եմ բերերի:

Ե

Սուրբ Կոյս Մարիամ, իմ խոցերըս բաց մէկ նայէ դու:
Գութ չարժէ վըրաս, քաջ Լօխմանըդ, եկ բըժըշկելու:
Ոտքէս գըլուխըս սաղ տեղ չունիմ, լըցուած եմ վիրօք:
Ողորմութենէդ, բըժիշկ ճարտար, ըսպեղանի տու:
Դու առողջացու, դու ողջացու սիրուդ գեղերով:
Մի կարօտ էներ վիրաբուծից ինձ ձեռք դարնելու:
Աղբատ Ղազարին տէրտերը ինձ տըրուեցաւ ձէպայ,
Գըտցուր ուրեմն Ղունկիանոսը գոգն Սքրահամու:

Զ

Ըռունտ Մարիամ, պայծառ դէմքիդ եղեր եմ ապուշ,
Դու ինքըդ հըրաշք, մարգարտալի մագերդ է քընքուշ:
Գեղեցկութիւնըդ մէկ տեսնելու՝ կեանքըս տամ՝ քիչ է:
Գին մի կը հասնի, Փարէդ, Հըռոմ, Տիէրպէքեր, Մուշ:
Դու լաւ գիտես՝ որ ես առանց քեզ՝ չեմ կըրնայ ըլլայ:
Գըթութիւն արա, մի երևար ծառայիդ ուշ ուշ:
Վըտանգներէ ալ ինձ տըկարըս պահէ պահպանէ:
Ղունկիանոսը առ չընորհքիդ մէջ, լեր հոգւոյն ըզզուշ:

Է

Շատ պայծառ ես, Կոյս, որպէս արփի, ըռնկով կակաջ:
Քեզ կը վայելէ գեղապըճնիլ մօռ, կարմիր, կանաչ:
Միկըրելի է քո կարօտըդ, սաստկագոյն սէրըդ,
Ասկից աւելի ալ կ'ըլլայ մի ինձ ծանրագոյն խաջ:

Մըխիթարիչ ես սըգաւորաց, ամէն ցաւալեաց,
Տէ դիս ըսիտիէ, աղեխորով, արագահաս քաջ:
Գութ չարմէ վըրան, խիստ կարօտ է քո օգնութեանըդ,
Նըւաստ ծառադ է Ղունկիանոսը, ոչ է անճանաչ:

Ը

Թող բացուի երկինք, մօր Յիսուսին՝ որ սիրտ եմ տըւեր,
Մէկ երեւոյ ինձ, խիստ կը սիրեմ, բոլոր կեանքէս վեր:
Ի՞նչպէս չըմբռնուեմ, Թագուհիդ իմ հըղօր Մարիամ,
Դու ես մի միայն փառք ու պարծանք յոյս ուսմանիս մեր:
Աղաչանքդ է քո անդառնալի միածին Որդուդ,
Ուրեմն, սուրբ Կոյս, մեղաւորիս դու բարեխօս լեր.
Ո՛վ ցանկալիդ իմ, քո անուանըդ Թող արուն թափեն
Օրը հաղար հատ ինձի նըման Ղունկիանոսներ:

Թ

Մյլ չեմ գիմանար, Կոյս գեղեցիկ, սիրուդ կըրակին,
Չորս կողմըս առին, տես մէկ անգամ՝ ցաւոց բանակին:
Կարծես տէրաք ամէն մէկըդմէկու հըրամցուցեր են,
Համախումբ հեղան զեղան ի մէջ սըրտիս սննեակին:
Թագուհիդ յերկնից մէկ երեւաս անճառ փառքովըդ,
Լըցուի կարօտըս, կեանքըս կու տամ աս կերպ հըրաշքին:
Խըղճա խըղճալուս, հէրիք է լոյ Ղունկիանոս ծառադ,
Չի կըրնայ բանալ ցաւալի իւր սըրտիկը մէկին:

Ժ

Մայր խընամատար, ինձիմենէ մի ըլլար հեռի,
Բարի պըտղովըդ նըմաներ ես դու խընկի ծառի:
Ուրախութիւնով խիստ լըցուած եմ, կը ճըխայ անձըս,
Սիրուդ ճըրագը իմ սըրտիս մէջ անչէջ կը վառի:
Գեղեցիկութեանըդ մէկ մայրէի, ըլլայ մի պիտոր,
Կարօտովըդ, ախ, կ'էրիմ կ'այրիմ, որպէս թիթեռի:
Դու Ղունկիանոսին յոյս մը տուր որ խընտայ պարծենայ՝
Թէ Թագուհիէս՝ արքայութեան խոստմունքը առի:

ՇԷՔԻՔ

Ա.

Աղէր կը հիանամ գէմիդ, Մարիամ,
Ծաղիկ ես անթառամ, անուշ, հոտաւէտ.
Ինձ նեղեալս յորդորես ու մըխիթարես.
Ե՛րբ պիտոր գէմդ հանես, լիանամ տեսէդ:
Կարօտըդ կը կըրեմ, հալեր մաշեր եմ,
Սիրով գինովցեր եմ, ապուշ կեցեր եմ.
Քեզ այնչափ կը սիրեմ՝ որ ալ խեցեր եմ,
Տեսուդ փափաքեր եմ, կը ցանկամ յաւէտ:

Տէրաովըդ գիս լըցիր. գոնեա երեցիր,
Գըթովդ ինձ մօտեցիր, ցաւըս իմացիր.
Դու լեզուի հանեցիր գիս, զըրցեցուցիր,
Խիստ սաստիկ լացուցիր. արցունքս եղաւ գետ:
Ղունկիանոսն անճար է, ու խիստ տըկար է.
Քովըդ հըրաւիրէ, աս շընորհքն արէ.
Սուս կենալս անկար է, ողբս ում համար է.
Թողուլ ինչ հընար է. բըռներ եմ փէշէդ:

Բ

Մարիամ, քաղցր անուն, խոհեմ, խմաստուն,
Չըբնաղ գէմիդ տեսուն՝ հէջ գին կը տըրուի.
Սիրտս է սիրովըդ խոց, եղեր է հընոց,
Կ'ելլէ կապուտակ բոց. անդադար կ'էրուի:
Անգին ճէվահիր թա, գանձերու տէր ես,
Խեղճերը կը սիրես, դու ինքըդ սէր ես.
Շընորհք կը նըւիրես, երբ հոգս որ կըրես,
Թէ քեզ ինձ չըբերես՝ ջահըս կը մարուի:
Կը սպասեմ քո գալուն, կեցեր եմ արթուն,
Օգնիչ ես անկեղուն, լոյս կուրացեղուն.
Երեսըդ գունըգգուն լուսով գարգարուն,
Հասակդ է խիստ սիրուն, հոտաւէտ սէրուի:

Թէ այրեն զիս հըրով, փարատեն սըրով,
Չեմ դառնայ քեզմէ, ով Կոյս, ես տանջանքով,
Կեանքըս անցաւ զարով, ցաւերս են ծով ծով,
Ղունկիանոսը քեզմով կը մըխթարուի:

Գ.

Ո՛վ Կոյս գերամարդ, զովացուցիչ ջուր,
Կարօտդ իբրեւ ըզհուր՝ սիրտս է թափեր արդ.
Քեզ տեսնամ նէ յայտնի՝ կ'ըլլամ երանի,
Հրեշտակ ես 'ի մարմնի, արքայութեան զարդ:
Անուշահոտ շուշան, բուրումդ քաղցրաղան,
Սուրբ Հոգւոյն բնակարան, գանձ անապական.
Գութ ունիս մայրական, հըզօր, փըրկչական,
Տես, չըկայ ինձ նըման մէկ տառապեալ մարդ:
Ինձ տէր կեցիր, Մարիամ, յանկարծ զօրանամ,
Քեզի հաճոյանամ ես յամենայն ժամ.
Երբ անունդ որ կու տամ՝ ցընծութիւն կը զգամ,
Զիս յիշես նէ կ'ըլլամ խիստ ուրախ զըւարթ:
Ղունկիանոսին յոյս տաս, տէրտերն իմանաս,
Մըխթարիչ ըլլաս, քովէն չը երթաս,
Քեզնով սիրտը բանաս, միշտ հետը մընաս.
Դու մէկ նէրկիդ մ'ես խաս, կարմիր բացուած վարդ:

Դ.

Կարօտ եմ սուրբ Կուսին գեղեցիկ տեսին,
Դէմքը արեւ լուսին, արփի ջահ փայլուն.
Ինձի մէկ պատահի 'ի մէջ աշխարհի,
Է՛ գըթած թագուհի, օգնող ամենուն:
Խեղճութիւնս որ տեսնէր՝ մէկ ճար մը կ'էնէր,
Սիրտըս տայի նըւէր, առնէր ընդունէր.
Նա խիստ է որդեսէր, սէր մը ցըցընէր,
Ինքն է միշտ կայնող տէր աղքատին, որբուն:
Գութ ունի մեր վըրան, է քաջ պահապան,
Մըխթար քաղցրաբան, մեղրածոր բերան.
Տըրտմեալք կ'ուրախանան՝ անունն որ կու տան,
Յոյս է ու ապաստան՝ մեղաւոր մարդուն:
Լոյս կը կապէր կամար՝ կեանքս որ լըմընար,
Հոգիս երկինք կ'ըլլար, զԱստուած կը՝ տեսնար:

Թէ մայր գըթածը դար, բարեխօս կենար
Ղունկիանոսին համար՝ իւր Յիսուս Որդուն:

Ե.

Արարչին ընտանի մարդկանց երանի՛,
Որ եղան արժանի զըրախտը մըտան,
Վըտանդաց խալըսան, բաղձանքնուն հասան,
Մայր ցանկալիդ տեսան, արդ միշտ կը խընտան:
Նազելուդ ափեցան, դէմքիդ հիացան,
Խընդութեամբ լըցուեցան, խիստ ուրախացան.
Հաճոյանալ կըրցան, Աստծոյ մերձեցան,
Սոսկ ես եմ քար արձան, գէշ, վատ անպիտան:
Շատ կը կարօտանամ, սուրբ Կոյս Մարիամ,
Զօր ու գիշեր կու լամ ու կը թալկանամ.
Փափաքով մի մընամ, ի՞նչպէս գիմանամ,
Սէրերդ են անխընամ, սաստիկ ցաւ կու տան:
Զարբ վառին ու խանձին, որբ կը նախանձին.
Հասցուր, ո՛վ Կուսածին, իմ ցանկացածին,
Ղունկիանոս անձին՝ երկնային գանձին,
Որ կ'ողբայ առանձին միայնակ 'ի տան:

Զ.

Կը վառուի թղբ ու լերդ՝ կեանքիս բերդին հետ.
Մօտեցիր սիրովդդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր.
Կարօտ եմ սառ ջըրի, սիրտըս խիստ կ'երի,
Ողորմութեան ծովդդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր:
Դէմք ելայ ամթով, աղքատիկ լաթով,
Կ'աղերսեմ հաւատով, մի՛ թողուր ախտով.
Ինձ խընամ տար գըթով՝ սիրուդ գաւաթով,
Մերձեցուր զիս քովդդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր:
Ի վերին երկըրէն, բուրաստաններէն,
Ծաղկալի դաշտերէն վաղած գետերէն,
Անուշ հեղեղներէն, պաղ աղբիւրներէն,
Կենարար ձեռքովդդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր:
Դու զիս առողջացու, սաղցու, խընտացու,
Վառ սըրտիկս հովցու, հովահարեցու.
Ղունկիանոսին խըմցու, լաւ մը զովացու,
Դեղթափ մատուցըովդդ, Մայր սուրբ, ջուր մը տուր:

Է

Յանկամ միշտ բարեկե, պատուել, մեծարել,
Քանդի ես բաղձալի, սուրբ Աստուածածին.
Եկուր հետըս կեցի, նազելուդ լիցի
Խընդիրքն ընդունելի, սուրբ Աստուածածին:

Տէրտի հանդըպուցիր, կարօտով լըցիր,
Խեղբըս ցընորեցիր, միտքըս ցըրուեցիր,
Թահ ճիկէրս խոցեցիր, տէ, ինձի դարձիր,
Չայնդ արա լըսելի, սուրբ Աստուածածին:

Պանդուխտ մընացեր եմ, կարօտեցեր եմ,
Հեղեղ պըրծուցեր եմ, անհափ լացեր եմ.
Քեզ որ մայր ընտրեր եմ՝ ինչպէս չըսիրեմ
Իմ կեանքէս աւելի, սուրբ Աստուածածին:

Սիրաքս գող կը հանէ՝ սիրուդ տաւան է,
Տեսիլք կը ցըցընէ, կը ցանկացընէ.
Ղունկիանոսն ինչ անէ՝ որ քեզի գըտնէ,
Քաղցր ես, կոյս գովելի, սուրբ Աստուածածին:

ՇԵՔԻՔ՝ ՈՐ ԿՈՉԻՆ ՔԵՐՏԵՎԷ

Ը

Էյ սուլթան պէհատար, եմ խեղճ ապիկար,
Կէօյնիւմիւզ պիգարէր, քեզ խիտ սիրեր է.
Տիւշիւր պէնի ետտան, դու լոյս դարաստան,
Աչքըն հէր թարափտան, անձիւ տիրեր է:
Աէս վէր քի օյանամ, մարեր կը մընամ,
Աւեմաէ պէն արամ, երբ թէ գըլընամ (?)
Տիւնեա օլմուշ հարամ. վառեր կը մըխամ.
Հասրէթ նուրի տիտամ, խեղբըս տարեր է:

Եանտը ճիկէր, պիր սու պասքերուս խըմյու,
Սապհայաթլա կէլ պու հոգիս զովացու.
Սէն կէլ պէնի տիւնու մըխիթարելու,
Պէնտէքի դամմ զայրու ոչ որ կըրեր է:

Հէր խովին անանտա, սիրաքս կը թընդայ,
Հարարէթ վար ճանտա, կը մեռնիմ հաւտա.
Չօր խայալ սէվտանտա՝ մըտածել կու տայ
Ղունկիանոսս եօլունտա՝ զեանքը դըրեր է:

Թ

Փաք լէքէսիդ Պիքիր, խեղճէս մի թարիր,
Պուլունմազ լանաղըր գոհար մ'ես անգին.
Այն սէնի պուլսամ պիր, ինձ ալ ինչ պիտիր,
Պիթթապի վէրիլիր խընտում իմ սըրտին:

Չօր լաթիֆ խօշպուն վար, ծաղիկ նունուփար,
Կէօղէրիմ գան աղլար՝ տեսութեանդ համար.
Հալըմա գըլ նաղար, լեր ինձ մըխիթար,
Եէթիլիր գըլամ դար, խըղճա անճարին:
Գալպըմ շիրին փէրի սիրուդ կը մարի,
Վար հասրէթլիք նարի, կ'երուիմ շատ տարի.
Սէն էօմրիւմին վարի, մէկ քովըս արի,
Կէօրին պիր կէզ պարի՝ քո սիրահարին:

Էյ վալիտէ Սուլթան, յոյս ես փըրկութեան.
Օլ շիֆահաթընտան՝ ինձ ալ բաժին հան,
Ղունկիանոսս վերսէ ճան, թեկերուդ վըրան
Մութլու օգուր ճիհան աս պէխտէւորին:

Ժ

Միսալի շէյտա դուշ կ'երգեմ կը անուշ,
Տարտայըմ կէլ գավուշ գըթով մայրենի.
Պէքէր օլտում եօլուն, ընկեր եմ նըկուն,
Պիր եանըմտա պուլուն՝ սիրտս ուրախ լինի:

Քեան լութֆի միւլիքեան, ինձ ես պատուական,
Մէհսունլար շատուման քեզնով կը լընան.
Օլտում սանա հէյրան՝ սուրբ կոյս անըման,
Չին իչտիմ աչգ ճամտան անապակ գինի:

Տիւշ օլտում ֆէրեատա, ու սուգը մըտայ,
Էյր էրտիմ միւրատա, թէ որ քեզ գըտայ.
Շօլ հիւսնին այաթա, արփի լոյս կու տայ,
Կիւզէլիկ փայատա, ո՛վ քեզ նըմանի:

Կէօստէր նուր սիհմանա, աշխարհք հիանայ,
Կիւն տօղտուն ճիհանա՝ քովէս մի գընայ.
Սէրիմ զուրպան սանա, անճըս պարծենայ՝
Քի սէնտէքի անա՝ Ղունկիանոսս ունի:

ԺԱ

Ո՛վ երկնից թագուհի, ճէննէթին մահի,
Փաօք պարծանք աշխարհի, լաթիֆէթ սէնտէ:

Շընորհք վայելչական էթ պանա իհսան,
 Սիրտըս հողիս ցընծան, հէր հիւրմէթ սէնտէ:
 Կարօտուլէ եմ անքուն, կէլ պէքէր գուլուն,
 Աս քո ուշանալուն, պաղրըմ օլտու խուն.
 Դեղն է իմ վէրքերուն. ամսլէրի մուլուն (?)
 Մըտնալս յարքայութիւն միւսլուգէթ սէնտէ:
 Չայնիւ մեծակական պէնի աղլատան,
 Սոսկ սէրդ է սիրական, կէզտիրիր ուրեան.
 Տուր լուր մ'ուրախական, էյէսէլ տիհան
 Ըլլալ տեսուգ արթան՝ ինայէթ սէնտէ:
 Դէպի առ քեզ գալու՝ տիլ էտէր արզու,
 Սուրբ տեսըդ տեսնալու կէօնիւ չէքէր հու,
 Ղունկիանոսն ըլլալու շատ սէվինճ մութլու
 Յոյսը փըրկըւելու նիհայէթ սէնտէ:

ԺԲ

Ո՛վ Կոյսդ անարատ, Փարտօղի էթվատ (?),
 Քեզ կը սիրեմ խիստ շատ, մուհապէթիմ կէօր.
 Սաստիկ հոգ կըրելուս՝ սէրիմ սարտը փուս,
 Մօրմէզ եատ ընկնալուս, շիքայէթիմ կէօր:
 Նայուածքըդ կենարար տիլ ալտը աղար,
 Տէ, օգնէ, եմ անճար, հէմ նաշար պիւնար.
 Ես որ սաղ չեմ մընար՝ պու աղղըն քի վար,
 Չեմ կըրնայ զիմանար, կէլ հասրէթիմ կէօր:
 Տեսուգ իմ կեանքս այ տամ՝ աղ տըր սանարամ.
 Սաղցուր, ուրախ ըլլամ, հասրէթլիք եարամ
 Թէ սուրբ դէմքդ ալ տեսնամ, էյ անա Մէյրամ,
 Կը դողամ, կ'ամընչնամ, խիճալէթիմ կէօր:
 Ղունկիանոսն է, սուրբ Կոյս, փայըն էտէն պուս
 Սիրուգ զինովալուս, դաշմատը նամուս.
 Կ'ողորմ, միշտ իմ լեզուս թութա պիլմէմ սուս՝
 Գիշերներն ինչուան լուս, էզիէթիմ կէօր:

ԺԳ

Մաշեցայ չարագան աղղընտան ճէնան,
 Թաղուհիդ քաղցրաբան, տիլ սիւքքէր սէնտէ.
 Հոտըդ անմահական նէրկիդ վէ ոէհան,
 Սուրբ սիրտդ է վարդարան, միսքամպէր սէնտէ:

Մէկ ձեռքէդ խըմէի մուհապէթ մէյի,
 Սիրուգ բըղընկէի, եանայտըմ էյի.
 Որ քեզնէն ըսուէի՝ գուլումուր տէյի,
 Գայի գըտնըէի հէր սէֆէր սէնտէ:
 Յաւեր ունիմ հընութ, խեանըմ ունութ.
 Չորս կողմըս պատեց մութ, կէլ տէստիմէն թութ.
 Աղքատիս ցըցուր գութ, գըլ պէնի խօշնութ,
 Մարգարիտ, լալ, դըմուտ, միւսէհէր սէնտէ:
 Տեսչալուգ հետ տեսուիլ՝ արզում պու տըր պիլ.
 Յանկալուգ մէ հըրճուիլ, հէր տէմ էպէտիլ.
 Ղունկիանոսը սիրուիլ սէնտէն շիրին տիլ,
 Գեղազան զարդարուիլ, խուս գիվէր սէնտէ:

ԺԴ

Աղաչանքըս ընկալ, էյ սահապ ճէմալ,
 Անճիդ վայելի ինձ տալ մաթլուալըմ տըր պու:
 Քաղցրագութ Մարիամ, քէսիլտի չարէմ,
 Յանկալուգ կը տեսչամ պէն չօքտան պէրու:
 Կ'այրէ գիս անդադար աչգ հասրէթի նար,
 Չեմ ապրի այլ երկար, չիւնէմ տիլֆիքեար.
 Յաւերս եղան գումար, օյնար զիլֆի խար.
 Հասիր մի ուշանար, իմտատա մէհրու:
 Ղունկիանոսն ընայ՝ գուշնագիր սանա
 Դէմէզ չըհեռանայ, տուրա տիվանա,
 Տէսէզ թող լիանայ, արզուսուն զանա,
 Հէրիք կարօտ մընայ կէօղ էտէր Ֆիրու:

ԻԼԱՆԻԲ

Ա

Լըցիր, սուրբ Կոյս, զիս կարօտով. երբ պիտոր գըտնամ քեզի,
 Մայլէի գէմքիդ մուրատով. երբ պիտոր գըտնամ քեզի,
 Ինչու ես միշտ պիւլպիւլի պէս քաշեմ կը զար, կոծ կ'անեմ.
 Զի դու վարդ մ'ես՝ անուշ հոտով, երբ պիտոր գըտնամ քեզի,
 Մեծ փափաքով ցանկալիդ ես կը սիրեմ խեղքէ դուս.
 Յաւալի սիրտըս խոցեր ես, շիֆէ չըկայ մեռնելուս.

Համբերութիւնըս կըտրեցաւ, քեզ երեցուր աչքերուս,
Վառուեր եմ սիրուդ հըրատով, երբ պիտոր գըտնամ քեզի:

Գան մըխիթարելու խեղճիս քառասուն աղնիւ ետրան,
Բացուի երկինք, հըրեշտակներ, սըրբեր, կուսանք երեան.
Չալուի քաղցըր սաղ ու սանդուրներ, քեաման, նըւագարան,
Աս սիրտըս չի հանգիր ատով. երբ պիտոր գըտնամ քեզի:

Ըստ որում դու մայր գըթած ես, ունիմ շատ գիւման քովըդ,
Իմ կողմանէս սերորէներ փառք տալու թող զան քովըդ.
Ղունկիանոսը հէջ կը խընտայ՝ չըգըտուի ինչուան քովըդ.
Տէ, մէկ յոյս մը տուր խըրատով. երբ պիտոր գըտնամ քեզի:

Բ

Ո՛վ ցանկալի Կոյս սըրբազան, չէ՛մ մի ըսեր քեզի՝
Տէրտերըդ ներքս հեղան զեղան, չէ՛մ մի ըսեր քեզի.
Կուրծքըս ճեղքէ, բոցակիղեալ խորոված սիրտըս սէյր էրաւ.
Դեղ չի գըտուի՝ բիւր բըթիչի զան. չէ՛մ մի ըսեր քեզի:

Ներսէս կ'այրիմ, ձէնըս չեցիւր, նըստեր եմ սըգով ու սուս,
Հախ չունիմ մի, ախ Նաղելի, քեզ համար թալկըտեղուս.
Դու կը մընաս յոյս, ապաւէն, մըխիթարանք տըրտմեղուս,
Բարեկամքըս կը հեռանան, չէ՛մ մի ըսեր քեզի:

Սուրբ պատկերդ իմ աչքիս առջև միշտ քաշուած ինձ կ'երեւի,
Կը ըզմայլիմ տեսութեանըդ, գէմբդ է նըման արեւի.
Իմ մի միայն սիրելիս ես, քեզ սիրեցի, սիրտ տըլի,
Բոլոր կեանք այ կ'անեմ զուրպան, չէ՛մ մի ըսեր քեզի:

Թա՛հ պըզտըկուց Ղունկիանոսին սէրն ու սէվտան դու եղար,
Հէջ ես լեզուէս վար կը ձըգեմ սուրբ անունդ ուրախարար.
Անըման գեղեցկութիւնըդ կու տայ իմ մըտքիս զարար,
Խեղքս առի՛ր էրիւր փէրուշան, չէ՛մ մի ըսեր քեզի:

Գ

Տաքութիւնով սիրտս էրեցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ,
Լերդ ու թորըս բըրնկեցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ.
Ջուր մը կ'ուզեմ անմահական Մայր Տիրուհէդ, թէ՛դ հասու,
Չէնըս քաշուաւ, բուկըս չորցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ:

Թափէ ընկայ, աչքիս լուսը նըւագեցաւ ցաւերէն,
Ինձի իմտատ թէ կ'ըլլայ նէ՛ կ'ըլլայ Աստուածամօրէն.
Պըւկըներուս մօտեցուցէք արքայութեան աղբիւրէն,
Բերանըս խիստ պապակեցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ:

Շատ բըթիչինեւու զիմեցի՝ առողջութեան մը յուսով,
Օգուտ չեղաւ, մաշեցուցի կեանքը՝ զեղրանքով, պասով.
Լոյս գըրախտին միջի եղած հաւուղներէն մէկ թասով,
Լեզուս տամիլիս կըպըտեցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ:
Ղունկիանոսը գըզուեցաւ ան հէքիմներուն դառն զեղէն.
Պայծառափայլ պարտիզին պաղ վաղած անուշ հեղեղէն՝
Բացէք, իմ՝ ներքըս կապեցէք, զովացընէ մէկ հեղէն.
Յորայ զէրտերն ինձ տըրուեցաւ, ես հիւանդ եմ, ջուր կ'ուզեմ:

Դ

Դէրտի տէր եղայ դէրտովըդ՝ ես, Սըրբուհի, քեզ կ'ուզեմ,
Արտասուքիս գութըդ շարժէ, միշտ, խսկուհի, քեզ կ'ուզեմ.
Տէ, մէկ անգամ երեցի՛ր՝ որ հոգիս քեզ տամ, ընծայեմ,
Միշտ յաւիտեան քեզ հետ ըլլամ, ախ, Տիրուհի, քեզ կ'ուզեմ:
Տեսութեանըդ փափաքեր եմ՝ որպէս մեղղներու՛ն ջուրց,
Կ'ողբամ, կու լամ, սուգն եմ մտեր, հագեր եմ սեւեր ու քուրձ.
Սիրտըս սաստիկ բըւրնկեր է, կ'այրի ինչպէս խոտի խուրձ,
Սալթ քո սիրուդ կըրակներն է, Աստուածուհի, քեզ կ'ուզեմ:

Կարօտդ այնպէս կը քաշեմ՝ որ աշխարհ աչքիս չերեար,
Տահա ճամբադ ըսպասեմ մի, տէ, եկէ՛ ինձ քովըդ տար.
Չեօղերն եմ մընացեր, վայ ինձ, կեանքս այ եղաւ խիստ երկար,
Անուշահոտ բըրաբիոն վարդ, Վարդուհի, քեզ կ'ուզեմ:

Խիստ զըզուեր եմ, դառնացեր եմ վըտանգալի յայս կենաց.
Ո՛րչափ ցաւեր ժողովուեր են, մէկ դու սիրտըս ճեղքէ, բաց,
Աչքովըդ տես, գիտցիր որ այլ քաշելիքըս չը մընաց.
Չես մի խըղճար Ղունկիանոսին, ո՛վ Թաղուհի, քեզ կ'ուզեմ:

Ե

Մաքրազարդ Կոյս, Տիրուհիդ իմ, խեցող քեզ համար ես եմ.
Խըմեր եմ սիրուդ բաժակը, տեսուդ սիրահար ես եմ.
Կարօտովըդ խիստ մաշեցայ, կու լամ, կ'ողբամ զօր գիշեր,
Սուրբ անուանըդ արիւն թափել՝ մեռնելու յօժար ես եմ:

Չէնըս լըսել տալ կըրնամ մի, սաստիկ բողոք վերցուցի,
Ապաւինութիւնըս, յոյսըս՝ բոլոր քեզի դարձուցի.
Առողջութեանս հետ միատեղ՝ մալ ապրանքըս կորցուցի,
Յոր երանելուն նայէ՛ մէկ, անկից քիչ մը վար ես եմ:
Չարմանալի գութ կը շարժես խըղճալի մեղաւորաց,
Ողորմելուս ճար ճարակը, քաղցրագութ, 'ի քեզ մընաց.

Ըսքանչևի հըրաչքով դու դեղ կ'ըլլաս ականաժեռաց,
Տէ՛, փութա եկ բըժըշկել հիւանդու, ցաւագար ես եմ:
Հիւանալի խոնարհութիւնդ եղկելու ալ սորվեցուր,
Ինձի ուղեկից ըլլալու՝ արփի պայծառ լոյս մը տուր:
Անորոտում ուրախութեանը Ղունկիանոսը չուտ հասուր,
Փութանակի՛ յարքայութիւն ըսողն ինձի տար՝ ես եմ:

2

Եղկելեաց ու խեղճ աղքատաց տէր կայնող՝ Աստուածածին,
Տառապելոց ես յոյս ունուտ ու օգնող՝ Աստուածածին:
Քաղցրը գըթած աչքով ինձ այ մէկ նայիս նէ՛՝ ձեռք կու տայ,
Անբըժըշկելի վէրքերուս դեղ էնող՝ Աստուածածին:
Յաշխարհի մէջ քաջածներըս անպատում է՝ քեզ ըսեմ,
Հիւանդութիւն, աղքատութիւն, խեղճութիւն կըրողն՝ ես եմ:
Ա՛խ, քո անուշ երանաւէտ ձայնըդ երբ պիտոր լըսեմ,
Ողբ ու լացըս ուրախութեան դարձընող՝ Աստուածածին:
Աս ի՛նչպէս քո սէրդ իմ վըրաս աւելցուցիր, շատցուցիր,
Բիւր անգամ գըժոխոց դըռնէն դիս բըռնցիր դարձուցիր:
Հիմա ալ՝ որ հառաչանքիս ականջ բացիր լըսցիր,
Տէ՛, խընտացու անճառ փառացն հասցընող Աստուածածին:
Ղունկիանոսն եմ, ողորմածիդ տէրալի սիրտըս կը բանամ,
Կարօտովդ կը խորվըտիմ, կերպ կերպ ցաւեր կ'իմանամ:
Հէ՛ջ քու մայրական գութըդ կը թողո՞ւ որ ես խեղճ մընամ:
Որդուդ անգին արընովդ դիս գընող՝ Աստուածածին:

Է

Մայր սուրբ, իմ լացըս լըսեցիր, շնորհակալ եմ՝ քենէ:
Գըթութեանըդ հանդըպուցիր, շնորհակալ եմ՝ քենէ:
Իմ ունուտս ես, ապաւենս ես, իմ բոլոր յոյսըս դու ես,
Սըրտիս իղճը կատարեցիր, շնորհակալ եմ՝ քենէ:
Մայր յուսոյ ես, մայր սիրոյ ես, մայր գըթած ես, մայր կենաց,
Քաջ բըժիշկ ես, քաջ դեղթափ ես, քաջ մէհէմ ես, գեղ վիրաց:
Ողորմած ես, բաղմագութ ես, քաղցրասիրտ ես եղկելեաց,
Սուգս յուրախութիւն դարձուցիր, շնորհակալ եմ՝ քենէ:
Յոր երանելուն նըման՝ իմ յանձիս վէրքեր բացուեցան,
Անտանելի խիստ կըսկիծներ՝ սըրտիս մէջ գումարեցան:
Ինձ հիւանդէս բըժիշկներն որ ձեռք քաշեցին՝ ետ կեցան՝
Դու հասար դիս բըժըշկեցիր, շնորհակալ եմ՝ քենէ:

Եկար յերկնուց Ղունկիանոսին մըխիթարիչ ըլլալու,
Ձեմ արժանի՛ պիղծ բերնովըս սուրբ ոտքերդ համբուրելու:
Անուշիկ Աստուածորդուդ ու քեզ՝ յաւիտեան փառք տալու,
Ինձի միշտ պարտաւորեցիր, շնորհակալ եմ՝ քենէ:

Ը

Սալթ գըժբախտ ես մի եմ եղած, վատ օրեր տեսայ ինչու:
Աշխարհի մէջ չըլընտացի, գէշ դարի հասայ ինչու:
Ո՛վ կաթոգին Աստուածամայր, ողորմէ խեղճ աղքատիս,
Դաւթայ ու Պետրոսի նըման՝ կոծ էրի ես այ ինչու:
Ըստ որում իմ խելքս առեր ես, երբ ցանկալիդ միտք բերի՝
Աս խայալով աչքիս առջև բացուեցաւ մէկ մեծ տէրի,
Փընտըռտեցի քեզ նաղելիդ չըգըտայ սիրտըս կ'էրի:
Նորանոր խիստ բորբոքեցայ, լալու ըսկըսայ ինչու:
Էօրս ըլլայ նէ՛՝ չի դիմանայ այս կերպ սիրոյ տանջանայ,
Հեղձամըղձուկ մորմոքըս տես, կը ձեծկըլիմ՝ գըլխիւրաց:
Հէլպէթ պիտոր արժանանամ ես անթառամ պըսակաց,
Մէր իմ՝ որ քեզ երկու ձեռք բըռնեք եմ՝ ըսա՛ ինչու:
Դուն որ բարեխօս ըլլաս նէ՛ ինչ հընար է՝ շընեքէ
Աստուածորդիդ իմ մեղքերըս, կամ յիշէ, յառաջ բերէ:
Գըթութեանըդ քաղցրութեանը մի անգամ համն առեր է,
Ես ցաւալի Ղունկիանոսը՝ միշտ քեզի կ'յուսայ ինչու:

Թ

Յանկարծակի յարքայութիւն մըտնալ մըտքէս կ'անցընի,
Իմ նաղելի Փըրկիշըս հոն գըտնալ՝ մըտքէս կ'անցընի:
Կ'այրիմ, վառուիմ, բըռնեկեր եմ ես՝ անոր սիրուն համար,
Պայծառ լոյս տեսութիւնովը խընտալ՝ մըտքէս կ'անցընի:
Ինձի պէս վատ մեղաւորաց Աստուած մեծ խընամբ ունի,
Որբ մընացի յաշխարհի մէջ, չուտով մը քովը տանի:
Ես անթառամ պըսակներուն՝ իրաւ՝ որ չեմ արժանի,
Յընձալ սըրբոց հետ միատեղ՝ այդ ալ մըտքէս կ'անցընի:
Այս կենցաղըս նեղութիւններ չըկըրածըս չըմընաց:
Ա՛խ, քաղցրագութ Տիրուհիդ իմ, լոյս գըրախտին դուռը բաց,
Ինձ ներս մըտցուր, կը մորմոքամ, խելքս անցաւ, ուչըս գընաց:
Յիսուսէս առնել նըշան, խաչ, միտալ՝ մըտքէս կ'անցընի:
Ես մեղաւոր Ղունկիանոսըս՝ դիքս Աստուծոյ ընծայ տանիմ,
Ի՛նչպէս պիտոր հաճոյ ըլլամ, վարքէս ես այ կը գանիմ:

Աստուածածին, սուրբ Հայր Յովնէփ, ձեզի բարեխօս ունիմ,
Բարի մահուամբ խեղճուկ հոգիս՝ ձեզ տալ մըտքէս կ'անցընի:

Ժ

Մեծ բաղձանքով՝ հըրեշտակաց օթեանը կը սպասեմ՝
Շուտ հասնելու, հոտոցելու վարդ շուշանը՝ կը սպասեմ:
Ինչո՞ւ համար կ'առանձնանամ գեղերուն քէօչէները:
Ըզմայլելի լուսաղարդեալ ան Սուլթանը կը սպասեմ:
Հալ չը մընաց, թափէ ընկայ՝ Յիսուս փերկչիս սիրովը,
Ե՛րբ պիտոր գըտնելիմ արդեօք իմ ցանկալիս քովը:
Մնտըրտում ուրախութեան մէջ մըտցընելու ձայնովը,
Եկայք օրհնեալ Հօր իմոյ՝ աս հըրամանը կը սպասեմ:
Տէ՛, հասիր, լից իմ կարօտը՝ դու, Մարիամ, ո՛վ սէր իմ:
Աս կարօտը կ'երեցընէ ինձի մէկ դէխիսէս՝ տարի՛մ:
Պիւլպիւլի պէս՝ զար կը քաշեմ, հէրիք լամ, մարէմըրիմ,
Բացուելու լոյս դըրախտին՝ ոսկի դըրանը կը սպասեմ:
Սըրբերը գան Ղունկիանոսին խըմցընեն անուշ գինին,
Ամէնը կերպ մը զօրաւոր մխիթարութիւն ունին:
Օգնութեան հասնին կուսանք ալ. Վերափոխման օր տօնին՝
Հոգիս տալու՝ Աստուածածնայ գալըստեանը կը սպասեմ:

ԺԱ.

Գանձ է սէրդ, ինձ շընորհէ, Կոյս, փողի կարօտ մի թողուր:
Ես եւորտ չունիմ, օթեանդ ան, անդի կարօտ մի թողուր:
Ընկեր եմ վիշտ ու նեղութեան ծովերու մէջ, կը ծըփամ,
Շուտ հասցուր նաւահանգիստըս, լողի կարօտ մի թողուր:
Ի՛նչպէս չըլամ, հայրենական երկըրէս եմ զըրկըւած,
Անտիրական ողորմելի քէօչէները մընացած:
Ձեռքըս ծոցըս, չըլիքըս ծուռ, խեղճ աղբատ մ'եմ մոլորած,
Տար գիս քո պայծառ քաղաքըդ, գեղի կարօտ մի թողուր:
Իբրա՛ւ մեծ վարձք ալ ունի, բայց ընկած վախտս է՝ կ'ուսցընեմ:
Աստուածապաշտութեան ծաղիկը՝ զըպրոց պախշան բուսցընեմ:
Գիտեմ, Մայր սուրբ, որ կ'ընդունիս՝ քեզի ընծայ հասցընեմ:
Վարպիտութեան վարձք առնելու՝ տըղի կարօտ մի թողուր:
Ղունկիանոսին գըթած աչքով մէկ նայէ, խիստ տըկար է,
Ճառագայթիս ես, առանց քեզ՝ իմ լոյս արեքս խաւար է:
Վառուած սիրտըս՝ աւետարեր հոգմերըդ հովահարէ,
Դու քաղցրացու դառնութիւնըս, աղի կարօտ մի թողուր:

ԹԻԻՐՔՄԱՆԻՔ

Ա.

Արդարներն որ մըտնան յերկինք՝ Հայրն Աստուած
Կը կատարէ իւր խոստացած վատերը:
Պըսակներով կը զարդարէ գըլխընին,
Եաբութ զըմրուտ մատնիներով՝ մատերը:
Երգերով հըրեշտակը, կուսանք դէմ կու գան,
Չաղլիներով կը հըրճուին միշտ յաւիտեան:
Սըրբունաք կը փայլին աստղերու նըման,
Կը ըզմայլին՝ երբ մօտենան մօտերը:
Առ խայալքն՝ իմ ցընծումներուս պատճառն է,
Տէ՛, հասիր, Մայր սուրբ, դու ձեռքերէս բըռնէ,
Հետ ծաղկունաց Ղունկիանոսին տար խառնէ,
Հոտոտել տուր անմահական հոտերը:

Բ.

Բացուեցաւ դըրախտը, տեսայ, ափշեցայ,
Հոտաւէտ ծաղկունքով բուրաստան անուշ:
Առայ հըրեշտակաց քաղցըր ձէները:
Կը չալուի տասնաղի երգարան անուշ:
Սէյր էրի գանաղան պըտղալի ծառներ,
Թե թեի ձիւղերը՝ իրար են բըռներ:
Սէրկիւիներ, տանձեր, խաղողներ, նըռներ,
Պատուական խիստ համեղ միրգեր կան անուշ:
Երեցաւ թագուհի մ' պայծառ փառքերով,
Գըլուխը թագաղարդ կերպ կերպ գուհարով,
Լուսերես սըրբուհիք սըրբունաք՝ սիրով
Մօտեցան ինձի հետ խօսեցան անուշ:
Գինովցայ սիրալիր սիրոյ խօսքերէն,
Շարժեցաւ վառուեցաւ իմ սէրըս նորէն:
Գըտաւ Ղունկիանոսը զըւարթ սըրբերէն,
Իրեն մէկ սիրելի մ' սիրական անուշ:

Գ.

Կինէ արքայութեան գըռները բացուաւ,
Խառ ծաղկունաց քաղցըր հոտերը բուրեց,

Նըւազարաններուն անուշ ձէները
 Սաստիկ սիրով զինքըս փաթթեց պաշարեց:
 Գեղեցիկ հըրեշտակը դաս դաս շարունեցան,
 Մաքուր կուսանք դէմ յանդիման կայնեցան,
 Հըրաշալի սըրբունար ինձ մօտեցան.
 Մէկն եկաւ իրենց մէջ զիս հըրաւիրեց:
 Հանդիպայ օրհասին դէմքն ուրախ վախտին,
 Սէլ խօսք կայ մի այսպէս երջանիկ բախտին.
 Երբ տեսայ փառքերը պայծառ դըրախտին,
 Սիրտըս փորէս քաջեց բըռնութեամբ, տիրեց:
 Լուսազարդ թագուհին յանկարծ փայլեցաւ,
 Իսկոյն ցընորեցայ խեղքս այլայլեցաւ.
 Ղունկիանոսը ապուշ մընաց, մայլեցաւ,
 Աս տեսիլքը վառեց զիս, սիրահարեց:

Գ

Արդ կը փայլին, Մայր սուրբ, ոտըս սըրտիդ վըրայ
 Նախ որ խօցեց, եօթը զամերուդ հետ եմ:
 Զարդարուեր ես լուսով պայծառ խասերով,
 Զի գըտուիր նըշան մը, խամբուող հետ եմ:
 Անուշ լեզուիդ՝ դէնտ ու չէքէր մանտըւած,
 Խօսքերուդ՝ յոյս, մըխիթարանք խառնըւած,
 Եաքուտ, զըմբուտ տանտրերով է սանտըւած,
 Լալ մարգարտով հիւստեւած՝ ծամերուդ հետ եմ:
 Անմահութիւն, զեղ ու դարման քեզ ըտին.
 Յաւալիք մօտենան թող հետըդ խօսին.
 Գինովցուց, ափշեցուց Ղունկիանոսին
 Բզմայլողական հոտդ, համերուդ հետ եմ:

ՍԱՐԻ ՂԸԶԻ ԵՂԱՆԱԿ

Ա

Ամենագեղեցիկ մայր իմ Մարիամ,
 Սատուած ըզբեղ հոտով լուսով ներկած է.
 Յոյսս ես, փըրկութիւնս ես, խեղքս ու խայալս ես.
 Մէրըդ յերկնուց ինձի ընծայ զըրկած է:

Ում սըրտի մէջ կարօտըդ որ կը շատնայ,
 Ինքը դրախտն եղածի պէս թող գիտնայ.
 Պիտոր անշուշտ յարքայութիւն ներս մըտնայ,
 Փրկութեանը համար հէջ չըկասկածէ:
 Կոյսը կը փայլին դէմըդ կերպ կերպ խառ գունով,
 Կեցած են խըղմէթիդ կարգով կանոնով.
 Ծառայ մ'ունիմ Ղունկիանոս անընով,
 Արդեօք խեղճըս այս կերպ միտքըդ եկամ է:

Բ

Ինչպէս չըզըրաւեմ կեանքըս քո սիրուդ,
 Քաղցրահայեաց բարենըմար Մարիամ.
 Քաշեր ես իմ խեղքս առեր ես զըլխեցէս,
 Տենչալուդ եմ ես սիրահար, Մարիամ:
 Նըմանցուր զիս՝ աննըմանիդ նըմանիմ,
 Մըխիթարանք, յոյս, ապաւէն քեզ ունիմ.
 Ես տէրտովդ հիւանդացեր կը մեռնիմ,
 Թէ չըհասնիս ինձ՝ կենարար Մարիամ:
 Խայալովդ կը պըտըտեմ, կը քալեմ,
 Քո ձեռքովդ ինչ խաչ որ տաս՝ ղայիլ եմ,
 Անճառելի փառքերը կը վայելեմ,
 Եթէ ըլլաս դու ինձի մայր, Մարիամ:
 Կարօտովդ զիս հալեցիր մաշեցիր,
 Տէ՛, մէկ ցաւէ, ցաւազարիս մօտեցիր.
 Ղունկիանոսին հետ հանապաղ ես կեցիր
 Ես զանի ալ առ հետըդ տար, Մարիամ:

Գ

Ինձ տըրտմեալըս ուրախացու, խընտացու,
 Գըթութիւնըդ անբաւ անհուն, Մարիամ.
 Երբ նազելիդ կ'իջեմ սիրտըս կը ճըխայ,
 Յանկալի ես քաղցըր անուն, Մարիամ:
 Մէկ անգամ քեզ սիրելիիդ տարուեր եմ,
 Քո տէրտովդ ցընորեր եմ, ցըրուեր եմ.
 Մի մեղզըրեր՝ սիրուդ բոցով էրուեր եմ,
 Մէհէմ մը գիր աս վէրքերուն, Մարիամ:
 Կարօտութեանդ ալ չեմ կըրնայ զիմանար,
 Քանզի ես խեցեր եմ, Սուրբ Կոյս, քեզ համար.
 Դու անթառամ մէկ ծաղիկ մ'ես նունուֆար,
 Ինքըդ սիրուող, դէմքըդ սիրուն, Մարիամ:

Քիչ է հէլէ մէկ տեսուդ իմ կեանքս այ տամ,
Ես խղճալիս միայն քեզնով կը խընտամ:
Երբ զըտնայ քեզ Ղունկիանոսը մի անգամ
Կ'արժանանայ անճառ բարուն, Մարիամ:

Դ

Անտաղնալի հիւանդութիւն մ' ինձ տիրեց,
Վարդի նըման թարչամեցայ: Սըրբուհի:
Խօթութիւնըս, խեղճութիւնըս ո՞րն ըսեմ,
Շաշմեցայ ու չըւարեցայ, Սըրբուհի:
Քէզտէն զատ իմ յոյսըս այլ ո՛ւմ դարձընեմ,
Հէրիք չէ՛ մի տէրտլի սիրտըս լացընեմ:
Բացեր եարաներըս քեզ կը ցուցընեմ,
Ձեռք չըզարնես նէ՛ մարեցայ, Սըրբուհի:
Ինչպէս շատ հեղ չըրաչքներդ տեսեր եմ,
Ոտքիդ հողին՝ երեսներըս քըսեր եմ:
Թէ չողորմիս՝ ետքի շընչիս հասեր եմ,
Մահուան դռանը մօտեցայ, Սըրբուհի:
Այս անգամս այ խղճաս ինձի ճար անես,
Ի՞նչ զըժուարութիւն կայ թէ՛ դու հոգ կըրես:
Ղունկիանոսին ինչուան որ մէկ միտք բերես,
Ան է՛ որ ես բըժըկեցայ, Սըրբուհի:

Ե

Ի՞նչպէս չըմբռնեմ, Մայր իմ ցանկալի,
Սիրուդ քէօզին քեապապ էրիր խորվեցիր:
Ձինքըս կորցուցեր եմ սաստիկ կարօտէդ,
Քունը յաչքէս, ծաղրն յերեսէս վերցուցիր:
Վըշտացած եմ, մըխիթարես թէ ինձ այ՝
Իշտէ ան վախտն տըխուր անձըս կը ցընծայ:
Սէնքի աշխարհք կ'անես խեղճիս դու ընծայ՝
Ձէնդ որ լըսեցուցիր, հետս որ զըրցեցիր:
Ղունկիանոսը կը լացընես զիչեր, զօր,
Քեզ զըտնալը այլ մի ճըգեր օրէ օր:
Հալ չըմընաց, հիւանդացայ, մեռնիմ կօր,
Խեղքըս ցընորեցիր, միտքըս ցըրուցիր:

ՄՈՒԽԷՄՄԷԶԻ ԵԷՏԷՔԼԻ

Ա.

Մայր ողորմութեան, կ'ուզեմ քեզնէն յիշողութիւն սուր,
Իմաստութիւն մը աստուածային մի խընայեր, տուր:
Անճառ փառքերուն, անանց կենաց իմ խեղքըս հասուր,
Առաքինութեան մաքրազարդեալ ըզգեստն ինձ հաղուր:
Ձըլըրջագայիմ աշխարհի մէջ անգէտ, յիմար, կուր:
Մայր սուրբ, ձեռքովդ՝ սիրուդ տամղան իմ սըրտիս կըպուր,
Որ յայտնի ըլլամ թէ ծառագ եմ, ո՛վ Կոյսըդ մաքուր:
Յաւէտ կարօտ եմ, մի զըրկեր մի գիտ ՚ի շընորհաց:
Ձը լինիմ ծաղըր ընկնելովուս մէջ տըղմի մեղաց:
Անգութ, անիրաւ մարդիկներէ, փորձանքէ դիւտց
Պահելու համար, պահպանելու յամենայն չտրաց,
Ապաստանըդ իմ, փէշիդ տակը առ ինձի թաքուր:
Մայր սուրբ, ձեռքովդ՝ սիրուդ տամղան իմ սըրտիս կըպուր,
Որ յայտնի ըլլամ թէ ծառագ եմ, ո՛վ Կոյսըդ մաքուր:
Պայծառափայլ աստղը ծովային, արդար արեգակ,
Սուրբ մատանի ես, դու վըրանին մէկ չամշըրաղ ակ:
Խեղքըս զայ կ'ըլլայ՝ ցանկալիդ թէ մըտածեմ բարակ,
Լացըս չի կըտրի, չեմ խընտացած հէջ մէկ ժամանակ:
Սալթ քո կարօտդ է՝ ինձ ժուռ կ'ածէ տըրտում ու տըխուր:
Մայր սուրբ, ձեռքովդ՝ սիրուդ տամղան իմ սըրտիս կըպուր,
Որ յայտնի ըլլամ թէ ծառագ եմ, ո՛վ Կոյսըդ մաքուր:
Ե՛րբ պիտոր զըտնամ ուրախարար կեանքը անվախճան,
Տեսուդ ըզմայլիլ, Յիսուս փըրկչիս փառք տալ յա՛խտեան:
Փափաքս առնելոյ՝ մընաց մէկ քո բարեխօսութիւն,
Մութ խաւարելուս՝ ծագէ, փայլէ աստղ առաւօտեան:
Շատ ժամանակ է սուդ կը քաշեմ, խեղճիս խընտացուր:
Մայր սուրբ, ձեռքովդ սիրուդ տամղան իմ սըրտիս կըպուր,
Որ յայտնի ըլլամ թէ ծառագ եմ, ո՛վ Կոյսըդ մաքուր:
Գութըդ մեր վըրայ, սիրելի Մայր, անչափ, անհուն է,
Քո տէր կայնիդ ինձ, ինձի պարծանք, խիստ մեծ անուն է,
Մեղաւորիս՝ յոյս, ցընծում, խընաւում, ուրախութիւն է:
Ղունկիանոսին աս աղաչանքը լըսէ, ընդունէ,
Հոգիս քեզի հետ անբակտիլի կապէ, միացուր:

Մայր սուրբ, ձեռքովդ սիրուդ տամուս իմ սըրտիս կըսուր,
Որ յայտնի ըլլամ թէ ծառադ եմ, ո՛վ Կոյսըդ մաքուր:

Բ

Գորովագութ մայր, սըրտիս ցաւը լըսէ մի անգամ,
Տեսութեանդ խիտ ծարաւի եմ, ո՛հ, երբ զովանամ:
Գերափայլելուդ հետը հըրճուիլ սաստիկ կը բաղձամ,
Չեմ կըրնայ բերել ձեռք բաղձանքս, կու լամ ու կու լամ:
Աս տէրտ ու ցաւով սաղ մընալուս՝ ես կը հիանամ:

Տէ՛, եկուր եկուր, փառք, պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ:

Խընճոյք յօրինուի ուրախական, սիրտըս քեզ կ'ուզէ,
Հաւաքուն աղնիւ սիրելիք, գան, սիրտըս քեզ կ'ուզէ:
Պըտտի գինի անապական, սիրտըս քեզ կ'ուզէ,
Չալուի տանաղի, նըւագարան, սիրտըս քեզ կ'ուզէ:
Թագ պըսակ իմ, երբ կ'յիշեմ քեզ՝ ցընծում կ'իմանամ:

Տէ՛, եկուր եկուր, փառք պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ:

Խեղքս առեր ես դու, գեղեցիկ Կոյսըդ աննըման.
Լուսափայլ կուսանք երբ քեզի հետ կ'ելլեն կ'երևան՝
Սուրբք ու հըրեշտակք երկինք համայն՝ ապուշ կը մընան,
Ի՛նչ զըւարճութիւն անպատմելի խընտում կ'իմանան.
Ա՛յո, ես առանց քեզ՝ ի՛նչ օր արեւ սլիտոր ունենամ:

Տէ՛, եկուր եկուր, փառք, պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ:

Տառապեալ գերիս քեզնէն կարօտ՝ գըժբախտ ես եղայ,
Տեսուն ցանկալուդ՝ իմ աչքերէս հեղեղ կը հեղայ.
Յանկարծ միտքս ընկնիս՝ սիրտըս տեղէն պըրճնի կը խաղայ,
Ժաժ կ'ելլէ ամէն յօղուածքներըս բոլոր կը դողայ.
Ե՛րբ պիտոր հասնիմ իմ բաղձանքիս ու ուրախանամ:

Տէ՛, եկուր եկուր, փառք, պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ:

Մէկ խօսք մը անցուր Աստուածորդուդ՝ բարի Յիսուսին,
Որ ինձ ալ խառնէ երանելեաց երջանիկ դասին,
Մանաւանդ տեսըդ քո վայելցու Ղունկիանոսին.

Արդ վախան է՛ լըսէ, հախ չունիմ մի լալըս աս մասին,
Արեւ է խաւար, ջաճս է մարումս՝ թէ քեզ չըտեսնամ:

Տէ՛, եկուր եկուր, փառք, պատիւըս, պարծանք Մարիամ,
Հոտաւէտ վարդ ես դու, համասփիւռ ծաղիկ անթառամ:

Գ

Մայր ցանկալիդ իմ, այլ հերիք է՝ կարօտովդ հարուիմ,
Վէրքերըս բացուաւ տնտաղնալի, մահուան կը տըրուիմ.
Սիրուդ ճըրագն եմ, կը փըլիւլլամ, արժան է մարուիմ.
Խաբեբայ աշխարհք խեղքս չառնէ, իրան չըտարուիմ.
Խաթերըդ համար թըշամեացս հետ սիրով կը վարուիմ:

Ատելի ըլլամ թող աշխարհքի, թէք քեզնէն սիրուիմ.
Երեցիր ինձ մէկ, զըրցիր հետըս՝ որ մըխիթարուիմ:

Իմ թագուհիս ես, իմ պաշտպանս ես՝ Աստուծմէ տըրուած,
Քո սուրբ պատկերդ է հոգուս վըրայ քաշուած նըկարուած.

Անունդ յիշէն չեմ գաղարիս սիրուդ մատնըւած,
Յաւոց արքային ձեռքը՝ խեղճու գերի եմ ընկած,

Օրը տասն անգամ մէղէթ կ'ըլլամ, յառաջ կը բերուիմ:
Ատելի ըլլամ թող աշխարհքի, թէք քեզնէն սիրուիմ.

Երեցիր ինձ մէկ, զըրցիր հետըս՝ որ մըխիթարուիմ:
Գու ինքըդ գընէ ինձի, քովէդ այլ մի թողուր բաց,

Չըյափըշտակուիմ ու չըլլամ կեր՝ գայլից գաղանաց.
Ինձ ողորմէ՛ որ զինքս օրինակ ցըցընեմ բաղմաց,

Մէրդ ու կարօտդ՝ մեծ տատանմունք կու ծան կը մըտաց.
Միշտ վըշտացած եմ, մըտմըտութիւ վառուիմ ու կ'էրուիմ:

Ատելի ըլլամ թող աշխարհքի, թէք քեզնէն սիրուիմ.
Երեցիր ինձ մէկ, զըրցիր հետըս՝ որ մըխիթարուիմ:

Հասնիմ մի պիտոր իմ Փըրկչիս, որ խաչեր կըրեցի,
Տըրտում ու տըխուր, ողորմելի, խեղճ սըտըտեցի.

Նեղութեանց, վըշտաց, տառապանաց միշտ համբերեցի.
Ո՛վ խընտացընէ ինձ տըրտմեալըս. Կուսիդ դիմեցի.

Վատ նեղիչներէս գէշ խօսքով կը հանապաղ քարուիմ:
Ատելի ըլլամ թող աշխարհքի, թէք քեզնէն սիրուիմ.

Երեցիր ինձ մէկ, զըրցիր հետըս՝ որ մըխիթարուիմ:
Ես Ղունկիանոսն եմ, վառուած սըրտիս փափաքը լըցու,

Ըզմայլողական քաղցր անուշիկ ձայնդ ինձ լըսեցու.
Յիշողութիւնըս խեղքս ու միտքս՝ միշտ առ քեզ դարձու,

Հէ՛ջ մի թողուր բաց, ձեռքէս բըռնէ՛ հետըդ պըտըտցու.
Հեռու ընկնամ նէ քեզտէն՝ հէլպէթ փըլչիմ, կ'աւերուիմ:

Ատելի ըլլամ թող աշխարհքի, թէք քեզնէն սիրուիմ.
Երեցիր ինձ մէկ, զըրցիր հետըս՝ որ մըխիթարուիմ:

Դ

Հըրաշափառ Կոյս, այս կենցաղը՝ նըշխեհ, պանդուխտ եմ,
Տեսե՛ք զըրկըւած, ցաւօք լըցուած, թըլուառ անբախտ եմ,
Ոչ թէ ախտացեալ, բոլորովին ես ինքըս ախտ եմ:

Դու սըրբէ, մաքրէ հոգուս տունը, չըլլայ որ խախտեմ:
Միածին Որդիդ բեր հանգչեցու, առ 'ի զարդ' թախտ եմ:

Հոգեցէս զատ բան չունիմ, ան ալ քեզ տալու կ'ուխտեմ,
Անարգ մի սեպեր ընծաս, հաճոյ ըլլայ կը մաղթեմ:

Իմ նեղութեանցըս չըճըլգոհամ, ուժ տուր դիմացուր,
Խաչով կը փըրկուիմ՝ այս տըխմարիս լաւ մը հասկըցուր:

Առվէս՝ պայծառ ճաճանջազեղ յոյս մը քալեցուր,
Ինքդ ես գեղազան ան լուս արփին, քեզ ինձի ցըցուր,
Խաւար գիշերով նաւըս քարին զարնել՝ չը սախտեմ:

Հոգեցէս զատ բան չունիմ, ան ալ քեզ տալու կ'ուխտեմ,
Անարգ մի սեպեր ընծաս, հաճոյ ըլլայ կը մաղթեմ:

Քաղցրութիւնդ անբաւ, սէրըդ առատ, գըթութիւնըդ ծով,
Իսկոյն կը լըցուիմ՝ յիշածիս պէս՝ ուրախութիւնով:

Որբ կ'յիշուիմ, քանզի որդիս Մօրմէդ հեռու ընկնելով
Կ'ուզեն մեղք ճըգել խորհուրդներով, բանիւ ու գործով:

Իրեք զօրաւոր թըշնամեացըս քեզնով կը յաղթեմ:

Հոգեցէս զատ բան չունիմ, ան ալ քեզ տալու կ'ուխտեմ,
Անարգ մի սեպեր ընծաս, հաճոյ ըլլայ կը մաղթեմ:

Արժան ես սիրոյ, սուրբ կուսանքով՝ որ քեզի հետ են:
Իմ չար վարքերըս չըլլայ որ դիս ձեզանից զատեն:

Հոգիս է անգին, խիստ լաւ ասի թըշնամիք գիտեն,
Չըտեսնեն գանձըս, չըմըտնեն ներս, դիս չըկողոպտեն:

Լուսամուտք մարմնուս՝ չընորհըներուդ թըղթովը թըղթեմ:

Հոգեցէս զատ բան չունիմ, ան ալ քեզ տալու կ'ուխտեմ,
Անարգ մի սեպեր ընծաս, հաճոյ ըլլայ կը մաղթեմ:

Ղունկիանոսին դու ուրախ դիմօք իրան դարձար նէ,
Ալ ինչ ահ ունի. փըրկութիւնն ես՝ երբ տէր կեցար նէ:

Յիշէ մի մոռնար՝ մեղաւորաց մայր յիշուեցար նէ,

Վըշտագներովդ յաշխարհի մէջ աշխատեցար նէ,
Ինձ վաստըկեցիր, առ Աստուծմէ, որ ես քո հախտ եմ:

Հոգեցէս զատ բան չունիմ, ան ալ քեզ տալու կ'ուխտեմ,
Անարգ մի սեպեր ընծաս, հաճոյ ըլլայ կը մաղթեմ:

ՍԱՄՄԱՀԻՔ

Ա.

Թափառական շատ երկիրներ պըտըտեցի, չըխընտացի:

Ձուր ջան ու անօգուտ վաստակ, միշտ ողբացի, չըխընտացի:

Դըժոխք կայ, արքայութիւն կայ՝ մըտածեցի, չըխընտացի:

Կեանքըս մեղօք եմ՝ անցուցեր, երբ յիշեցի՝ չըխընտացի:

Ո՛վ Կոյս մաքուր, յաշխարհի մէջ ես միշտ լացի, չըխընտացի:

Տես, գըթա ինձ ծաղիկ կեանքըս ծերացուցի, չըխընտացի:

Մայր գըթած ես, չըսուիր՝ թէ ես քեզ դիմեցի՝ չըխընտացի:

Տէ, խընտացուր Ղունկիանոսին, որ դին գացի չըխընտացի:

Բ.

Մէք մեղղըրեր, սիրելիք իմ, տէրտըս շատ է, ես չըլամ մի:

Հոգիս զաղրալի մեղքերով խիստ արատ է, ես չըլամ մի:

Հակառակ է աշխարհ ինձի, դիս միշտ կ'ատէ, ես չըլամ մի:

Իմ սուգս ու տըրտմութիւններըս ո՛վ փարատէ, ես չըլամ մի:

Դէմ Աստուծոյ սուրբք կը հըրճուին, անձըս եատ է, ես չըլամ մի:

Փափաքներով սիրտս է վառուեր, ցաւըս ատ է, ես չըլամ մի:

Ղունկիանոսին վէրքը, Սուրբ Կոյս, քո եարատ է, ես չըլամ մի:

Չեմ գըտնըւած սըրբունաց մէջ, բախտըս վատ է, ես չըլամ մի:

Գ.

Ըսի. Ո՛վ Կոյս ամենօրհնեալ, սաստիկ սիրովդ լըցուած եմ:

Ըսաց. Քիչ մ'ալ ապաշխարէ, ես ալ քեզի կարօտցած եմ:

Ըսի. Շատ են սըխալանքըս, ատոր վըրայ չըւարած եմ:

Ըսաց. Անթիւ մեղաւորներ յարքայութիւն մըտցուցած եմ:

Ըսի. Կը հողամ՝ մահուանէս, կը սարսափիմ, խիստ հոգ կ'անեմ:

Ըսաց. Առ հոգդ ինձի յանձնէ, չ'իտես թէ ես մայր գըթած եմ:

Ըսի. Ղունկիանոսն եմ, փէշէդ երկու ձեռօքըս բըռնած եմ:

Ըսաց. Յուսով հաստատ կեցի, քեզ կը փըրկեմ, ողորմած եմ:

Դ.

Ըսի. Մայր սուրբ, ինձ ողորմէ, կարօտովդ ուշաթափած եմ:

Ըսաց. Խընդիրքդ հաճոյ եղաւ, սիրուդ վըրայ ուրախցած եմ:

Ըսի թէ խիստ գեղեցիկ ես, տեսիլքով դէմքդ տեսած եմ:

Ըսաց. Իմ ջըրմեռանդներուս՝ անճառ փառք ալ խոստացած եմ:

Բսի. Թըշնամիքս հըղօր են, դառն աշխարհէս լեղուեցած եմ.
Բսաց. Աչքքս քու վըրայ է, մի կարծեր թէ քեզ մոռցած եմ:
Բսի. Ղունկիանոսն եմ, հոգիս քաղցըր մօրըդ նըւիրած եմ.
Բսաց՝ թէ Դու եղիր անհոգ, ես ալ ընծագ ընդունած եմ:

Ե

Մայր ցանկալի, իմ փափաքքս թէզօք լըցուր, ժամանակն է.
Կեանքիս ետքի օրերն հասաւ, գութըդ ցըցուր, ժամանակն է:
Ինձ փըրկելու դառն աշխարհէ՝ ձեռքդ երկընցուր, ժամանակն է.
Անճառելի փառքերուն մէջ խեղճիս մըտցուր, ժամանակն է:
Անուշ ձէնըդ ականջներուս տէ լըսեցուր, ժամանակն է.
Երանելաց հետ զիս խառնէ, ուրախացուր, ժամանակն է:
Լոյս երեսըդ Ղունկիանոսին իշտէ տեսցուր, ժամանակն է.
Հոգիս քո սուրբ ձեռքովդ եկ ան, յերկինք հասցուր, ժամանակն է:

Զ

Հասաւ վերափոխմանդ օրը, ո՛վ սէր իմ, սուրբ Կոյս Մարիամ.
Վախտն է, կատարէ խընդիրքքս. դամ յաւիտեան հետըդ մընամ:
Մէկ սահաթ մը ցանկալիիդ հէջ հընա՞ր է թէ մոռանամ.
Իմ կարօտքս թէզօք լըցուր, որ ես ցընծամ, երջանկանամ:
Պայծառ դէմքդ որ դէմքս կու գայ, ուչքքս կ'անցնի, կը թալկանամ.
Կարծեմ թէ աչքիս առջէն ես. ան, երբ տեսուդ արժանանամ:
Ղունկիանոսն եմ, սիրուդ վստուած՝ այլ ինչպէս համբերել կըրնամ.
Սուրբ գալըստեանըդ կը սպասեմ, տէ, եկ շուտ՝ որ հոգիս քեզ տամ:

Է

Հըրաշալի գըթութեամբըդ՝ եղար, Մայր սուրբ, գերահըռչակ.
Հըղօր պաշտպանութեամբըդ՝ դու լեր եղկելուս թեապարփակ:
Խըմած եմ, քեզ սիրահարուած, սիրուդ բաժակը անապակ.
Բոլոր կեանքքս տամ, ընծայեմ, ըլլամ մըտերիմ արբանեակ:
Շատ կը բաղձամ, շատ կը ցանկամ՝ թափեմ արունքս քեզ համար,
Կեանքքս ցանկալուդ գըրուեմ, ինչպէս քո սուրբ պատուուդ յարմար:
Կարօտովդ ուշաթափ եմ, հոգիս շուտ յարքայութիւն տար.
Որբ եմ կեցած աշխարհի մէջ, կեանքիս քաղաքն է աւերակ:

Ը

Դու նազելիդ, իմ պարծանքս ես, սիրտքս քեզնով կ'ուրախանայ.
Դէմքէդ ըյս կը փայլատակէ, նայելու՝ աչք չի դիմանայ:

Տեսուդ հայրան ո՛վ չի ըլլայ. ճառագայթներ կը ցոլանայ.
Սուրբ գըլուխդ է թագադարդեալ կերպ կերպ դոհարով գարգմանակ:
Աքսորութիւնքս լըմընցու, ուղարկութեանս եղիր ընկեր.
Հոգեվարութեանս ատենը՝ Որդիդ քեզ հետ ան ինձի բեր:
Ըլլամ փորձանաց ապահով, միասին յերկինք ելլենք վեր.
Ղունկիանոսին չորս կողմն առնեն հըրեշտակներ յաջ և յահեակ:

ՏԷՍՏԱՆՔ

Ա.

Տառապեալ նեղելոց, տըրտմեալ եզկերեաց՝
Բերկրաբեր բաժակ ես, սուրբ Աստուածածին.
Դու բովանդակ բոլոր մարդկային ազգին
Պարծանք, թագ, պըսակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Կենդանութեան կամուրջ, տեղի հանգըստեան,
Աթոռ իմաստութեան, վարդ խորհրդական,
Յորդ գըթով սիրոյ լի առ ամենեսեան,
Կենաց փըրկանակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Ո՛վ գըթած և հըղօր, քեզ եմ ապաստան,
Փարստիչ խաւարի, աստղ առաւօտեան,
Եւ տիեզերալոյս տրեխ նըման,
Յոյժ գերերեակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Քեւ պայծառացաւ այս մըթամած աշխարհ,
Լոյս ես կուրաց, մոլորելոց ճանապարհ,
Գըթած ու ողորմած, ամենախոնարհ,
Բարեաց օրինակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Պատճառ ուրախութեան խընդութեան մերոյ,
Տուր ինձ շընորհ՝ միշտ զիս 'ի քեզ յանձնելոյ,
Կոյս անախտ յըղութեամբ, ազատ յարատոյ,
Մաքուր և յիստակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Ողորմութիւնդ անբաւ, գըթութիւնդ անհուն,
Յանձներ եմ զիս 'ի քո եօթը վէրքերուն.
Թագուհի յիշուեցար մարտիրոսներուն,
Իբըր նահատակ ես, սուրբ Աստուածածին:
Շընորհաց գանձերը քեզի են տըրուած,
Եզկելիք ալ գըթութեանըդ յանձնուած:

Վարդագունն երեսըդ լուսով զարդարուած ,
Պայծառ ըսպիտակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Մայր Արարչին , Փրկիչին մայր ըսքանչելի ,
Արփիածածանչ ջաչ անշիջանելի :

Դու անհատանելի և անխըզելի
Կապ սիրոյ անքակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Կոյս արգոյ , իմաստուն , կոյս քարոզելի ,
Արդարութեան , ճշմարտութեան հայելի :

Սաղարդափըթիթ և քաղցր պըտղալի ,
Դաշար բարունակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Իմ սըրտիս հովահար՝ տարափ երկնային ,
Կըսկըծոտ վէրքերուս դեղ ըսպեղանին ,

Եաքութ , զըմբութ , էլմաս , մարգարիտ անգին ,
Ոսկի ըմպանակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Երբ քեզ Երրորդութեան քովը զըտցուցիր՝
Աշխարհք յուսով ուրախութեամբ լըցուցիր :

Ոչ Աստուած ես , ոչ մարդ . ինձ հիացուցիր .
Ուրիշ կերպ տեսակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Դէմքըդ հըրաշալի , անձըդ պատուելի ,
Վերնոցն ախորժելի , սըրբոց սիրելի :

Սերովբէ հողեղէն , ո՛վ հիանալի ,
Մարմնով հըրեշտակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Հոգւոյն Սըրբոյ տաճար և բընակարան ,
Տիեզերաց զըշտոյ , երկնից ես իշխան :

Խաւարապատ սըրտիս քաղաքին վըրան՝
Պայծառ արեգակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Անմարմնոց դասերէն շատ վեր բարձրացար ,
Գովքըդ հըռչակելէն ո՛վ կ'ըլլայ բէհզար :

Քեզի մըտածելէն հէջ չեմ կըշտանար ,
Ի՞նչպէս անուշակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Հըրեշտակներ քեզ կը պատուեն դասէ դաս ,
Ո՛վ նազելի , արդեօք ո՛ւր տեղ ժուռ կու գաս :

Ողորմութեամբդ ինձ պատահիս ըռաստ գաս ,
Նըւիրեալ կըտակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Բարեգործ ձեռքերդ ինձ համբուրել տուր դուն ,
Որ է ողորմութեան գանձերով լեցուն :

Ինձի պէս խըղճալի մեղաւորներուն՝

Մի միայն քամակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Սուրբ անունըդ հոգւուս վըրան է գըրուկ ,
Քանդի ծառադ եմ ես , մարմինս ալ է քուկ :

Չայնըդ անուշ քաղցրը , դու ինքըդ սիրուուկ ,
Տենչալի տատրակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Սիրալիբ կարօտով կ'յիչեմ անմոռաց ,
Այլ ինձի քով համբերութիւն չըմընաց :

Անըման գեղեցիկ՝ ըգքեղ սիրողաց ,
Մեղրածօր փեթակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Կ'աղաչեմ , կը խընդրեմ , թագուհի երկնից ,
Զիս ալ արա սըրբոց հետ ուրախակից :

Բերդ ու պարիսպ , պարծանք քըրիստոնէից ,
Բարձր աշտարակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Ես խիստ անտանելի ցաւերու տէր եմ ,
Վասն այսորիկ յոյսըս քեզ հաստատեր եմ :

Ի՞նչպէս խեղճութիւնըս դէմըդ չըբերեմ ,
Անճարից ճարակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Հիմայ ես հիւանդ եմ , ինձի բըժըշկէ ,
Հարէրէթը զըլիւէս սիրաբն կը զարկէ :

Աղբատ ախտաժեւտիս դեղը դու զըրկէ ,
Բըժիշկ անըստակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Ղունկիանոսն եմ , կ'այրիմ՝ դէմըդ տեսնելոյ ,
Հոգիս պատրաստեր եմ քեզ ընծայելոյ :

Զուր ցուրտ մանրածաւալ՝ սըրտիս պասքելոյ ,
Դեղթափ օշարակ ես , սուրբ Աստուածածին :

Բ

Յանկալի ես սերովբէից , Մարիամ ,
Ես ի՞նչպէս չըբաշեմ կարօտ քո տեսուն :

Անըման ես ՚ի մէջ կանանց կուսանաց ,
Դէմքըդ լուսազարդեալ , գեղեցիկ , սիրուն :

Քեզ նըման գեղեցիկ չ'ըլլար հըրեշտակ ,
Գըլուխ սըրբունաց ես պայծառ անգին ալ :

Արդարք դէմըդ կեցած մէկ մէկ արեգակ ,
Կը փայլին կուսանք ալ կերպ կերպ գունըզգուն :

Սապըս կըտրաւ , զի եմ քեզ սիրահարուած ,
Թահ պըղտըկուց ինքըս Կուսիդ նըւիրուած :

Բըռնըւած եմ՝ մարմնոյ բանտի մէջ զըրուած ,
Շուտով աղատութիւն մը տուր աս գերուն :

Խեղքս առերես, մոռնալ ըզբեղ անկար է,
Սահաթ մ'առաջ իմ խնդիրքըս կատարէ,
Տեսութեանը ջրով հըրդեհըս մարէ,
Կ'էրուիմ, չեմ դիմանայ քո սիրուդ հըրուն:

Ո՛վ հոգեոյս ցընծումը, երբ գըտնանք իրար,
Յօղ երկնային ես, վըշտացըս գովարար.
Բանն Սատուած յըղացար, կուսութեամբ ծընար,
Մայր եղար դու Յիսուս փըրկիչ՝ մեր տիրուն:

Պարծանք ազգի մարդկան, փարատիչ վըշտաց,
Յոյս փըրկութեան, անմահութեան դեղ կենաց.
Զըւարթ քաղցըր դիմօք՝ դարձիր յիս հայեաց,
Մաքրաղարդեա զիս նըմանցուր սըրբերուն:

Վերցուր ծանըր ծանըր մեղքերուս բեռը,
Դիր վըրաս քո շընորհաբաշխ սուրբ ձեռը.
Դարձուր իմ սաստկասառ սըրտիս ճըմեռը,
Հոտաւէտ ծաղկունքով՝ անուշիկ դարուն:

Քեզ հարամ է, ըսին, հարցուցի նէ ո՛ւմ,
Սոս աշխարհիս զըւարճութիւն կերուխում.
Զիւնքի կարօտովդ եմ, նարդոս ու քըրքում.
Հոգով մըտմըտուքով չի գար աչքըս քուն:

Եղիր ինձ յարածամ նախապահող դեղ.
Ի մէջ արքայութեան հըրճուինք միատեղ.
Զիարդ չը կարօտիմ, ո՛վ չըքնաղազեղ,
Ծառ անմահ սըտդուն ես քաղցըր բերքերուն:

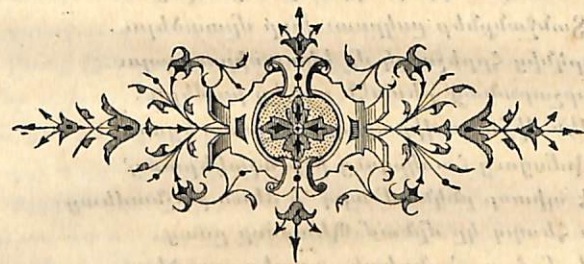
Մարդ թաղաւորութեան բարձր աստիճանի
Հասնելէն՝ մեծ փառք է՝ ծառադ անուանի.
Սն փախտն աշխարհ ինձի կու տայ երանի՝
Թէ որ թափէի ես քեզ համար արուն:

Տես, հալեցայ ու մաշեցայ տէրտուլըդ,
Ի՞նչպէս խընտամ՝ որ չեմ գըտուեր քո քովըդ.
Սնմահական քաղցըր անուշ հոտովըդ,
Ե՛կ, մօտեցիր աս խըղճալի եղկելուն:

Թէ և էօրս եմ եղեր՝ տոկալ տանջանաց,
Քո սիրուդ պողպատը յիս բոց բորբոքեաց.
Ինձ սղորմիլ զըթալ, սուրբ Կոյս, քեզ մընաց,
Խըղճա, մըխիթարէ, լըսէ լացըս դուն:

Խեղճերուն կը հասնիս լի բարիներով,
Կարօտըդ կը քաշեմ շատ տարիներով.

Անեղձանելի խաս ոսկի գըրերով
Սուրբ անունդ ըլլայ միշտ իմ սըրտիս գըրքուն:
Պահէ սիրտըս հոգիս՝ մաքուր, անարատ,
Աշխարհէս անվըտանգ եղնամ ու աղատ.
Ո՛ւմ ընկնամ աղաչեմ, ո՛ւմ անեմ ֆիրեատ.
Քեզնով պիտոր հասնիմ երջանիկ բարուն:
Հըրածարիլ մեղաց, վատ խոյքը թորկել,
Վիշտ, նեղութիւն սիրով ընդունիլ գըրկել,
Քեզ ընկնալ ճար գըտնալ ու անձը փըրկել,
Հոգին սուրբ էր՝ Ղունկիանոսին տըւեց տուն:

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆՔ

ՏԵՍՏԱՆ

ՅԻՍՈՒՍԻ ԶԱՐԶԱՐԱՆԱՅ ՎՐԱՅ

Մեր Փրկչին ցուալի չարչարանքներուն
 Ժամանակն որ հասաւ, թիւն որ լրացաւ,
 Իրեններովը շուտ ելաւ զիշերանց՝
 Զիթենեաց լեռը ու կեդրոն ձորն անցաւ:
 Յակոբոս, Յովհաննէս, Պետրոս հետ իրան
 Աւաւ, մըտաւ Գեթսեմանի մէկ պահչան.
 Բերինքսիվար ընկաւ, աղօթեց երկան.
 Սաստիկ նեղութենէն արուն քրտնեցաւ:
 Ըսաց մեռնիլ մարդկանց փրկութեան համար՝
 Հոգիս յօծար է, բայց մարմինըս տըկար.
 Ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս դու, Հայր.
 Ստուծոյ սուրբ կամքին հընադանդեցաւ:
 Տանջանքներ ըսկըսաւ խոր մըտածելու.
 Յերկնից հըրեշտակ մը եկաւ սիրտ տալու.
 Զարչարանաց քեանէն տըւեց խըմելու.
 Ամէն վիշտ ու վերաց պատրաստընեցաւ:
 Խմացուց հասկըցուց իւր աշակերտաց՝
 Թէ պիտոր ընկնամ արդ ՚ի ձեռս թըշնամեաց:
 Ես հետըդ կը մընամ Պետրոսը ըսաց,
 Թէ մահ ալ հանդիպի. ասպէս պարծեցաւ:
 Հաւաստուն, ո՛վ դու Պետրոս, հասկընաս,
 Որ իրեք անգամ զիս պիտոր ուրանաս:
 Ահա եկան հասան, իմաց տըւեց աս,
 Գընաց գալողներուն զիմաւորուեցաւ:
 Մէյ մ'ալ տեսնաս պըրծաւ որդին կորըստեան,
 Բըռնող զինուորներով, ջահերով եկան.
 Ողջ եղիր, վարդապետ, ըսելով Յուդան,
 Համբուրելու Մեսիային մօտեցաւ:
 Տես մէկ անհուն գըթութիւնը Յիսուսիս.
 Ըսաց. Յուդա, համբուրելով մատենս զիս.

Ըսել կ'ուզէր՝ զողջում արա, դարձ առ իս.
 Այլ թըմրածը աս խօսքէն չըզարթեցաւ:
 Ո՛վ չար ագահ դու, որ Տէրըդ ծախեցիր,
 Երսուն արծաթի գին անձախ կըտրեցիր,
 Դըժոխք Սաղայէլին միւժտէ հասուցիր.
 Տարտարոսին դըռուիքը քեզ բացուեցաւ:
 Համարձակ կայնեցաւ Տէրըն գէմերնին,
 Սուսերօք և բըրօք, որք եկեր էին.
 Յիսուս Նազովրեցին կ'ուզենք կը, ըսին.
 Ես եմ, ըսաց. ժողովքն ամէն սոսկացաւ:
 Աս խօսքս իրեք անգամ Յիսուս հետ ըզհետ՝
 Հարցեց, թէ Ո՛վ կ'ուզէք. գընացին յետ յետ,
 Զարկընեցան գետին, չար մատնիչն ալ հետ.
 Ամբոխն իրար անցաւ, խիստ չըփոթեցաւ:
 Թոյլ տըւաւ՝ որ եկան զինքը բըռնեցին.
 Յայնժամ չըդիմացաւ սիրտը Պետրոսին,
 Զարկաւ սաղ ախանջը թըռուց Մաղքոսին.
 Քըրիստոս շուտ բըժըշկելու փութացաւ:
 Նախ քահանայապետ Աննայի տտրան.
 Քըննեց քարոզութեան դորձքերուն վըրան.
 Կոտրելու ձեռքովը՝ մէկ անգութ ծառան՝
 Ապտակաւ զարնելու համարձակեցաւ:
 Ըսաց Յիսուս. Ինձի ինչո՞ւ կը զարնես,
 Ինչ սըխալ, ինչ ծուռ, վատ բան խօսեցայ ես:
 Ես դու ինչ համարձակ կը պատասխանես:
 Ետը կայիափայի քով զըրկընեցաւ:
 Քահանայք, կարգացողք ժողովեր էին՝
 Որ աս դատաստանը հոն տեղ տեսնէին.
 Զըրցեցուցին. երկու սուտ վըկայք կային.
 Պատասխան չըտըւեց Յիսուս, լուռ կեցաւ:
 Քահանայապետը եհարց վերըստին,
 Երգմամբ ահաւոր սուրբ անուան Արարչին,
 Թէ Դու Քըրիստոսն ես, Աստուծոյ որդին,
 Որ աշխարհք զըրկելու ինքըն խոստացաւ:
 Ես եմ, ըսաց, ինչպէս դու վըկայեցիր.
 Վերջին դատաստանին դառնալուս յերկիր՝
 Աստուածային փառքով պիտի գամ, գիտցիր:
 Երբ որ լըսեց չարազգեացըն՝ կատղեցաւ.
 Իւր վըրայի լաթը քաշեց պատըռտեց,

Իբրը թէ սոսկալի հայհոյանք լըսեց։
Ինչպէս կ'երևայ ձեզ, բազմութեան հարցեց։
Մահապարտ է, ըսին. մեռնիլ վըճուեցաւ։

Ըսկըսան Յիսուսի նախատեւ, դարնել,
Քամահրել, անարգել, երեսը թըքնել,
Ոմանք այ գըլուխը ծածկել, ծաղր ընել։
Մէկ ցաւալի աստարէզ մը բացուեցաւ։

Կարծես գայլը թափեցան 'ի վերայ գառին,
Գաղանի պէս հասեր կը բըզըքտէին։
Դու ալ աշակերտն ես, Պետրոսի հարցին,
Որ եկած էր ան տեղ. յահէն ուրացաւ։

Չեմ ճանչնայ ան մարդը, նըզովէր, կ'ըսէր։
Հաւն երիցըս կանչեց՝ երբ աս կը խօսէր։
Յիսուս ալ ան վախտը տանջանաց մէջ էր,
Գըլուխ վերցուց դէպ 'ի իրեն նայեցաւ։

Աս նայուածքով Պետրոսի որ միտքն ընկաւ
Սուքուց ըսածը՝ չուտ մ'իրեն եկաւ,
Ձըգեց անկից թէզափոյթ մը դուրս ելաւ,
Լացեց, ողբաց, ու խիստ սաստիկ զըզկացաւ։

Հինգշաբթի գիշերն յետ Յիսուս տանջելէն,
Ուրբաթ օրը կանուխ ժողուեցան նորէն։
Քահանաներէն ու կարգացողներէն՝
Շուտով մեռցընելու խօսքը կապուեցաւ։

Ան ատեն Յուդան ալ երբ որ աս տեսաւ,
Դատաւարտուն պիտոր, 'ի զըզջում եկաւ։
Մեղայ ես, արդարը մատնեցի, ըսաւ։
Յուսահատութենէն գընաց կախուեցաւ։

Տարան Պիղատոսի առջև հանեցին,
Ձըրպարտութիւն, կերպ կերպ սըտեր զըրցեցին։
Ես արբայ եմ, կ'ըսէ. հարկը կայսերին
Ձի թողուր տանք, մեր վըրայ որ դըրուեցաւ։

Ագգերնիս կործանէ, կը մոլըրցընէ,
Կ'ուզէ հէօքմին տակը ամէնքն անցընէ,
Իւր՝ մարգարէ թագաւոր կը ցըցընէ,
Շատ անձինքներ ասոր աշակերտեցաւ։

Անի ալ Յիսուսի առանձին կանչեց,
Դու Հըրէից թագաւորն ես մի, հարցեց։
Ան ալ այս կերպ խոհեմ պատասխան տըւեց։
Իրաւ է, իմ վըրայ ինչպէս յիշուեցաւ։

Բայց թագաւոր աս աշխարհի վըրայ չեմ,
Եկեր ճըշմարտութիւնը կը քարոզեմ։
Անիկայ չար Հըրէից՝ վատ, անխոհեմ՝
Նախանձութիւնները լաւ մը հասկըցաւ։

Տարաւ նորէն անոնց դէմերնին հանեց,
Ըսաց. Ձեր աղգը՝ սուտ դատարկ զըրպարտեց,
Մեռնելու սուչ չունի, հոգը շատ կըրեց։
Սակայն անոնց չար սըրտերնին քարացաւ։

Սաստիկ կատղած՝ նորանոր բան ըսկըսան,
Ձըրպարտութիւն անթիւ, դանդաղ դանաղան։
Յիսուս ամենեկին չէր տայ պատասխան,
Ինչուան որ թահ Պիղատոս ալ զարմացաւ։

Գալիլիա քաղաքէն ըլլալուն համար,
Հերովդեսի իշխանութեանը կ'իյնար։
Քովը զըրկըւեցաւ, որ նա կը ցանկար՝
Մէյ մը տեսնաւ. տեսաւ, շատ ուրախացաւ։

Հըրաշք մի ալ իրեն ցըցընել ուզեց,
Հետաքըրըրութեամբ շատ բաներ հարցեց։
Երբ որ խօսք մը ամենեկին չըլըսեց,
Խայտառակել, ծաղըր ընել կամեցաւ։

Ճերմակ լաթ մը բերեց այսու պատճառաւ,
Վըրան ձըգեց իբրը արքունի հալաւ։
Թէքրար Պիղատոսի դարձընել տըւաւ։
Դատաստանը կըտրել անոր յանձնեցաւ։

Պիղատոս ալ անոնց զըրցեցաւ յայտնի,
Թէ մահուան վընտս մը աս մարդը չունի,
Ուրեմն մէկ քիչ մը մենք պատժենք անի,
Թողունք երթայ. ազատելու ջանացաւ։

Յայնժամ մարդասպան մ'ալ հէպան էր դըրուած վար,
Բարարբա անընով, անիրաւ, խիստ չար։
Չատկին բանտեալ մը խալըսել օրէնք կար։
Ասոր վըրայ դատաւորը յուսացաւ։

Աս Յիսուս ըսածնիդ ազատենք, ըսաց,
Ան գաղանաբարոյ հակառակորդաց։
Չես բարեկամ կայսեր, ըսին, թողուս բաց։
Ճար չըկըրցաւ գըտնալ՝ որ կողմն որ դարձաւ։

Խաչ հան ըզգա, կանչըռտեցին մէկ բերան,
Յիսուս մեռնի թող, ազատի Բարաբրան։
Արունը մեր վըրան, մեր որդւոց վըրան։

Պիղատոսն ալ առաւ ջուր, լըւացուեցաւ:

Անպարտ եմ, ըսաց, արդարուն յարընէն,

Ինչ չար ըրաւ որ դուք ունիք նախանձ, քէն:

Վերցուր, վերցուր, կ'ըսենք, վերցուր մեր միջէն:

Մէկ աղմուկ մը պըրծաւ, աղաղակ վերցաւ:

Ո՛վ Յիսուս սիրելի, արդեօք ինչ ըրիր:

Ա՛ս էր քո յանցանքդ՝ մեռեալք յարուցիր,

Կոյրք լուսաւորեցիր, կաղք քաղցուցիր,

Քեզնով Աստուած արքայութիւն խոստացաւ:

Եա չէ՛ նէ կոխեցիր գըլուխը դիւաց,

Արժան համարուեցար ծեծ նախատանաց:

Տանջել տալու՝ յանձնել անգութ զինուորաց

Պիղատոս ահամայ բըռնադատեցաւ:

Մերկացուցին, մէռմէն սեանը կապեցին.

Նախ հաստ զինճիրներով՝ սաստիկ ծեծեցին.

Ետքը բարակ զամէկներով ճաղեցին.

Կըտըրտեցաւ միսն՝ ոսկըրէն դատուեցաւ:

Ո՛հ, աս ինչ հալի մէջ ես՝ արդարդ անմեղ.

Ո՛ր քարասիրտ՝ չըլայ տեսնողը մէկ հեղ.

Փուշ պըսակ գըլուխը դըրին թագի տեղ,

Թափանցեց թա՛հ գագաթ, ըղեղ ծակուեցաւ:

Ծաղրի համար վըրան կարմիր լաթ ձըգին,

Չեռքը եղէգ՝ իբրը գաւաղան տըրին.

Կը զարնէին զըլխուն, ապտակ երեսին:

Չարութիւննին ինչուան երկինք բարձրացաւ:

Ծունկ չոքած կ'ըսէին խօսքեր ծաղրալից,

Ողջ լեր, սղջ լեր, ո՛վ թագաւոր Հըրէից.

Իմաստութիւնն Աստուծոյ և տէրն երկնից՝

Սուտ մարգարէ, սուտ թագաւոր ըսուեցաւ:

Լըցուած էին անկարգ անիրաւ վարքով.

Պիղատոսն Յիսուսը բերեց անոնց քով,

Ողորմելի գէմքով, խեղճ կերպարանքով.

Տեսան նէ՛ օ՛խ, ըսին. մարդ չըխըղճացաւ:

Նորէն կանչըւտեցին. Դու՝ ատ խաչ հանէ,

Ինքն Աստուծոյ որդիի տեղ կը դընէ,

Ձի այսպիսի մարդը մահուան արժան է.

Պիղատոսն որ լըսեց՝ սոսկաց վախեցաւ:

Հարցեց Յիսուսի թէ ուսկից եկած ես,

Ո՛վ ես դու, ինչո՞ւ իմ հետըս խօսիլ չես.

Չես մի գիտեր՝ ունիմ իշխանութիւն ես՝

Ազատել, խաչ հանել. շատ բան զըրցեցաւ:

Յիսուս ըսաւ. Իմ վըրաս ով իշխնար՝

Դու ալ իշխանութիւն չէիր ունենար,

Թէ որ Վերէն քեզի տըրած չըլինար.

Ով մատնեց զիս՝ նա մեծ յանցաւորուեցաւ:

Պիղատոսի խիղճը աւելի զարկաւ.

Մեռնի ատի, մեռնի, կ'ըսէին, հարկաւ.

Երբ որ այլ մէկ ուրիշ ճար մ'որ չըզըտաւ,

Ուրբաթ օրն իշամին դէլէմ շարժեցաւ:

Պասքայի սօնին էր՝ կէսաւուր ատեն,

Տանին ուղածնուն պէս Յիսուս խաչ հանին,

Ու Յեսու Բարաբբա գողը աղատեն.

Այսպէս գահիճներուն ձեռքը տըրեցաւ:

Անոնք այ միջերնին առին բըռնեցին,

Վըրայէն ան կարմիր լաթը հանեցին,

Իրեն ըղգեստները նորէն հաղցուցին.

Չորս կողմանէն զինուորները շարուեցաւ:

Եարա ուսին գըրին խաչ մը ծանրական,

Դէպ Գողգոթայ լեռը տանիլ ըսկըսան.

Էրիկ մարդ, կընիկ մարդ ետեւ լըցուան,

Սաղէն սօլէն՝ շատ բաղմութիւն թափեցաւ:

Վերոնիքան տեսածին պէս դէմ վաղեց,

Չինուորներուն միջէն աներկիւղ քալեց.

Յիսուսի երեսէն բըրտինքն որ սըրբեց՝

Սուրբ պատկերը դաստառակին քաշուեցաւ:

Ա՛խ, ան ժամանակը ես հանգիպէի,

Ոչ դաստառակ, այլ հոգովըս սըրբէի,

Որ սըրտիս մէջ պայծառ դէմքը կըրէի.

Իմ անձըս ատ բախտին սաստիկ բաղձացաւ:

Երիցս անգամ ընկաւ խաչին ծանրութեամբ.

Կիւրենացի մը կար, Սիմոն էր անուամբ.

Բըռնեցին օգնելու զանի բըռնութեամբ.

Ահամայ մօտեցաւ ու խիստ ամբնջցաւ:

Քաղցուցին հանեցին լեռը աս հալով,

Գինի տըրին ըմպել՝ լեղի խառնելով.

Չուղեց խմել, զըզուեցաւ համն առնելով,

Քանզի չըրթունք, լեզու, բերան դառնացաւ:

Մերկ խաչին խաչելով երբ բարձրացուցին,

Տեսնողք՝ ցաւալի սիրտք՝ ողբալով լացին.
 Վէրքերը հեղեղաց սահանքներ բացին.
 Սուրբ արեանը վերջին կաթը քամուեցաւ:
 Կամեցան աւելի անարգանք մ'այ տալ.
 Մէկտեղ խաչ հանեցին երկու հատ գող ալ.
 Ահեակինը ըսաց. Հեռ քեզի մեզ ալ
 Փըրկէ՛ թէ դու ֆրիստոսն ես. գանգըտեցաւ:
 Միւսըն յանդիմանեց. ատ չարախօսին
 Օրինակը՝ եղաւ վերջ գատաստանին.
 Կորուստ գընաց հոգին ձախակողմանին.
 Աջակողման բարեբախտը փրկուեցաւ:
 Յիսուս խաչին վըրայ թէւերն որ բացեց,
 Նախ իւր խաչ հանողաց համար աղօթեց.
 Մարդկան աղգը ո՛րքան սիրելով սիրեց,
 Որ ատ անհուն սիրուն՝ իմ միտքս հիացաւ:
 Պիղատոսը շինեց տախտըկէ եաֆտայ,
 Իպրէթի ալէմ՝ թող ամէն մարդ կարդայ.
 Յիսուս Նազովրեցի Հըրէից Աբբայ.
 Աս էր սուչը. իրեք լեզուով գըրուեցաւ:
 Լաթերը փոյթ ընդ փոյթ զինուորք ժողվեցին,
 Միջներին չորս բաժին էրին՝ բաժնեցին.
 Տեսան նէ մեղքըցան՝ չըկըտըտեցին
 Հիւսուած կապան, վըրան վիճակ ձրգուեցաւ:
 Բայց Հըրէից կարդացողաց հիմայ դանք.
 Եկեր՝ կը թափէին հազար հայհոյանք.
 Կ'ըսէին. Վար իջիր խաչէն՝ հաւատանք.
 Տեսնէք, զայլս ապրեցուց, իրեն չըկըբցաւ:
 Արդ ո՛վ երթայ՝ սուրբ Կոյս Մարիամու գիմաց,
 Ո՛վ կարող է խօսիլ հետը առանց լաց.
 Ինչ որ ալ կերպով մը տըւին նէ իմաց՝
 Յատրեց լըսածին պէս, թըռաւ, սըլացաւ:
 Երբ հեռըւանց խաչին բեւեռուած տեսաւ,
 Ատի իմ միածին որդիս է, ըսաւ.
 Ինչուան վաղեց խաչին ներքեւ հասաւ՝
 Ուշքը վերցաւ, խեղը անցաւ, մարեցաւ:
 Ո՛վ Աստուած, աս ինչ կերպ ցաւալի գիպուած.
 Յիսուս ետրա՝ փարա՝ սուրբ խաչին պըրկած,
 Կոյս մայրը ուշաթափ գետինն է ընկած.
 Քովիններուն ձեռքը ոտըը չաչմեցաւ:

Հիմայ որին հասնին, որին ցաւակցին.
 Մէկը տանջուի կը 'ի վերայ խաչին,
 Միւսն յերկիր վըռուած. հասան, վերցուցին.
 Իբրը մեռած՝ չունչ ու ձէնը կըտրեցաւ:
 Հէլէ ճորով ուշքը երբ վըրան բերեց՝
 Որդուն վէրքերը իւր սիրտը գումարեց.
 Կարծես նոր արտասուաց ամպ մը պաշարեց,
 Սուրբ աչքերէն անձրև ցումամբ ցողացաւ:
 Յիսուս՝ մօրը ըսաւ, տեսաւ նէ լալով.
 Ա՛ռ քո որդին. Յովհաննէսը ցըցնելով.
 Յովհաննու ալ. Աս է մայրըդ, յանձնելով.
 Մարիամու սիրտն ես առաւել խոցուեցաւ:
 Աս տեսիլքը չըհեռանայ աչքերէս.
 Վեց ժամն որ լըմընցաւ, օրն ալ իբրը կէս,
 Այսչափ խաչին վըրայ բեւեռուելուն պէս,
 Արեւը խաւարցաւ աշխարհը մըթընցաւ:
 Ո՛վ հըրեշտակը, ո՛վ սերովբէք, բերովբէք,
 Չեր Տէրն աս հալին մէջ տըրտմեր տըխրեր էք.
 Ա՛լ ինչ կեցեր, ա՛լ ինչպէս կը համբերէք.
 Երկինք դողաց, բոլոր երկիր սարսեցաւ:
 Ժամն ալ գացեր՝ լըման ըննին էր հասեր:
 Ամուր ձէնով կանչեց, աչեց դէպ 'ի վեր.
 Աստուած իմ, Աստուած իմ, ընդէր դիս թողեր.
 Մըխիթարանք օգնական մը չունեցաւ:
 Ծարաւի եմ, ըսաց, մէկ ջուր մը ուղեց.
 Մի ոմն ըսպունքը քացախը թաթախեց.
 Եղէգով երկընցուց բերանն որ տըւեց՝
 Ըսաց Յիսուս. Ա՛յլ ամէն բան լըմընցաւ:
 Հայր, ձեռքըդ կ'աւանդեմ, կանչելով ուժգին՝
 Գըլուխը վար ձըռեց, տըւաւ սուրբ հոգին:
 Ան առենը վարագուրը տաճարին՝
 Գըլխէ գըլուխ վերէն 'ի վար ճեղքեցաւ:
 Ժած ելաւ, ապառաժ քարեր պատուեցան,
 Բաղում սրբոց գերեզմաններ բացուեցան.
 Շատ արդարք սաղման, շատ մարդկանց երեցան.
 Երուսաղէմ սուրբ քաղաքը ցընծացաւ:
 Հաստատուեցաւ յարութիւնը Յիսուսին.
 Մարդիկ ամէնք աս հըրաշքներն որ տեսին,
 Իրաւ սա Աստուծոյ որդի էր, ըսին.

Կուրծքերնին դարնելով՝ ժողովքն ետ դարձաւ:

Ձինուոր մըն ալ հասաւ ցասմամբ իբրը հուր՝

Կողը խոցեց տիգաւ թէմրէն սայրասուր:

Իսկոյն վաղվաղակի ել արիւն և ջուր,

Մեզ կենսատու յորդ աղբիւր մը բըխեցաւ:

Եկան սուրբ մարմինը խաչէն իջուցին,

Նոր փորած գերեզման դըրին կընքեցին.

Չորս կողմանէն պահապաններ կացուցին,

Ըզուշուրթեամբ պահել հըրամայուեցաւ:

Արագ ըզգաստութեամբ ըսպասողը շարուան.

Երբ որ կէսն անցեր էր չաբաթ գիշերուան,

Գետնաշարժ մը եղաւ մօտ առաւօտուան,

Արև Քրիստոս ճառագայթներ ցոլացաւ:

Այս լուսէն պահապանը գետին թափեցան.

Սնիրաւ կարգացողը երբ որ իմացան,

Չէն հանեցին՝ թէ աշկերանին գողացան.

Աս սուտ խօսքըս Հըրէկց մէջ սրփռեցաւ:

Սաղայէլ թըշնամուն թիկունքը բեկաւ,

Կ'ողբայ, կը չարչարի իւր արբանեկաւ.

Տըկարնիս զօրացուց մեծ յաղթանակաւ,

Ինքըն Քրիստոս փառօք յերկինք համբարձաւ:

Անհուն սէրն որ ցըցուց հողածին մարդկան՝

Ոչ խելքի կը հաւքի, ոչ ունի սահման.

Մեզ հըզօր բարեխօս մէջ արքայութեան,

Հայր Աստուծոյ աջակողմը կայնեցաւ:

Քեզ հաւատացեալքնիս, Յիսուս, տէ՛ միտք բեր,

Դու ես Փրկիչըն մեր, դու ես տէրըն մեր.

Ճըխացուց սրբտերնիս, չըթողուց աւեր,

Մարդասիրութիւնդ որ պայծառ փայլեցաւ:

Փրկիչիդ որ ես կ'աչեմ՝ տաստիկ կ'ամրջնամ,

Գարշելի մեղքերըս ես ինչպէս չըլամ.

Ներէ ինձի, հըրամայէ՛ առ քեզ գամ,

Ձի պանդըխտութիւնըս շատ երկարեցաւ:

Տեսութեանդ ծարաւի եմ անպատում,

Ձի խնտար աս մասին՝ երեսս է տըրտում.

Կարօտդ ձեզեր է ներքըս որոտում,

Չեմ դիմանայ, սիրտըս ցաւօք լըցուեցաւ:

Նեղեալս յարքայութիւն հասու, հանգչեցու,

Երանելեաց հետ միասին ցընծացու.

Ղուկիանոսը զըւարթ դէմքիդ մայլեցու,

Ձիւնքի անգին արընովդ գընուեցաւ:

Մ Ա Ղ Թ Ա Ն Ք Ա Ռ Յ Ի Ս Ո Ւ Ս

Ա. Ի Լ Ա Հ Ի Ք

Կէնէ անձըս խիստ է տըրտում, զիս կը նեղէ, Փրկիչ իմ,

Տըխուր դէմքըս տես, խընտացու, քաղցըր մըխիթարիչ իմ.

Քանզի, ո՛վ Տէր, չէք ոք այլ յոյս և ապաւէն բաց ՚ի քէն.

Վըշտաց ծովով կ'ալէկոծիմ, եկ փրկի՛ աղատիչ իմ:

Արդարոց, սըրբոց ողորմիս, կեցուցանես՝ ոչ մեծ է,

Ձի արժան են ողորմութեան. մեղաւորիս հոգ ածէ.

Ըսքանչացո՛ գըթութիւնդ, աղքատը քեզ թողուած է,

Սնկիւուն դու ես ձեռընտու, Յիսուս սէր իմ, օգնիչ իմ:

Աշխարհային սէրը սըրտէս հանէ, հեռացու՛ մարէ,

Հոգիս լաւ վաբքով ծաղկեցու, չընորհքներով դարդարէ.

Իմ փափաքըս, իմ կարօտըս, վառուելըս քեզ համար է.

Մըթով, սըգով կեանքըս անցաւ, բարեբար արարիչ իմ:

Ղուկիանոսին գութըդ չարժէ, չարչարանացըդ պատիւ,

Վէրքերըս սըղլամիչ կ'ըլլան, ցաւերս են շատ և անթիւ.

Դարձո՛ւ լացըս յուրախութիւն, զիչերըս փոխարկէ տիւ,

Յարքայութեան մէջ հանգչեցու նեղեալըս, անդորրիչ իմ:

Բ

Չես մի սոսկայ, չես մի դողայ, թըշուառ անձն իմ աներես,

Որ ձեռքովդ արքայութեան դուռը վըրագ փակեր ես.

Միտքըդ կուրցուց, կամքըդ թիւրեց թշնամին չար. մեղքերըդ

Չեաքէ՛ ձեզէ. ցանկալեացըդ կինէ ետեն ընկեր ես:

Անճառելի վարձքէդ ու բաղձալի ժառանգէ՛ք եղար,

Քըրիստոսի երջանիկ եղբայրութենէ՛ք խորթացար.

Որդիական պատիւդ ո՛ւր է, մէկ մըտածէ, խելագար,

Կամաւ ըզքիդ ՚ի քաղցը Հօրէն երկնաւորէն զըրկեր ես:

Մահուան քընէն ըզգաստացիր, զարթէ, հերիք քընանաս,

Այս վարքովդ սըրբոց փառքէն ամենեւին չունիս մաս.

Կու լայ երկինք, կ'ողջայ երկիր քու վերագ, իսկ դու ոչ լաս,
Դժոխաց մի կը ըստեսես, ինչո՞ւ անդեղ կեցեր ես:

Ղուկիանէ, քանի Յիսուս ողորմութեան յաթոռն է,
Զըղջա, շուտ կ'ընդունի մեղագ, քեզ արդարոց կը խառնէ.
Հառաչանքով ընկի ոտքը, զինքը սիրով տէ բըռնէ,
Թափէ աչքիդ արտասուքը, այլ ո՞ր աւուր պահեր ես:

Գ

Ողորմեա ինձ, ո՞վ կուսածին Յիսուս, փրկիչ աշխարհի,
Մեղք հարուած վէրքերս է հին, Յիսուս փրկիչ աշխարհի.
Գըթա, խըղճա, միտքդ բեր մէկ՝ որ թափեցիր ինձ համար
Քըրքմատեսակ արիւնդ անդին, Յիսուս փրկիչ աշխարհի:

Դու մարդասէր բարերարդ իմ, 'ի քեզ մընաց միայն յոյս,
Մահուան քնով չըքընանամ, տուր աչքերուս սլայծառ լոյս.
Զըւարճութիւնն ու հրճուանքը՝ այս սուտ ունայն կենցաղոյս
Ուժէ կարեքէս թափեցին, Յիսուս փրկիչ աշխարհի:

Դժոխաց երկիւղ՝ հոգւոյ խիստ առողջարար դեղ է,
Թէզ կը հասնի, մի ուշ կարծեր, մահ դատաստան մէկտեղ է.
Արքայութեան մըտածմունքը քաղցր անուշ համեղ է,
Սիրտըս հոգիս մայրեցուցին, Յիսուս փրկիչ աշխարհի:

Հըրամայէ Ղուկիանոսին՝ դայ հըզօրիդ մօտենայ,
Ըլլայ ապահով ամէն կերպ, ահ ու սասանք չունենայ.
Կը բողբոմ, գանգատ կ'անեմ, աշխարհք, մարմին, սատանայ՝
Ինձի խաբելով խաբեցին, Յիսուս փրկիչ աշխարհի:

Դ

Քաղցր բարի Յիսուս իմ, գըթալու ժամանակն հասաւ,
Մարդասիրութիւնդ, Տէր, տեսնալու ժամանակն հասաւ.
Դու մեղքերըս մի յիշեր, մի, մի զիս ամաչեցըներ,
Կը դողամ, ահեղ ատենանդ գալու ժամանակն հասաւ:
Զունիմ բարեգործութիւն մը, կեանքըս մեղք անցուցի,
Կու լամ, կու լամ, զի դժոխաց վառուելու նիւթ գանձեցի.
Սուրբ Հայր Յովսէփ, Ֆրանչիսկոս, ո՞վ սուրբ Անտոն Փատուացի,
Իշտէ եկա՛ւ՝ բարեխօս ըլլալու ժամանակն հասաւ:

Ահ ու սասանքն ինձ առեր է, ինչպէս ես չըսարսափիմ,
Ստոյգ երախտեաց փոխարէն մէկ մաքուր վարք մը չունիմ.
Քեզնով, սուրբ Կոյս, ողորմած մայր, եթէ մաքրիմ սըրբըւիմ,
Սըրբերուն հետ յաւիտեան խընտալու ժամանակն հասաւ:

Վառուեր եմ խիստ փափաքեր եմ Յիսուսի կարօտովը,
Սրգ, սիրելիք, ձեզի կու տամ ետքի մընաք բարովը.
Սոկէ ետե ինձ յիշեցէք ձեր հաճոյ աղօթքովը,
Որ Ղուկիանոսն աշխարհքէս ելլալու ժամանակն հասաւ:

Ե

Յիսուս, տարակուսանքներէս լոյսն հանելու կարող ես,
Ընկեր եմ, չեմ կըրնայ ելլեր. վերցընելու կարող ես.
Ի՞նչ պըտըտեմ դուռը այլոց, ցաւոցըս ճար քեզնէն է.
Հոգեւոր մարմնաւոր պարտուց աղատելու կարող ես:

Յուցակ բըռնելով տէրտերըս ո՞վ կըրնայ անել գումար,
Յաւադար եմ, սըրտիս վըրայ վէրքեր ունիմ անհամար.
Բարերարս ես, իմ փրկիչս ես, ծառայելոյ քեզ համար՝
Զիս նորոգել, նորէն առողջ կեանք մը տալու կարող ես:

Մօտեցեր է ֆէյէկը ձեռք զարնել կեանքիս տիրէկին,
Զըլլամ ես նիւթ դըժոխաց անշիջանելի կըրակին.
Ես կը ցանկամ ան մարդարտին, պահուած դանձն ագարակին՝
Ինձ աղբատիս դէմն հանելու, զըտցընելու կարող ես:

Ղուկիանոսին, Քըրիստոս, աս միւժտէները տըրուած է,
Որ քեզ սիրողն՝ Հօրմէն սիրուի, յԱւտարան դըրուած է.
Զիք քո անկար, միայն կամէ, կամիլդէ կատարուած է.
Մեղքըս ներել, յարքայութիւն մըտցընելու կարող ես:

Զ. ՏԻՒՊԵԻԹՔ

Հոգւով, մըտքով, բոլոր սըրտով — Քեզ կը սիրեմ, անուշ Յիսուս
Սաստիկ բաղձանքով կարօտդ — Միշտ կը կըրեմ, անուշ Յիսուս:
Եկուր մէկ երեցիք ինձ այ, — Մարմինս, հոգիս, սիրտըս ցընծայ.
Ընդունէ, քեզ զինքըս ընծայ — Կը նըւիրեմ, անուշ Յիսուս:
Յանցանքներըս պաշխէ, ներէ, — Կեանքիս, անձիս՝ իշխէ, տիրէ.
Սուրբ անունդ վըրաս զըրէ. — Սիրտըս բերեմ, անուշ Յիսուս:
Տեսուդ խոցուած է լերդ ու թոք, — Բաց 'ի քէն ես չունիմ ոչ ոք.
Ղուկիանոս խեղճիս կըրէ հոգ, — Զի անտէր եմ, անուշ Յիսուս:

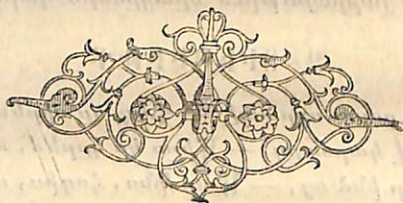
Է

Բարի Յիսուս, ողորմած Տէր, — Զառի ես աշխարհէս մէկ համ.
Արքայութեան արժանացո՞ւ, — Գըթա ինձի, էրա խընամ:
Կեանքըս տամ՝ սուրբ տեսըդ զընեմ, — Ա՛խ, հառաչանքներ կը հա-
Զօր ու զիշեր ողբեր կ'անեմ, — Հէրիք է կարօտով մընամ: [նեմ,

Ընկեր եմ քո սիրուդ փուռը, — Հագուր շնորհաց ոսկեհուռը,
 Դրախտին ըսքանչելի դուռը — Կարմիր արընովըս բանամ:
 Լեր դու միշտ Ղունկիանոսին քով, — Որ առ իս գայ աւետեաց հով:
 Պէտք է ինձ չարչարանքներով — Փոխիմ ասկից 'ի կեանքս գամ:

Ը

Տէր Յիսուս, չըգայ վերայէս՝ — Մեղաց զարչահոտութիւնը.
 Մի թողուր զիս թըմրեցընէ — Անդարթելի մահուան քունը:
 Կամքըս, սիրտըս մեղքէ դարձո, — Ըլլամ իսկոյն քեզի հաճոյ.
 Չըվըլչի, հըզօրդ ամրացո, — Հոգուս տանը շէնքին սունը:
 Երբ որ կ'յիչեմ մահ, դատաստան՝ — Ամէն յօգուանքըս թունտ կ'ել-
 Խօսուն հոգիս կ'ըլլայ անբան, — Ո՛հ, կը չըրջի դէմքիս գունը: [Լան,
 Աղաչանքըս, լացըս լըսես, — Տառապանքներէս ազատես.
 Ղունկիանոսին դու հասցընես — Անվըտանգ իւր բընիկ տունը:

Յ Ո Ր Դ Ո Ր Ա Կ Ա Ն Ք

Ա. ԱՃԷՄԻՓ

Փառք տանք Աստծոյ զըթութեանը հանապազ,
 Որ մեզի միշտ կը կերակրէ անըստակ,
 Ծայրակարմիր արեգակըն ծագելով,
 Աշխարհըս կը լուսաւորէ անըստակ:
 Գիւշերն այ լուսինը պայծառ փառիբլուն՝
 Կը պըտըտի հետ գունըզգուն աստղերուն.
 Երկնից երեսն է անպատում՝ զարդարուն,
 Մարդկանց ցընծում կը նըւիրէ անըստակ:
 Աղբիւր չայեր՝ ընծայ նըւէր շատ ունին,
 Սիրտ կը բանան ծառներ ծաղկունք նըռնենին,
 Անձրէն որ կը ցօղայ ցօլմամբ գետինին՝
 Հազար բարիքներ կը բերէ անըստակ:
 Ղունկիանոսը փառք կու տայ քեզ, բարերար.
 Բերանըս դիւիթ է, սըրտիկըս տէֆտար,
 Լեղուս այ զըրիչ եղեր է, անդադար
 Խօսք ու խըրատներ կը գըրէ անըստակ:

Բ

Ի՛նչ է անանց կեանքը, երջանկութիւնը՝
 Անճախ գիտունը, խելացիք խելը հասուցին,
 Չեռք քաշեցին մալէ, միւլքէ, յաշխարհէ,
 Փառքէ պատուէ զիրենք հըրաժարեցին:
 Ոմանք կենցաղոյս մէջ յիշուեցան յիմար,
 Ոմանք թողին ազգականք ու հար ու մար,
 Ոմանք այ մեծ սիրով Յիսուսի համար.
 Կերպ կերպ տանջանքներով արուն թափեցին:
 Աս կերպ որ խեղճութեան անձերը տըւին,
 Գըտան երանաւէտ մէկ կեանք մը անգին,

Հիմա յարքայութեան մէջը կը հըրճուին .

Ան նեղութիւնները անցան գընացին :

Մենք այ՛ որ եկեր ենք երթալու համար,
Շատ պատճառներ ունինք սըգալու համար,
Քաղցըր անանց կեանքին ջանալու համար,
Զեզ կ'յորդորէ Ղունկիանոս Կարնեցին :

Գ

Յիմարաց հետ մեղըր ուտելէն իսէ՛
Լաւ է մէկի մ' խեղացոց հետ քար կըրէ .
Իմաստունն է վարդի նըման բաղձալի,
Միշտ անորմէ անուշութիւն կը բուրէ :

Աս խօսքիս խըրատիս լաւ ականջըդ բաց,
Սուրբ գըրքով ալ Հոգին սուրբ կ'անէ իմաց,
Տըգէտը գիտունին ծառայ է, ըսաց,
Թէ և արքայ ըլլայ, աշխարհիս տիրէ :

Անմիտ տըխմար մարդուն ինչ բոսմ հիմի,
Կը փընտռէ, կը գըտնէ իրան պէս ումի,
Ինչուան չընըմանի՝ չընի խընամի .

Նըման ըղնըմանըն, կ'ըսեն, կը սիրէ :

Գըլուխ իմաստութեան՝ սուրբ երկիւղ Տեառն է,
ԶԱստուած՝ աստուածային օրէնքով բըռնէ,
Ղունկիանէ, սիրով քեզ ուրախ կ'առնէ,
Իւր գիմուղաց լոյսն հանելու սովոր է :

Դ. ՇԷՔԻՓ

Կարօտըս կը լըցուի, մէկ մ'երկինք բացուի,
Կ'այրիմ փափաքներով. ախ արքայութիւն .
Կընդրուկներ կը ցըրուի, խընկեր կը բուրուի,
Անուշիկ հոտերով. ախ արքայութիւն :

Ուրախ սըրբունաքներ, սիրուն կուսանքներ,
Կը չալուի քընարներ, նըւագարաններ .
Կ'երգեն հըրեշտակներ՝ տաղ, մեղեդիքներ
Քաղցրաշունչ ձէներով. ախ արքայութիւն :

Կան խիստ գեղեցիկներ, պայծառութիւններ,
Ում չի մայլեցըներ՝ աս կերպ տեսիլքներ .
Բացուեր է պարտէզներ, ծառներ, ծաղիլներ,
Խառ վարդունաքներով. ախ արքայութիւն :

Դէմքեր աննապարար՝ խեղքի են զարար,
Թէ սէրովբէ մը գար՝ գովելն էր անկար .
Ղունկիանոսն ապիկար, մէկ մ'աչքով տեսնար
Իւր զարդարանքներով, ախ արքայութիւն :

Ե. ՏԻԻՊԵԻԹ

Մի ճըկտիր բարձր աստիճանի, — Աշխարհ սուտ ու փուչ երազ է .
Սըւտաշ Աստուած, քէր զէնաթ — Զէվք, կարգալ՝ ասոնք գըրուած է :
Դարձեալ կըրկին քեզ տամ խըրատ — Ի նեղութեանցդ ըլլաս ազատ :
Միշտ աշխատէ, մ'աններ գանգատ, — Ղըսմէթ՝ խըղմէթին կապուած է :
Տես քեզ ինչ լաւ էօրնէկ տըւի — Զըղջա ու լաց, մեղքըդ քաւուի .
Զանացողը կը փըրկըի, — Շընորհք՝ խընդրողին արըրուած է :
Ղունկիանէ, կը ցանկանաս — Դըրախտին մէջ տեղ մ'ունենաս .
Ինչպէս պիտոր արժանանաս — Եթէ քո սէրըդ մարուած է :

Զ. ՔՕՌ ՕՂԼԻ ԵՂԱՆԱԿ

Աստծոյ արդար դատաստանին առջևը
Թըշնամիքը սըրտանց սիրողը կ'ապրի .
Վըրէժխընդիր չըլլալ վընաս տըւողին,
Անյիշաչարութեամբ ներողը կ'ապրի :
Պէտք է զէհիրին մէջ փէնդէհիր խառնել,
Թուլ չըտալ իւր կամքին, մաքրութեամբ բըռնել .
Փառք պատիւն աշխարհիս՝ ոտքի տակ առնել .
Ապըստամբ մարմընուն տիրողը կ'ապրի :
Կեանքերնուս դէստ էնող գալողը մահ է .
Սնհոգ ու համարձակ քալողին ահ է .
Ղունկիանոս, քեզ Փըրկէին հընազանդ պահէ .
Խաչն ումուզին առնող կըրողը կ'ապրի :

Է

Նեղութիւնն որ չարուի կու գայ մեր վըրայ,
Զեռք զարնենք քաջութեան, սիրտ կոտրելու չէ .
Համբերենք նէ վարձքեր կ'առնենք պըսակներ,
Յոյսերնիս Աստուծմէ հէջ կըտրելու չէ :
Ուրախ պէտք ենք՝ որքան կըրենք չարչարանք .
Հարկ ըլլայ նէ կեանքերնիս այ պիլէ տանք .
Մեզ անդին պահուած է մեծ մըխիթարանք,
Հանգիստ աս աշխարհի մէջ ըլլալու չէ :

Ի՞նչ հընար է՝ Աստուած մեզ մըտքէ հանէ .

Կըտորճութիւններու կեցեր սէյր կ'անէ .

Ուրեմն ասդիս լալ սըգալ արժան է ,

Խաչ կըրենք , պըզտիկ ու մեծ ընտրելու չէ :

Գութ ունի խիստ Յիսուս Փըրկիչ սիրելեաց ,

Պիտոր խառնէ զանոնք մէկ օր՝ երջանկաց .

Արդար զատաւորը՝ ոսկերք թըշնամեաց՝

Մի կարծեր , Ղունկիանոս , թէ մանտրելու չէ :

Ը

Աղօթքով հանապազ ըլլանք զինաղգեաց ,

Մեր քաջ զօրագըլխուն նըմանելու է .

Երբ կը պատերազմին մարմին ու աշխարհ՝

Աներկիւզ քաջութեամբ դէմ՝ դընելու է :

Վահան քաշենք սուրբ հաւատքնիս կուրծքերուս ,

Խաչ պայրադին տակէն չելլանք բընաւ դուրս .

Քըշենք կը փախցընենք ախոյեաններուս ,

Արթնութեամբ միշտ յաղթող գըտնուելու է :

Սն հըպարտ սատանան ձըգենք ամօթով ,

Զ'իշխէ գայ մօտենայ մեզ՝ զինուորաց քով .

Աստծոյ հաճոյ ըլլանք խոնարհութենով ,

Ամէն բարի գործքով զարդարուելու է :

Մեզ հետ , Ղունկիանոս , կըռտողք կը կորընչին ,

Որքան որ կ'ուզեն նէ՝ թող գան մտրտընչին .

Փառաւոր անուանը Յիսուսի Փըրկչին՝

Զարչարանքներ կըրել ու մեռնելու է :

Թ

Ճէնկն աշխարհիս թըշնամեացմէ մի վախեր ,

Մարտընչիր , հասիր , զարկ , թող գայ թուր թըրի .

Մըշտընջնաւոր է վարձը , ցընծումը ,

Նեղութիւնքն անցաւոր , քիչ , քանի մ' տարի :

Ախոյեաններուս դէմ՝ աներկիւզ քաշենք ,

Անթառամ պըսակը քաջութեամբ խրչենք ,

Որ զրախտը անճառ փառքեր վայելենք ,

Ըլլալու ենք աս մասին խիստ ժիր արի :

Որոգայթ կը լարէ սատանան խարդախ ,

Սակայն կինէ ունի մեղտէն շատ մեծ վախ .

Իմաստ կու գան հըրեշտակներ յերկնուց թախ ,

Կ'յաղթենք անոնց , կ'անենք մեք առ ու գերի :

Ղունկիանոս աս ճէնկը ֆէթ էնողներուն՝

Կը տըրուի անտըրտում՝ մեծ ուրախութիւն .

Սըքայութեան փառքն է անպատում՝ անհուն ,

Զի առնուի ոչ ղէլէմի , ոչ գըրի :

Ժ

Թըշնամեաց ֆէնտերը հասկընալու է ,

Որ հոգւոյ հէմ՝ մարմնոյ գործեն կը դարան .

Սշխարհ վըտանգալի , մարմինն ապըստամբ ,

Աս մէյտանին չարխաճին է սատանան :

Զնն կըրնայ էրեր մեզ՝ թէ ըլլան կըրակ ,

Հարկաւոր չէ մըտածմունքներ շատ բարակ .

Հաւատքը բերդ էրա՝ , յոյսը աշտարակ ,

Սէրը թուր , ջերմեռանդ աղօթքը վահան :

Սալ մի վախնար թէ սարսափ ճէնկ է բացուած ,

Յաղթողներուն թագ պըսակ կայ պատրաստած ,

Յիսուս զօրագըլխա քովերս է կեցած ,

Դիւանք դողան , կ'ըլլան թէզ հալածական :

Ինչպէս կըրակ մը տաս խոտերու գէղին ,

Խաչին զօրութեամբ չարք կը խորվին կիզին ,

Ղունկիանոս , համբերող , խաչը ումուղին՝

Խոնարհ պէտք է ըլլայ Աստուծոյ ծառան :

ԺԱ

Միշտ պատերազմ ու փորձանք է կեանք մարդոյ ,

Աստծոյ սէրը սիրտը գամողը կ'յաղթէ .

Հաւատոյ նախանձով խիստ վառուելու է ,

Զարչարանաց քեասէն խըմօղը կ'յաղթէ :

Մեր գէմը թըշնամիք ինչպէս դիմանան ,

Յիսուս հետերնիս է , խաչէն կը դողան .

Վըրայ վաղելու է առիւծի նըման .

Թուր վահան գէնքերով գիմողը կ'յաղթէ :

Ղունկիանոս , աշխարհըս անցաւոր , հէջ է .

Սնանց փառքին կեանքերնիս տանք՝ դեռ քիչ է .

Մարմինն որ զօրանայ՝ պօրան կը փըչէ .

Իւր արեան կաթիլը քամողը կ'յաղթէ :

ԺԲ. ՍԱՄԽԷԼ

Ո՛վ սիրտ, մի՛նկնիր ցանկութեան հետ, բաղձանքդ կատարել չ'ըլ-
ի՞նչ է ատ մեծ խորհուրդներդ. քեզ աշխարհի տիրել չ'ըլար: [լար.

Պաշտէ սոսկ քո տէր Աստուածը. ըստեղծուածքներ սիրել չ'ըլար.
Երկու հակառակ սէր սիրտդ ի միասին կըրել չ'ըլար:

Թէ ճըրագ մ'ալ վառած ունիս, անի փռչել մարել չ'ըլար.

Սիրելիէն՝ սիրեցեալին վատ լուր տանիլ բերել չ'ըլար:

Տըղայ մ' չըլայ օրոցքին մէջ՝ անոր ծիծ տալ, օրել չ'ըլար.

Առանց լացի, Ղունկիանէ, Սըրբունաց հետ պարել չ'ըլար:

ԺԳ. ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Քըրտամբ երեսաց քոց կերիցես, ընաց,

Մեր Տէրը մեզ տըւեց հրաման դատիլը.

Առաւել օգտաւոր կեցութիւն կենաց,

Խիստ գովելի է, պատուական՝ դատիլը:

Պէտք է մարդն ալ իրմէն խելք բանեցընէ,

Լաւ արհեստներու մէջ զինքը հընցընէ,

Զէնահաթին հետ միատեղ՝ կ'անցընէ

Թեւերն ոսկի խառ ապըրջան՝ դատիլը:

Բերեց կապեց զըսմէթն՝ Աստուած խըզմէթին,

Խայրէթին քով ի՞նչ կայ որ ըլլայ չէթին,

Թող մօտենայ հեղ մը չըպլախ անօթին

Տեսնէ ի՞նչ խէր ցըցնէ իրան դատիլը:

Առատ պարգևներով ապրուստը ճարել,

Սնալակաս հաւաքել՝ զըրսէն ներս կըրել,

Հազար բարիքներով կու տայ զարդարել

Պատուական, փառաւոր սեղան՝ դատիլը:

Շըռայլութեամբ վատտակդ ալ մի զայ էներ,

Եւ ոչ ժըլատութեամբ քո անձըդ զըրկեր.

Հարըստութեամբ բարձրացան շատ աղքըտներ,

Գանձի նըման երբ որ զըտան դատիլը:

Մէկ բանան ահանջին՝ լըսեն խըլերը,

Իրենց հալէն դանգատ էնող ծուլերը.

Ուսկի՞նք ըլլայ անգործներուն մալերը.

Հեռացուցեր են օգնական դատիլը:

Ո՛վ որ աշխատութեան սըրտով կը ջանայ,

Հէջ մէկ բանի մ' կարօտ է հտուած չի մընայ.

Մալ ու տէօվէթ գանձ ու պատիւ կը ստանայ,

Հէմ տէր կ'անէ բարի անուան դատիլը:

Ի՞նչպէս չըսեմ՝ աշխատութիւնն անգին է.

Խըղճահարը տառապանքէն կը հանէ,

Մեղամաղձէն աղատ՝ աս վարձքն ալ կ'անէ՝

Կ'ըլլայ անոր դեղ ու դարման դատիլը:

Նըման է գունըզգուն ծաղկալի պաղչի,

Հէմ չորս կողմէն մէօհրած տպրանաց պօղչի,

Երես դարձընելով տօստերն որ փախչի,

Ան նեղ աւուրն է պահապան դատիլը:

Ալ ի՞նչ կը նայես, դու ելիր հոն գընա.

Կամք տըւողին համբաւը միշտ կը մընայ.

Յընձութեամբ սիրտը ետ չի զըւարճանայ.

Է դարաստան բաց, փաք մէյտան՝ դատիլը:

Սըդարութիւնն ալ մի մոռնար միանգամ,

Սգահութեան ախտից փախիր յարածամ,

Հալալ արդիւնքիդ մէջ չըխառնես հարամ,

Որ կը լինի փուճ անպիտան՝ դատիլը:

Գէշը լաւին պաղի հեղ կը նախատէ,

Վար կը զարնէ, քամահըրելով կը առէ.

Պատճառն աս է. ինքը թէմպէլ, թուլ, վատ է,

Խենդութեամբ կը սեպէ փուճ բան՝ դատիլը:

Վասն որոյ է փորը քաղցած, միսը բաց.

Լացէն զատ ի՞նչ պէտք է ատ կերպ յիմարաց.

Դատարկներն են փետրալի բարձ չար դիւաց.

Զուգեր մէկի՛մ՝ պիղծ սատանան՝ դատիլը:

Ղունկիանէ, չարն ու բարին լաւ դատէ,

Խօսքերըս լըսողաց խելք ու խըրատ է,

Աշխարհիս վըտանգէն զինքը կ'աղատէ,

Փըրկութեանն ալ է մեծ նըշան՝ դատիլը:

ԺԴ. ԱԽԿԵՑՆԻԻԼԻՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Արդեօք քեզ ի՞նչ հանդիպեցաւ. — Ինչո՞ւ վըրդովեցար, սըրտիկ.
Կարծես թէ Յովսէփի նըման — Յեգիպտոս ծախուեցար, սըրտիկ:

Ա՛խ, աւաղ, ցաւազար սըրտիկ,

Մի՛ լար անմըխիթար սըրտիկ,

Սիրով համբերէ տա՛ր, սըրտիկ:

Ի՞նչ է ցաւըդ՝ մէկ ինձ ըսա, — Որ ցաւակից ըլլամ ես այ.
Պիւլալիւի պէս կոծող տեսայ, — Հէրիք է, մաշեցար սըրտիկ:

Ա՛խ, աւաղ, ցաւազար սըրտիկ,

Մի՛ լար անմըխիթար սըրտիկ,

Սիրով համբերէ տար, սըրտիկ:

Կեանք կու լսա՝ անշունչ կը մընաս, — Կեանք սաստիկ սէր մը կ'իմանաս.
Թէզ թէզ յերկինք կը սըլանաս, — Ո՛ւմ սիրահարուեցար, սըրտիկ:

Ա՛խ, աւաղ, ցաւազար սըրտիկ,

Մի՛ լար անմըխիթար սըրտիկ,

Սիրով համբերէ տար, սըրտիկ:

Ողբեր կ'անես տառ ֆիրեատով, — Խոր խոցուած ես գեղուած նե.
Ստուածածնայ խիստ կարօտով — Լցուելով լըցուեցար, սըրտիկ: [տով]

Ա՛խ, աւաղ, ցաւազար սըրտիկ,

Մի՛ լար անմըխիթար սըրտիկ,

Սիրով համբերէ տար, սըրտիկ:

Սա ի՞նչ սէր էր՝ որ կըրեցիր, — Քեզ կըրակի՝ մ'մերձեցուցիր.
Ղուկիանոսն ալ հետդ էրեցիր — Երբ որ դու վառուեցար, սըրտիկ:

Ա՛խ, աւաղ, ցաւազար սըրտիկ,

Մի՛ լար անմըխիթար սըրտիկ,

Սիրով համբերէ տար, սըրտիկ:

ՄԱՂԹԱՆՔ ԱՌ ՍՈՒՐԲՍ

Ա. ԱՃԷՄԻՔ

Հայրապետս ես, վարդապետս ես, վարպետս ես.
Սիրաւս սիրով լըցու, Հայր Օգոստինոս.
Քո զըզնումէդ, արտասուքէդ, եռանդէդ
Կը խընդրեմ ինձ ալ տու, Հայր Օգոստինոս:
Սուրբ անունդ է թըշնամեաց դէմ ահաւոր,
Խօսքերըդ խոր, աստուածաբուխ, ղորաւոր.
Գութըդ շարժէ, ընդունէ զիս մասնաւոր,
Աշակերտ ըլլալու, Հայր Օգոստինոս:
Չարմանալի գիտութեամբ ես իրըր ծով,
Քեզ զիմեցի մեծ փափաքով, մեծ սիրով.
Մնվարժ կեցած եմ՝ պարզամիտ ըլլալով,
Փութա զիս կըրթելու, Հայր Օգոստինոս:
Ղուկիանոսն եմ, խելքս ու յոյսըս քու քով է,
Իմ բերանըս միշտ յաւիտեան քեզ գովէ.
Ես կը ճըխամ, իմ խընտուածս քեզնով է.
Ձիս ձեռքէ մի թողու, Հայր Օգոստինոս:

Բ

Դու սուրբ եկեղեցնայ մէկ պայծառափայլ
Սնչէլ ջահ մը եղար, Հայր Դոմինիկոս:
Լոյսըդ արեւի պէս ծագեց ծաւալեց,
Յընձաց բոլոր աշխարհ, Հայր Դոմինիկոս:
Քեզնով ընծայ ըռօղարին տըրուեցաւ,
Եղբայրութեանը արք կանաչը դըրուեցաւ,
Սնթիւ անձինք մեղաւորներ փրկուեցաւ,
Քաղցրագութ բարերար Հայր Դոմինիկոս:
Երբ որ զիմեք գըթութեանըդ դուռը գանք,
Սնչընարին մեր տէրտերը քեզ բանանք,
Ձի գիմանար սիրտըդ եթէ քիչ մը լանք.
Կ'ըլլաս մեզ մըխիթար, Հայր Դոմինիկոս:

Խառնէ զիս սըրբոց հետ, մեծ շնորհք արաւ,
Մորմոքողըս յուսովըդ կը գուրգուրայ,
Հոգըդ վաճարդ Ղունկիանոսին վըրայ՝
Մի թողուր անկատար, Հայր Դոմինիկոս:

Գ.

Ես հիւանդ եմ հոգեւոր ու մարմնաւոր,
Եմ խըղճալի ողորմելի, սուրբ Անտոն.
Շըւարեր եմ, միայն յոյսըս քեզ մընաց,
Հըրաշագործ ըսքանչելի սուրբ Անտոն:

Այս ցաւալի սիրտս է լըցուեր խոցերով,
Քեզ զիմեր եմ, կը բողոքեմ լացերով.
Թէ չողորմիս՝ վառուիմ կ'այրիմ բոցերով,
Լըսէ ողբըս, ո՛վ սիրելի սուրբ Անտոն:

Կը վախեմ ալ ցաւն՝ արեւըս չըմարէ,
Շնորհք արա, խեղճիս հոգը դու կըրէ,
Այս, տէ եկուր, եկուր ինձի ճար արէ,
Իմ տէրտերս են անկըրելի, սուրբ Անտոն:

Շատ հիւանդներ բժշկեցիր լաւցուցիր,
Կաղեր կուրեր ու մեռելներ սաղցուցիր,
Դու խեղճերուն միշտ զըթութիւն ցըցուցիր,
Ղունկիանոսն ալ չըրաղդ ըլի, սուրբ Անտոն:

Դ.

Ըսքանչեցուց, հիացուց ու ափշեցուց,
Վարբդ է խելքի զարար, սուրբ Ֆրանչիսկոս:
Աղքատասէր, հըրաշագործ, սըրբակաց,
Փըրկչին նըմանեցար, սուրբ Ֆրանչիսկոս:

Ընծայուեցաւ սըրբիդ հինգ վերք տիրական.
Ունիմ խոցեր կըսկըծալի սաստկական.
Եկուր դիր վըրաս սուրբ ձեռքդ փըրկական,
Կը սպասեմ քեզ համար, սուրբ Ֆրանչիսկոս:

Ունիս Աստուծոյ քով մեծ համարձակութիւն,
Տէ՛, խընտացուր վըշտացեալըս դառնագոյն.
Լեր փարատիչ սուգս ու սըրտիս ցաւերուն,
Խըղճալուդ խընամ տար, սուրբ Ֆրանչիսկոս:

Քեզ սիրողաց անպատմելի գութ ունիս,
Նեղուածներուն շուտ օգնութեան կը հասնիս,

Ղունկիանոսը արագ քու քովըդ տանիս,
Ո՛հ, երբ գըտնանք իրար, սուրբ Ֆրանչիսկոս:

Ե.

Իմ ցաւերըս շատ են, սուրբ Վինչենցիոս,
Յաւակից ըլլալու տէ՛ եկուր, եկուր:
Վէրքերըս իմ վըրաս հընցաւ սաստկացաւ,
Ինձի բժշկելու տէ՛ եկուր, եկուր:

Արտասուաթոր աչքը աղաչանքս է աս,
Խընդիրքըս ընդունիս, լացըս իմանաս.
Իմ մահուանըս ատենը գաս քովս ըլլաս
Հոգիս դուն առնելու տէ՛ եկուր, եկուր:

Ես գերծ կ'ըլլամ վըշտաց եթէ խըղճացիր,
Կարօտովդ, եմ տեսնուէ՛ մէկ, երեցիր,
Յիշածիս պէս՝ իսկոյն շուտ ինձի դարձիր
Մի թողուր զիս լալու, տէ՛ եկուր, եկուր:

Ղունկիանոսն եմ, քեզի գըտնայի մէկ հեղ,
Պայծառ լոյս երեսդ է խիստ գեղեցկագեղ.
Դըրախտին մէջ հըրճուինք քեզ հետ միատեղ,
Ասոր յոյս մը տալու՝ տէ՛ եկուր, եկուր:

Զ.

Դըժբախտութեամբ՝ սուրբ Անտոն Հայր, - Դառն վիճակի հասց ես.
Կը տանջուիմ անյոյս տնճար, - Հասիր օգնէ՛ ալ ինչ կ'աչես:

Բազմաց հըրաշքներ ցըցուցիր, - Շատ խընդիրքներ կատարեցիր.

Անթիւ տըրտմեալ խընտացուցիր, - Ինձի ինչո՞ւ կը լացընես:

Հիւանդ տըկար աղքատ մընալ, - Աս նեղութեանց չեմ գիմանալ.

Հէ՛չ հընար է քո թերկըդ տալ, - Ինչուան դիս չըմըխիթարես:

Դու հըզօր սուրբըդ պատուելի, - Հըրաշիւք ես ըսքանչելի.

Ղունկիանոսը էհէ՛ կ'ըլի, - Թէ մէկ անգամ իմս ես ըսես:

Է.

Ո՛վ սուրբ Անտոն հըրաշագործ, - Մընացեր եմ քու ումուտիդ,

Զիս ազատէ՛, քեզ զուրպան առ, - Բազմաբուրեան անուշ հոտիդ:

Յաւերըս գըլուխ վերցուցին, - Ինձի գերեզման ցըցուցին.

Ահով երկիւղով լըցուցին, - Թէսլիմ եղայ գըթած սըրտիդ:

Տէ՛ր կենաս՝ ալ ինչէ՛ն վախեամ, - Թէ քեզ ապաստան ունենամ,

Հիւանդ եմ, խսկոյն կը սաղնամ, - Մէջքըս կապես նէ սուրբ դօտիդ,
Ղունկիանոսը ձէնդ իմանայ, - Յընծայ, ճըխայ, զըւարճանայ.
Թող աշխարհ ցանկայ, հիւանայ, - Կանչէ, ուրախ կեցողւոյ մօտիդ:

Ը. Շ Է Ք Ի Ք

Լըսողք կը զարմանան՝ վարքիդ մաքրական,
Աչաց ցաւոց պաշտպան, Լուչիա սուրբ կոյս:
Հըրաշքներդ երեցան, կոյրք բըժըշկուեցան,
Ջերմեռանդքդ շատցան, Լուչիա սուրբ կոյս:
Ինձ ալ մէկ դեղ մ'ըսա՛, խաւարն եմ ես այ.
Ի՛նչ խեղճութեան հասայ, օր մը չըտեսայ.
Սուրբ անունդ որ ուսայ, կանչել ըսկըսայ՝
Խիստ հոգւով բորբոքման, Լուչիա սուրբ կոյս:
Ձայնս հաւաքանաց՝ չի՛ տար մի իմաց՝
Թէ ճարը քեզ մընաց. եկ աչքերըս բաց.
Մըթընչաղ տեսողաց, խաւարապատաց՝
Դեղն ես լուսաւորման, Լուչիա սուրբ կոյս:
Ղունկիանոսին լըսես, կ'աղերսեմ ո՛հ ես,
Մութ ամպըս փարատես, անես սըրատես.
Կը սպասեմ դաս օգնես, տէ՛յ մահ քալցընես՝
Առանց գաւազանի, Լուչիա սուրբ կոյս:

Թ

Քեզ աղդում մը եղաւ, խելքդ հասաւ լաւ,
Պայծառացար մըտքով, Վառվառիա կոյս.
Կըռքերը ջարդեցիր, չըխընկարկեցիր,
Չօրացար հաւատքով, Վառվառիա կոյս:
Հոգւով Սըբբով լըցուար, չերեցար անկար,
Կամբըդ յայտնել կըրցար, հէ՛չ չըվախեցար.
Արեամբ ներկընցար, մարտիրոսուեցար,
Անգութ հօրդ ձեռքով, Վառվառիա կոյս:
Հայրդ որ դահիճդ եղաւ, այդ շատ տըւեց ցաւ,
Կըրակով էրուեցաւ, թէ՛դ պատժընեցաւ.
Վարբըդ հըռչակուեցաւ, համբաւդ աւելցաւ,
Թահ թագաւորաց քով, Վառվառիա կոյս:
Ես ինչպէս չըփընտռեմ, Ղունկիանոսն եմ,
Բարեխօս բըռներ եմ, ապաւիններ եմ:

Հըրաշքովդ ինձ եկ դէմ, որ քեզ կը պատուեմ
Երգով գովասանքով, Վառվառիա կոյս:

Ժ. Ի Լ Ս. Հ Ի Ք

Դիմեր եմ քեզ հըզօր կուսին, Ֆիլոմէնա սըրբուհի,
Բաց տէրտերս, յայտնէ Յիսուսին, Ֆիլոմէնա սըրբուհի.
Տըրտմութեան մութ սեւ ամպերով մըթընցած սըրտիս վըրայ,
Ծագէ փայլէ արեւ լուսին, Ֆիլոմէնա սըրբուհի:
Աստոյ գանձատանը մէջն ես, մէկ հատ անգին մարգարիտ,
Լալով ողբով աղերսելով ընկայ բաղմաշարժարիդ.
Վըշտալի կեանքէն աղատէ՛ նեղեալ տառապեալ դերիդ,
Հասցուր Յիսուսիս սուրբ տեսին, Ֆիլոմէնա սըրբուհի:
Հաղար տարի կեանք ունենամ, մեղքերըս լամ, դեռ քիչ է.
Արիւնխառըն արտասուօք հոգիս լըւամ, դեռ քիչ է.
Ապաւէնս ես. օրը հեղ մը ես զոհ ըլլամ՝ դեռ քիչ է,
Քեզի նըման բարեխօսին, Ֆիլոմէնա սըրբուհի:
Անտանելի ցաւեր ունիմ, մագկանցմէ որ յոյս չըկայ,
Գըթութեանդ հանդիպելով՝ ողորմածիդ դուռն եկայ.
Մէկ փըշեցու աւետարեր, քաղցր հոգմերդ շընկընկաւ.
Սիրտը բացուի Ղունկիանոսին, Ֆիլոմէնա սըրբուհի:

ԺԱ

Խիստ հըզօր էք ու անթիւ էք, քաջ պահապան սուրբ կուսանք,
Ո՛ր մէկըդ ես լեզուի առնեմ, յոյս ապաստան սուրբ կուսանք.
Շուտ կը հասնիք ձեզ յիշողաց վըշտացելոց յօգնութիւն,
Չեղնով կ'ըլլանք յոյս կենցաղըս մենք անսասան, սուրբ կուսանք:
Մըտածմունքով խելքս առեր էք, թէ յանկարծ ձեզ տեսայ նէ,
Մեռնելուս հէ՛չ չի՛թէ՛ մի կայ, գեղեցիկ Մարիանէ,
Շատ սիրուն էք Հըռիփսիմէ, Վառվառիէ, Յուլիանէ,
Դուք էք զարդը զարդարանքը արքայութեան, սուրբ կուսանք:
Փաթթեր էք ու փաթթեր էք չորս կողմը Մայր ցանկալուն,
Կը ըզմայլիք լոյս երեսին, երանի՛ ձեր աչքերուն.
Զուարթածաղիկ հասակներդ ալ ու էլլան զարդարուն,
Դըրախտին մէջ կը ճըտվըտաք՝ աստղի նըման, սուրբ կուսանք:
Աղբատ հոգիս Աստուածածնայ անվըտանդ իրան տալու
Կ'աղաչեմ ձեզ, դուք աս մասին ինձ բարեխօս ըլլալու.
Ղունկիանոսը սահաթ մ'առաջ ջանացէք ձեզ հասնելու,
Ձիւնքի չուսի աշխըրքիս մէջ բընակարան, սուրբ կուսանք:

ԺԲ . ՍՍՄՄԱՀԻ

Խիստ նեղած եմ, Յիսուս Փրկիչ, սուրբ Հոգոս, ողորմեցէք .

Մարիամ յոյս, բաղմաշարժար Խարաւամպոս, ողորմեցէք .

Հիւանդ եմ մօտալուտ մահուան, եմ ես ախոս, ողորմեցէք ,

Սուրբ Անտոն ըսրանչելի, սուրբ Ֆրանչիսկոս, ողորմեցէք :

Ձեր աղօթքն է գեղ Հիւանդաց, ախտաժէտներ կը բժշկուին .

Խեղճ չէք թողուր, ուրախ կ'առնէք՝ ձեզ ընկնող խեղճ ողորմելին .

Բաղձանքնուն թէզ կը հասցընէք՝ ով որ ձեզ բարեխօս ունին ,

Գերապայծառ Գրրիգոր Մեծն, Գովինկոս, ողորմեցէք :

Նեղութիւնով կը տագնապիմ, խեղճուկ եմ, ընկած, ծերացած ,

Թափեր եմ ուժէ, կարիքէ, ամէն կերպիւ տրկարացած .

Դուք իմ յոյս էք, ապաւենս էք, գըթած էք ու շատ ողորմած ,

Արագահաս Վինչէնցիոս, Օգոստինոս, ողորմեցէք :

Հազար հըրաշներ գործողնիդ, միթէ ինձնէն ձեռք կը քաշէք .

Քաւ լիցի, իմտատ հասնելու խիստ շուտ միտք կը բերէք, կ'իշէք .

Ա՛լ ի՞նչ կ'ուզեմ, եթէ ինձի քաղցրահայեաց աչքով աչէք ,

Հըրակիզեալ Լաւրենտիոս, Հերոնիմոս, ողորմեցէք :

Ոհ, զըզուեցայ դառն աշխարհէս, զի լեցուն է վըտանգներով ,

Բըռնէք, տարէք յարբայութիւն . ձըգէք զիս Աստուածածնայ քով .

Գըտնեմ իմ Յիսուս Փրկիչըս, հըրճուիմ փառք տամ ուրախ սըրտով ,

Ոնովրիոս Հայր ճըզնաւոր, Ամբրոսիոս, ողորմեցէք :

Աղքատ, անճար, ողորմելի, Հիւանդ Ղունկիանոսը ես եմ ,

Ինձ տըրտմելու՝ ուրախութեան ձեղանից մէկ լուր մը լըսեմ .

Անմըխիթար մի թողուք զիս, սուրբք Աստուծոյ, ձեզի կ'ըսեմ ,

Կը սպասեմ ձեր օգնութեանը, կեցեր եմ հոս, ողորմեցէք :

ԺԳ . ՏԷՍՏԱՆ

ԱՌ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐՆ ՅՈՎՍԷՓ

Ի մէջ եղեմական պայծառ զըրախտին

Մէկ ծառ մը ծաղկեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ ,

Հըրօր թագաւորին Դաւթայ, իւր ցեղէն

Հըրաշիւք զօրացար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Ըստ որում քեզ ընտրեց, սըրբեց, սուրբ Հոգին ,

Տըրուեցաւ 'ի վերուստ չընորհքներ անդին .

Անաղտ, անբիծ, արդար՝ Աստուծոյ աչքին

Յանկալի զըտուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Լեղուի մի կ'առնուի զովասանքդ քու ,
Կատարեալ սըրբութեամբ հասար մեծ պատուու .

Լուսափայլ մարբաղարդ Կուսին Մարիամու
Փեսայ ընտըւեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Բարձըր աստիճանիդ ո՛վ չի հիանար ,

Նըմանդ մէյմըն ալ զըտուիլ ի՞նչ հընար .

Յիսուս ու Մարիամ քովդ կը մընար ,

Շատ բէխտըւորուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Աստուածահայր կոչուիլ, պատիւ ծայրագոյն .

Խեղթի մի կը սըզմի, յարգելի անուն .

Գըլուխ ու կառավար եղար տըներնուն ,

Հոգացող զըրուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Քաղցըր մօրը հետ իւր որդին պահեցիր ,

Աշխատութեամբդ քո կերակըրեցիր ,

Ծառայութիւնդ երբ որ լըրման հասուցիր՝

Աստուծմէ ուղուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Մէկ Հիւանդութեամբ մը մահիճը ընկար ,

Փըրկչին տըրտմեցուցիր, թագուհին կու լար ,

Հոգիդ աւանդեցիր լաւ երջանկաբար ,

Աւ Աստուած փոխուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Մըտար երկինք, հասար մեծ իշխանութեան ,

Նըւիրուեցաւ թագ պըսակներ զանազան .

Այդ փառքերուդ հըրեշտակներն հիացան ,

Խիստ փառաւորուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Նոր արեւ ծագեցար երկըրիս յերկնից ,

Եղար ցընծում տըրտմեցելոյ ամենից .

Թըռար ու սըլացար, հետ սերովբէից՝

Հըրմամբ խառնըւեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Անթառամ ծաղիկներ, նէրկիզներ բերեն ,

Գոհարներու հետ զըլուխդ զարդարեն .

Գըթած մարգասիրին՝ դու իրմով իրեն

Վարդ մը ընծայուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Տէր կացուց Քըրիստոս քեզ ամէն բանի ,

Հիւրիւմէթդ թագաւորները չունի ,

Ո՞ր խընդիրքդ պիտոր Աստուծոյ չանցնի ,

Որ Փըրկչէն պատուեցար, ո՛վ սուրբ Հայր Յովսէփ :

Տես, եղար փարատիչ տարակուսանաց ,

Ահա որ հալածիչ օղային զիւաց ,

Բարեխօս բըռնեցին քեզ հոգեվարաց ,

Երբ որ հրոչակուեցար, ո՞վ սուրբ Հայր Յովսէփ:
Տէ՛, եկ ցաւագարիս զեղ դարման արա,
Քեզ ցըցուցին բըժիշկ՝ վէրքերս ո՞ւմ տարայ:
Ամէնողորմ Աստուծմէ դու մեր վըրայ
Քաջ պաշտպան դըրուեցար, ո՞վ սուրբ Հայր Յովսէփ:
Ղուկկիանոսն եմ, հասուր ինձ բարի մահուան,
Ձի կարօտ եմ հըզօր քո միջնորդութեան,
Այն վախտը ալ ի՞նչ դող, ի՞նչ ահ ու սառան,
Թէ քովըս գըտուեցար, ո՞վ սուրբ Հայր Յովսէփ:

ԺԴ

ԱՌ՝ ՍՈՒՐԲ ՊԱՆՈՒՍ ԶՐԵՏՏԱԿՆ

Գերապայծառ հըրեշտակ իմ պահապան,
Քեզի յանձնըւած եմ գըթութեամբ վերին,
Աշխարհք վըտանգալի, թըշնամիքս հըզօր,
Մի թողուր խոտորիւ աջ և ահեկին:
Յաղթահարեմ չարեաց որ վըրաս կու դան,
Հազար կերպ կերպ ցանկութիւններ մարմնական,
Չընկնիմ որոգայթը. յայտնի երևան
Ամէն խաբէութիւն՝ ժանտ հընոյ օձին:
Աստուած զիս բեզ յանձնեց, այս պաշտօնն ունիս,
Ըսկիզբէս թահ վերջըս՝ որ հետըս լինիս.
Հէ՛մ պաշտպան պահապան ինձ անարժանիս,
Լոյս ցըցընողս ըլլաս շիտակ ճամբային:
Չես երևնար, պայծառ դէմքըդ չեմ տեսած,
Գոնեա սուրբ անունըդ ըլլայի լըսած.
Ինձ փառք կը համարիմ, մեծ պատուոյ հասած,
Երբ որ քու խընամբըդ վըրաս կը փայլին:
Հիւանդ կամ չըբաւոր խըղճ հալս որ տեսնես՝
Համբերութեամբ քաշել կը սորվեցընես.
Յաւակցելով ցաւիս ճար մը կը գըտնես,
Քեզ պէս դէրտի վառուիլ ում որ սիրելին:
Աղբատ եմ թէ տըգէտ՝ սըրտով կը սիրես,
Փորձանքէ կ'ազատես, չարը կը մարես.
Չարմանալի ջանքով հոգըս կը կըրես,
Կ'անես ընտիր զաւակ օրինաց վերին:

Տարակուսած վախտըս միշտ խորհուրդ կու տաս,
Նեղեալըս կը մըխիթարես անպակաս.
Զօր գիշեր հանապաղ հետըս կը մընաս,
Չես բաժնըիր ինձէն դու ամենեկին:
Անհաւատարիմ են մարդիկ, անհաստատ,
Կը մօտենան՝ երբ գործս յաջող, փողս առատ.
Յանկարծ տեսնան նեղութեան մէջ, օրըս վատ,
Երես կը դարձընեն հեռու կը փախչին:
Քաւ լիցի թէ երախտիքդ զըլանամ,
Լաւ ազդումներ կ'աղղես՝ ներսէս կ'իմանամ,
Ես ի՞նչպէս չըպատուեմ, ղէտըդ չըգիտնամ,
Հարազատ բարեկամ քեզ բարերարին:
Չես ձանձրանայ հալխիս յաշխատութենէ,
Ուրեմն խըղմէթըդ տար գըլուխ հանէ.
Իմ փըրկութեանըս աս գեղ ու դարմանն է,
Սուրբ պատուէրքն Աստուծոյ սըրտիս մէջ պահուին:
Ըստ որում հանապաղ կ'ուզես իմ բարիս,
Քաղցրագոյն երեսօք ինձի երեկս.
Մահուան ատենը դու ձեռքովդ առ հոգիս,
Եղիւր ինձ առաջնորդ ելելու յերկին:
Հոգեվարութիւնըս չըլինի երկար,
Տեսնան նէ սատանայք կ'անցընին իրար.
Սոսկամ կը, մի թողուր քըննութեան համար,
Չը թափին կեցընեն դիւանքն օգային:
Յանկալիիդ բաց թողնելըս չէ հընար,
Պիտի մըտնանք երկինք քեզ հետ պարապար.
Ինձի ինչուան Աստուածածնայ քովը տար,
Յընձման օրը՝ վ'երափոխման իւր տօնին:
Խայաշներով կարծեմ երկինք բացուեցաւ.
Սէրն Յիսուսիս՝ վառուած սիրտըս լըցեցաւ.
Ախու՜վախով Ղուկկիանոսը մաշեցաւ,
Շուտով հասուր գիրկը Հօրն երկնաւորին:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

ԵՂԵՐՈՐ ՆԻՒՆԴՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Խիստ ցաւեցայ՝ երբ լըսեցի մեր եղբայրը հիւանդ է,
Աշօթբով յԱստուած դիմեցի, մեր եղբայրը հիւանդ է.
Ես չըմեռած՝ մարդ չըմեռնի, չըտեսնամ կըսկիծները.
Սէրըս եռաց, արտասուեցի, մեր եղբայրը հիւանդ է:
Ղուկկիանոսը կ'ըսէ. Եկէք տես երթանք մէկտեղ սիրով,
Սիրաբ բանանք համեղ պըտղով, տանձ ու խընձոր, նըռներով,
Մըխիթարենք զանի անուշ աստուածային խօսքերով.
Տէր տեսցէ և ողորմեսցի, մեր եղբայրը հիւանդ է:

ԿԷՕԶԼԻԻԿԻՍ ԿՈՐՈՒՍՏԸ

Ո՛հայր Անտոն, գողցուցեր եմ կէօղլիւկըս, քեզնէն կ'ուզեմ,
Ո՛վ կըսէ՝ ես վերցուցեր եմ. կէօղլիւկըս քեզնէն կ'ուզեմ.
Կը նեղուի սիրտըս՝ ըստ որում գըրէս կարդըլէս եղայ,
Իբր աչքերըս կուրցուցեր եմ. կէօղլիւկըս քեզնէն կ'ուզեմ:
Արազահաս սուրբք Աստուծոյ Ղուկկիանոսին խընտացու,
Ո՛վ է տարեր, ո՛ւր է ընկեր՝ գոնեա տեղը իմացու.
Ինչ և իցէ ըսքանչելի հըրաշիւքըդ ինձ դարձու,
Պիտոր գըտնես, կորցուցեր եմ, կէօղլիւկըս քեզնէն կ'ուզեմ:

ՄԻԻԹԱՐՈՒԹԻԻՆ ՎԱՍՆ ՄԱՀՈՒՍՆ ՔՐՈՋ

Լըսեցի, սիրելի, քո քոյրըդ մեռաւ. դու ողջ եղիր.
Փըրկչին խիստ հաճոյ ըլլալուն՝ քովն առաւ. դու ողջ եղիր.
Բայց մեզ թողուց սըգերու մէջ դառնադոյն կըսկիծներով.
Ինքը սըրբոց օթեանը թէզ թըռաւ, դու ողջ եղիր:
Տահա ծաղիկ հասակին մէջ թարշամեցաւ թափեցաւ,
Սաղըթ կերպ կերպ հիւանդութեամբ յաստիս ապաշխարեցաւ.
Միշտ կը բաղձար անանց կեանքին, իւր փափաքը լըցուեցաւ,
Սաստիկ կարօտով Յիսուսի էր ծարաւ, դու ողջ եղիր:

Աստուծոյ կամքին հընադանդէ, պէտք չէ խիստ չափ լաց ու թաց.
Բարի մահուամբ սըրբութեամբ լաւ աշխարհէս նա որ գընաց.
Սնկասկած ան խառնըւեցաւ հետ մաքրադարձ կուսանաց,
Արդ կը վայելէ պըսակն համասփիւսաւ, դու ողջ եղիր:
Մահը եղաւ հըրաշալի. տեսնողն՝ երանի կու տար.
Հոգին սուրբ քեզ մըխիթարէ, ըլլայ սըրտիդ հովահար:
Ղուկկիանոսը կ'ըսէ՝ քոյր իմ Սըրբուհի՛ մի մորմուքար,
Ոչ թէ մեր ջահը մարաւ, այլ նոր վառաւ. դու ողջ եղիր:

ՀՐԱԺԵՇՏ Ի ՍԻՐԵԼԵԱՅ

Արդ, սիրելիք, իմացընեմ. հոս մընալս Աստուած գիտէ.
Կարծեմ թէ բաժնըւինք պիտոր. մէյմ՝ ալ գալս Աստուած գիտէ.
Թէ ձեր ցաւն է սաստիկ, գիտնաք՝ իմ ցաւս է խիստ սաստկադին,
Այնպէս տըխրութեան մէջն եմ՝ որ այլ խընտայս Աստուած գիտէ:
Անխոհեմ մարդկանց ձեռքն ինկանք, իմ դէտըս չըգիտցըւաւ.
Բարեկամքըս օտարացան ու պատիւըս վերցըւաւ:
Ատոնք հոգ չէ, բայց ձեզանից անջատիլս է ինձի ցաւ.
Վիշտըս շատցաւ, աս մասին իմ միւշկիւլ հալս Աստուած գիտէ:
Բարոյ հակառակ կեցաւ ան չարանախանձ սատանան.
Գընաց չար մարդկանց գըրգըռեց, իրարու դըրդող եղան.
Հասկըցայ՝ ինձ համար ոմանք խօսք լըսեն՝ կը զայրանան.
Ես ալ միտք գըրի գընալու. ո՛ւր երթալս Աստուած գիտէ:
Մըտքէ աղօթքէ մի մոռնաք ցաւալի Ղուկկիանոսին.
Սըրտիկըս չի մըխիթարուի, հաղար յորդորանք խօսին.
Արժանանանք արքայութեան, հոն հըրճուինք մեր միասին.
Ալ աս աշխարհիս երեսը՝ ձեզ տեսնալս Աստուած գիտէ:

ԴԱՐՁԵԱԼ ՀՐԱԺԵՇՏ Ի ՍԻՐԵԼԵԱՅ

Աղեիւ սիրելիք, իմ գանգատս է ձեզտէն.
Ի՞նչ պատճառի խեղճիս աչքէ ձըգեցիք.
Առաջուց ասպէս կը սիրէիք ինձի.
Զարմանք չէ՞ մի՛ խկոյն երես դարձուցիք:
Մէկ վախտ մը միջերնիս պատիւ կար, սէր կար,
Որ մը չըտեսնայինք մէկըմէկ՝ չ'ըլլար,
Գաւաթներ կը դառնար մեր կենաց համար.
Հիմա ալ չէք ճանչնար, օտարացուցիք:

Ուրիշ նոր խնամումներ սըրտիս մէջ լըցուան,
Քանզի հասաւ օրը սուրբ վերափոխման,
Կ'երթայ Ղունկիանսը չի մընար աչնան.
Դուք սաղ ու սէլամէթ, ողջ առողջ կեցիք:

ՁԵՌՍՈՒՆ ԱՇԱԿԵՐՏԻՍ ՀԻՒՄՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Տըխրութիւնը պատեց, տըրտում եմ, քանզի
Սիրելի աշկերտս իմ խիստ հիւնդցեր է.
Բըռներ է յանկարծ վատ մէկ տենդ մը սաստիկ,
Ու յուշաթափ 'ի մահիճըս գըցեր է:
Կըսկըծալի սըրտով տեսնելու գացի.
Կամաց մը վըրայէն եօղանն ես բացի.
Գըրիգոր, ուր տեղդդ կը ցաւի, հարցի.
Սա ինչ անողորմ ցաւ քեզ մերձեցեր է:
Նըւաղ ձէնով մ'ըսաց. Եկեր է տացուս.
Սէրըս եռաց, փըղըճկեցայ յարտասուս.
Ինչպէս կըրնամ զինքըս բըռնել կենալ սուս,
Զըւարթ դէմքէն պայծառ դունը վերցեր է:
Աչքերը կիսաբաց, դէմքը աւերուած,
Զըխընտալն արդեօք ինձ յուժէ է տըրուած.
Պըտուղը խանդարուած, տերեւը ցըրուած.
Դեղնած սօլմիշ եղած պաղ մը դարձեր է:
Երբ տըքունը աղընջներըս իմացաւ.
Ես իսկոյն թալկացայ ու յուշքըս անցաւ,
Կըսկըծներուն այլ անձըս չըդիմացաւ,
Ինձի ալ իրեն հետ քէֆսըղցուցեր է:
Արտօսըր կը ցօղէ մայրն աղէխորով.
Խեղք մի է մընացեր եղբըրտոցը քով:
Կը ցաւակցին մէկտեղ դըրացիներով.
Բոլոր ազգականքն ալ վըշտացուցեր է:
Սիրելիքը մէհսուն քովն եղան գումար,
Բըժըշկութեանը շուտ ո՛վ գըտնայ հընար:
Պօլ սէրվի ֆիտան, որպէս տալ չինար,
Դառն հողմով մը ցաւը փըչեր չըրջեր է:
Փութացէք, հասուցէք բըժիշկներ ճարտար,
Դան տան կենսատու թէ՛ դեղ առողջարար.
Ատոր ատ կերպ կերպարանը խեղճ տըկար,
Ներքըս հոգով մըտմըտուքով լըցեր է:

Բարկըցեր է՝ ինչպէս վարդերու թերը.
Բարեխօս բըռներ եմ ամէն սըրբերը:
Սաստիկ կասկածելի մըտածմունքները՝
Դէրտի սըրտիս վըրայ վէրքեր բացեր է:
Մէկ բացուէր, լըսէի բաղցրախօս լեզուն.
Դու բըժըշկէ, Մայր սուրբ, գըթութեամբդ անհուն.
Շուտ հասնի իւր ուսման, գըրին, կարգըլուն.
Գըրիչը սուգ, զիրքը մէլիւ կեցեր է:
Խէլֆէնին կը փընտռեն մանկունք դըպրատան,
Տես ինչ ողբեր կ'անեն երբ որ իմանան:
Թէ և թարչամեր է խօս վարդի նըման.
Բայց խընտացինք, քիչ մը լաւին դարձեր է:
Պարտէզի մ'դատեցայ ես այսչափ տարի,
Քեզ ծաղիկ մ'հասուցի, ո՛վ Տէր իմ բարի.
Կը պարծենայ, իրան փառք կը համարի
Դասընկեր մը՝ իւր հետ որ կարգըցեր է:
Խոհեմ է, հըպատակ, սըրամիտ, աղուոր,
Համբաւը հէլէ կը հըռչակուի նոր նոր:
Հասկըցայ, Աստուածըս ինձ շատ սիրեց՝ որ
Աղաչանքս ընդուներ, ձէնս իմացեր է:
Ղունկիանսն եմ, մըխիթարանք թէ՛ դըտայ.
Ինչպէս լեզուս իմ Արարչիս փառք չըտայ:
Ախտացեալ աշկերտիս խուցը ներս մըտայ,
Տեսայ լըման առողջացեր, սաղցեր է:

ԽԵԼՔԻՆ ՈՒ ԲԱԽՏԻՆ ԶՐՈՒՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Խեղքն ու Բէխտը իրարու դէմ պարծեցան.
Խեղքը ըսաց. Տէօվէթ գըտնալն ինձնով է.
Բէխտը ըսաց. Ես միշտ ցընծում խընտում եմ,
Տըրտմեալներուն ուրախանալն ինձնով է:
Խեղքը ըսաց. Եկ՛՛ր, մէկ լաւ մըտիկ տուր.
Կ'անեմ ամէն գործը փաք թէ՛ միշտ մարուր,
Պըտըտիմ մէհլիսներ՝ գըտնելիմ նէ ուր.
Սիրով վարուիլ, զուարճանալն ինձնով է:
Բէխտը կ'ըսէ. Բնկեր, խոր կը քընանաս.
Ես չըլլիմ փէրուան՝ նըկուն կը մընաս.
Երբ հասնիմ քեզ՝ ան վախտ դու կը զօրանաս.
Թէ հասկընաս՝ քո պարծենալն ինձնով է:

Խեղբը կ'ըսէ. Անմիտ յիմար, ինչ կ'ըսես.
 Շինութիւն եմ գեղ ու քաղքի, դուրս ու ներս.
 Օրը անթիւ արունք կ'ըլլայ՝ չըլլամ ես.
 Մարդիկ, աշխարհք խաղաղ մընալն ինձնով է.
 Բէխտը կ'ըսէ. Ինձ զըրբի մէջ թող գըրեն.
 Ձիս թագուհիք, թագաւորներ կը սիրեն.
 Ամուր բերդեր, չէն քաղքընէր կը տիրեն,
 Գիւշմաններուն դողալ վախնալն ինձնով է.
 Խեղբը կ'ըսէ. Փընտռողս է շատ սերտ սիրով,
 Յանկալի եմ, սակայն չեմ ծախու փարով.
 Տընէր տեղեր կը լեցընեմ գանձերով,
 Պատուոյ հասնիլն, երջանկանալն ինձնով է.
 Բէխտը կ'ըսէ. Գանձերդ իմ ձեռքըս կու գան.
 Անաշխատ ընչաւէտ չըրաղներըս կան.
 Մեծ պըզտիկ կարօտըս քաշեն, կը ցանկան,
 Գիտեն՝ իրենց հարբատանալն ինձնով է.
 Խեղբը կ'ըսէ. Ծանրը անշարժ կը մընամ,
 Չորս կողմանէն խօսք ու խապար կ'իմանամ.
 Զարմանալի խօս մէթահներ կը բանամ,
 Բարձրին փոքրին գործը տեսնալն ինձնով է.
 Բէխտը կ'ըսէ. Աղքատ խեղճեր պայ կ'անեմ,
 Անոնց՝ ոսկի, մարգարիտներ փայ կ'անեմ,
 Ընկնողներուն ձեռք կը բռնեմ սայ կ'անեմ.
 Շատ որբերուն յառաջանալն ինձնով է.
 Խեղբը կ'ըսէ. Մէկ մէկ մէջ տեղ թող բերեն.
 Ըսածներդ՝ աշխարհօրէն փառքեր են.
 Տես, խելացիք անանց կեանքը կը սիրեն.
 Յարբայութիւն երթալ մըտնալն ինձնով է.
 Բէխտը կ'ըսէ. Զանա սպառիւք խըլել,
 Ինչ կ'ըսէիր ինչուան հիմա. գէմս ելլել.
 Մի փախչիր առջևէս՝ երկինք ցըցընել.
 Խօսըդ հատնիլ ու լեզուիդ լալն ինձնով է.
 Խեղբը կ'ըսէ. Պիտոր խոնարհիմ վախտին,
 Չեմ կըրնար ելլել ես գըլոխ հետ Բէխտին.
 Երկուքս որ մէկ ըլլանք՝ կը նըստինք թախտին
 Մէնէկ չըսուիր՝ թագաւորն ալ ինձնով է.
 Բէխտը կ'ըսէ. Խոհեմութեամբ զըրցեցիր.
 Տէ ատ մըտքիդ վըրայ անփոփոխ կեցիր.
 Ճըլմարտութեան սէրդ որ յայտնի ցըցուցիր,

Պատուոյդ պայծառ չեօհրէթմա տալն ինձնով է.
 Ղուկիանոսն եմ, կերպով մ'երբ միջնորդեցի,
 Խեղքն ու Բէխտն իրարու հետ հաշտեցուցի,
 Անքակ ամուր մէկ սիրով մը կապեցի.
 Լըսողք իմաստնոց զարմանալն ինձնով է.

ԱՂԵՐՍԱԳԻՐԻ ԵՐԿՈՒ

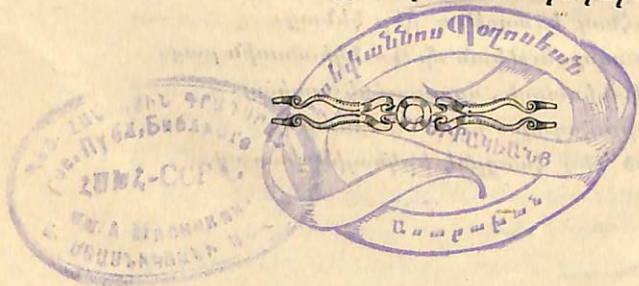
ԱՌ ՏԻԿԻՆ ՏԻԻԶԵԱՆ ՅԱԿՈՎԲ ԶԵԼԵՊԻՈՅ

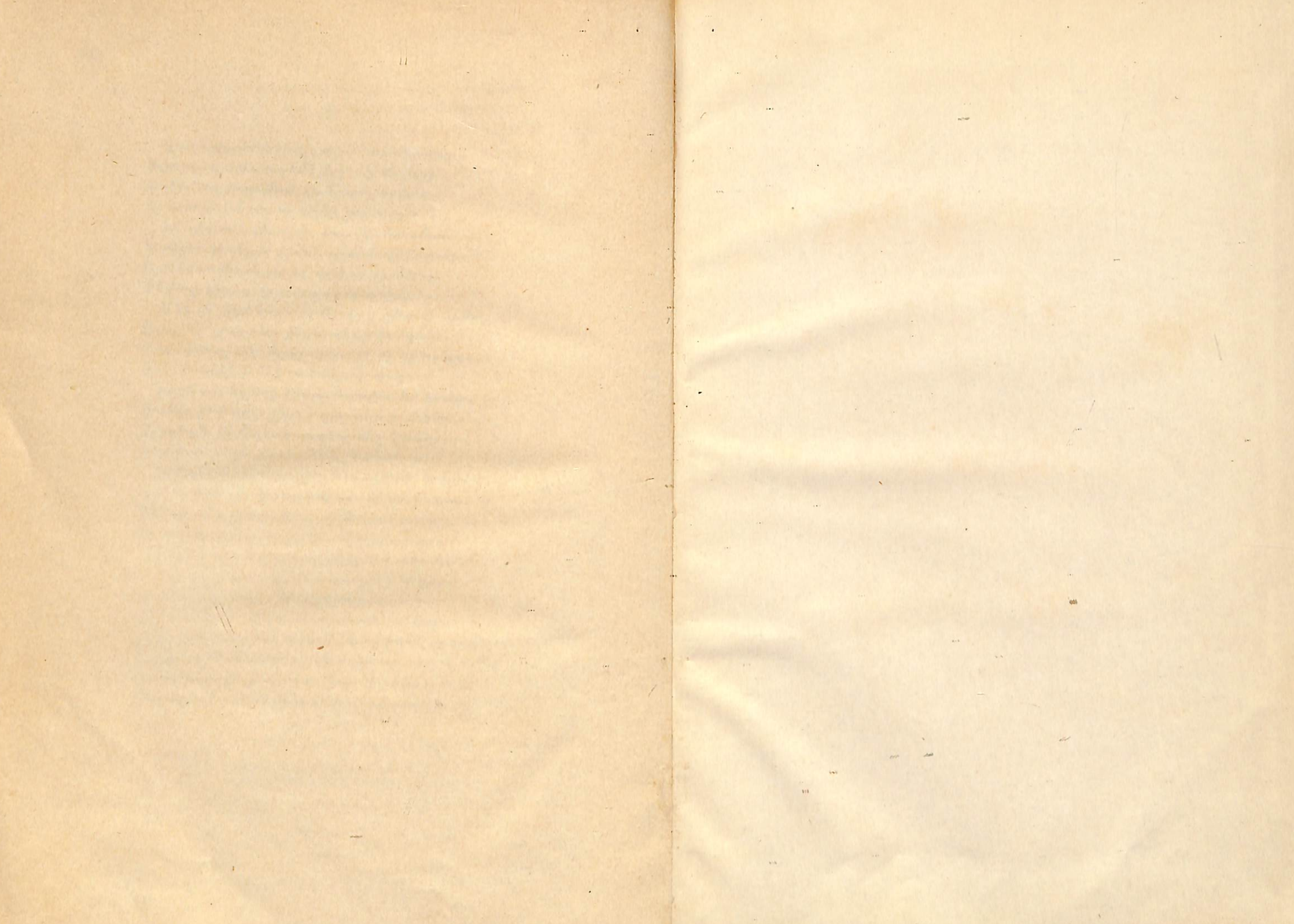
Ա.

Ո՛վ սըրբասէր Տուտու, ծաղիկ պարծանաց.
 Լըսէ աղիողորմ իմ աղաչանաց.
 Բընիկ երկիրս Կարին էր՝ մայր քաղաքաց.
 Քակուկցանք, հարկատու եղանք Ռուսաց.
 Տէ ուշ գիր, քաղցրասիրտ, պատմեմ զիմ վիրաց,
 Թէ ինչպէս նեղութիւնք արագ ժամանեաց.
 Հարուստ էի ես, տէր մալի տպրանաց,
 Այժմ՝ ընկած անպատիւ եմ, վար աղքատաց.
 Ո՛ր աղատէ զիս պարտուց պարտատիրաց.
 Տալիք ունիմ անդուծ մարդկանց ստեղծաց.
 Խեղճ անգործ եղկելուս ոչ որ չըխըղճաց,
 Գըթութեամբն Աստուծոյ՝ միտքս ինձ քեզ աղեկաց.
 Ո՛ր տըրտումը քեզի ընկաւ՝ չըխընտաց.
 Նըման Աստուածածնայ՝ բարձող ես վըշտաց.
 Տես իմ խեղճութիւնըս, համբոյր քո ձեռաց,
 Անթով կը չըրջիմ ի մէջ հէմէրեաց.
 Չեմ կըրնայ հասցընել կարիք տանջանաց.
 Յետ Աստուծոյ միայն յոյսըս քեզ մընաց.
 Ինձ գործի գընելու գըրցէ Չէլէպեաց.
 Ըլլամ օրհնող և աղօթող ձեր կենաց,
 Գուռն ողորմութեան մը Ղուկիանոսին բաց,
 Պատիւ Քըրիստոսի, սըրբոց հրեշտակաց.
 Այս հոգըս հոգալու եղիր անմուռաց.
 Աստուած քեզ հասցընէ երկնային փառաց.

Բ

Չառի յարգութենէդ լուր մ'ուրախարար,
 Յոյս առեր, կ'աղաչեմ, յիշէ, մի մոռնար.
 Չունիմ կարողութիւն համբերել երկար.
 Կը տանջուիմ զօր ու գիշեր չարաչար:
 Իմ սիրտս է վիրօք լի, ցաւս է անհամար,
 Կ'անցնի կեանքս ախով, օրքս մութ խաւար.
 Այս նեղութեանցս ո՞վ կըրնայ դիմանալ.
 Քեզնով կ'ըլլայ վըշտացն ցօղ զովարար:
 Մէկ մը՝ յոյժ ծարուելով՝ պաղ գետ մը երթար.
 Չըխըմէր զովանար՝ ինչո՞ւ պէտք կու գար.
 Քեզ ընկնալ՝ պօշ ելլալ, տես, չէ՞ մի դըժուար.
 Ո՞վ այսօր ինծի մէկ աւետիք մը տար,
 Խեղճ եմ, եղկելի եմ, պանդուխտ եմ օտար,
 Առանց քեզ՝ դեղ վիրաց դըտնալս է անկար.
 Չըրցեցիր Չէլէպեաց արդեօք մեղ համար,
 Գործի մ'դընեն ըլլան ինձ խընամատար:
 Երբ դիւ խընտացուցիր, նեղութիւնս հոգցար,
 Վարճք կ'առնես Աստուծմէ դու մէկին հաղար,
 Անթառամ պըսակ, Թաք յօրինուած դոհար,
 Չարդարէ գըլուխըդ Աստուած հայրաբար:
 Քեզ օգնական ըլլայ սուրբ Աստուածամար,
 Իւր քաղցըր Որդւոյն հետ տեսցընէ իրար,
 Պատուէ պատիւ հանէ՝ սրբբոց հաւասար,
 Ըլլաս Հոգւոյն սրբբոյ մաքրազարդ տաճար:
 Ղուկիանոսն եմ. եղեր է խիստ խեղճ տըկար.
 Հասիր օգնէ, հասիր, ալ մի ուշանար.
 Թէ թէղափոյթ չանես դու ինծի մէկ ճար,
 Քեզ ողբով անհանգիստ կ'անեմ անդադար:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0685930

